

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Mgr. Petr Přindiš

**Uznání a výkon rozhodnutí členských států
Evropské unie a zajištění výkonu rozhodnutí
v těchto státech**

Rigorózní práce

Pověřený akademický pracovník: JUDr. Lukáš Bohuslav, Ph.D.

Tematický okruh: Trestní právo

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 30. 6. 2022

Prohlašuji, že jsem předkládanou rigorózní práci vypracoval/a samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 188 347 znaků včetně mezer.

Mgr. Petr Přindiš, rigorozant

V Ostravě dne 30. 6. 2022

OBSAH

Úvod.....	1
1. Právní úprava	4
1.1 Účel právní úpravy, základní zásady, klíčová východiska evropské justiční spolupráce	7
1.2 Subjekty působící v oblasti mezinárodní justiční spolupráce.....	10
2. Uznání a výkon rozhodnutí jiného členského státu ukládajícího peněžitou sankci nebo jiné peněžité plnění.....	14
2.1 Právní úprava	14
2.2 Řízení o uznání a výkonu rozhodnutí jiného členského státu	16
2.3 Důvody pro neuznání rozhodnutí	17
2.4 Rozhodnutí o uznání.....	29
2.5 Opravné prostředky	31
2.6 Výkon uznaného rozhodnutí.....	32
2.7 Informační povinnosti.....	33
2.8 Zajištění výkonu rozhodnutí ukládajícího peněžitou sankci nebo jiné peněžité plnění v jiném členském státu	35
2.9 Důsledky předání.....	39
3. Uznání a výkon rozhodnutí ukládajícího nepodmíněný trest odnětí svobody nebo ochranné opatření spojené se zbavením osobní svobody.....	40
3.1 Právní úprava	40
3.2 Uznání a výkon rozhodnutí jiného členského státu	42
3.3 Řízení o uznání a výkonu rozhodnutí jiného členského státu ukládajícího nepodmíněný trest odnětí svobody nebo ochranné opatření spojené se zbavením osobní svobody.....	47
3.4 Důvody pro neuznání rozhodnutí	49
3.5 Rozhodnutí o uznání.....	63
3.6 Opravné prostředky	67
3.7 Výkon uznaného rozhodnutí.....	68
3.8 Zajištění výkonu rozhodnutí ukládajícího nepodmíněný trest odnětí svobody nebo ochranné opatření spojené se zbavením osobní svobody v jiném členském státu	69
Závěr.....	71
Seznam použitých zdrojů	74

4.1	Seznam použité literatury	74
4.2	Seznam použitých internetových zdrojů.....	74
4.3	Seznam použitých právních předpisů	76
4.4	Seznam použité judikatury	78
4.5	Seznam ostatních zdrojů.....	82
	Abstrakt	84
	Abstract	86

ÚVOD

Tato práce se bude věnovat takzvaným zvláštním postupům mezinárodní justiční spolupráce s jinými členskými státy Evropské unie, spočívajícím v uznání a výkonu rozhodnutí jiných členských států, se zaměřením na uznání a výkon rozhodnutí jiných členských států a zajištění výkonu rozhodnutí ukládajících peněžitou sankci nebo jiné peněžité plnění a rozhodnutí ukládajících nepodmíněný trest odnětí svobody nebo ochranné opatření spojené se zbavením osobní svobody. Nicméně vzhledem k tomu, že další zvláštní postupy pro uznání a výkon rozhodnutí ukládajících jiný druh sankce stojí na obdobných principech, jejich úprava užívá obdobnou terminologii a je taktéž vykládána judikaturou Evropského soudního dvora, lze při jejich aplikaci vycházet z tezí uvedených v této práci k rozhodnutím ukládajících peněžitou sankci či trest odnětí svobody.

Autor si téma práce vybral z toho důvodu, že považuje mezinárodní justiční spolupráci v trestních věcech za oblast trestního práva, která v rámci vedených trestních řízení nachází mnohá uplatnění, ať při zajišťování přítomnosti osoby v trestním řízení, doručování, ale i předání výkonu rozhodnutím uloženého trestu do jiného členského státu. Přesto je tato oblast do jisté míry v rámci studia opomíjena, není jí věnováno tolik pozornosti jako jiným aspektům trestního práva. To je sice z národního pohledu pochopitelné, na druhou stranu je třeba si uvědomit, že Česká republika v Evropě nestojí osamoceně, je již zavedeným členským státem Evropské unie a leží v podstatě ve středu takzvaného prostoru svobody, bezpečnosti a práva¹. S tím souvisí potřeba stálého posilování mezinárodní justiční spolupráce a rozšiřování této spolupráce o další a další instituty, které tento ideál Evropské unie pomáhají naplňovat. Konkrétně je efektivní mezinárodní justiční spolupráce potřebná v důsledku toho, že na vnitřních hranicích neprobíhá kontrola osob, byl vytvořen jednotný vnitřní trh Evropské unie, zvyšuje se přeshraniční kriminalita, rozvíjí se mezinárodní společenství, přičemž unie si klade za cíl zajistit vysokou úroveň bezpečnosti občanů členských států předcházením trestné činnosti, a to prostřednictvím koordinace spolupráce mezi policejními a justičními orgány i prostřednictvím vzájemného uznávání soudních rozhodnutí v trestních věcech.² Potřeba efektivní mezinárodní justiční spolupráce tak rok od roku roste a spolupráce mezi členskými

¹ Srov. článek 3 odst. 2 Smlouvy o Evropské unii a článek 67 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie.

² Článek 67 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie.

státy je v podstatě nezbytná pro zajištění bezpečnosti a dosažení spravedlnosti v konkrétních případech.

Zdánlivě jednoduchou právní úpravu justiční spolupráce s jinými členskými státy obsaženou na národní úrovni převážně v zákoně č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, přitom provázejí různé aplikační problémy či nejasnosti, které buďto již byly vyřešeny či zodpovězeny judikatorně nebo teprve vyřešeny být musejí. Dobrá znalost, správné a efektivní užití jednotlivých forem spolupráce existujících na paletě justiční spolupráce v trestních věcech přitom může orgánům činným v trestním řízení pomoci vyřešit procesní situace, ke kterým může v rámci trestního řízení, obzvláště ve fázi vykonávacího řízení, dojít. S odkazem na téma rigorózní práce pak příkladné vedení řízení o uznání a výkonu cizozemských rozhodnutí obecnými soudy a zajištění výkonu rozhodnutí v jiných členských státech může zároveň pozitivně ovlivnit vnímání České republiky, jakožto právního státu a významného aktéra na poli mezinárodní justiční spolupráce. Jak se uvádí v důvodové zprávě ke shora uvedenému zákonu, právní úprava si klade za cíl, aby Česká republika byla pozitivně hodnocena v rámci monitorovacích procedur.³ Autor se proto rozhodl pokusit se v této rigorózní práci vybrané téma rozebrat, upozornit na možná úskalí a jednoduchým způsobem materií shrnout, když pramenů, ze kterých lze v této oblasti čerpat, není až tak mnoho. Práce si tedy klade za cíl usnadnit obecné porozumění předmětné právní úpravě tím, že její jednotlivé aspekty dává do souvislosti se zkušenostmi vyplývajícími z praxe jednotlivých členských států, názory a připomínkami autora a zároveň s judikaturou obecných soudů České republiky, Soudního dvora Evropské unie a v konkrétních věcech také Evropského soudu pro lidská práva.

Autor vychází jak z právních předpisů a judikatury, tak ze svých vlastních poznatků, které nabyt během téměř tříleté praxe spočívající v práci asistenta soudce na trestním úseku Okresního soudu v Ostravě. Svá zjištění se snaží přiblížit jak odborné, tak širší veřejnosti.

Rigorózní práce v první kapitole vymezuje základy právní úpravy, jak na národní, tak na úrovni práva Evropské unie. Postupně jsou rozebrány její základní principy a zásady, ze kterých tato úprava vychází, popisuje základní subjekty podílející se na fungování mezinárodní justiční spolupráce. Ve druhé kapitole je pak blíže rozebráno řízení o uznání a výkonu rozhodnutí ukládajícího peněžitou sankci nebo jiné peněžité plnění a jeho specifika, kdy je na konkrétních případech ukázáno, z jakých důvodů a za jakých okolností nelze cizozemské rozhodnutí uznat. Další kapitola se obdobným způsobem věnuje rozhodnutím ukládajícím nepodmíněný trest

³ Důvodová zpráva k zákonu č. 104/2013 Sb. o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, obecná část.

odnětí svobody nebo ochranné opatření spojené se zbavením osobní svobody. Poslední kapitolu pak tvoří zhodnocení aktuální situace, úsudky autora a možné návrhy či připomínky směřující k jejímu zlepšení.

Právní stav předpisů je uzavřen k 31. 5. 2022

1. PRÁVNÍ ÚPRAVA

Mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech je na národní úrovni upravena zákonem č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních (dále také jen „Zákon“ nebo „ZMJS“). Ten je účinný od 1. 1. 2014 a v podstatě nahradil hlavu dvacátou pátou zákona č. 141/1961 Sb., trestního řádu, zvanou „Právní styk s cizinou“ neboť úprava tam obsažená, ač byla několikrát novelizována, se stala jaksi zastaralou a obtížně aplikovatelnou. Vzhledem k dynamice rozvoje spolupráce mezi jednotlivými státy uznal zákonodárce za vhodné, aby byla úprava pojata komplexně, a také mohlo být snáz reagováno na nové trendy v této oblasti, aby spolupráce s ostatními státy byla rychlejší, efektivnější a jednoduchá.⁴ Trestní řád se užije subsidiárně pouze tam, není-li Zákonem některá otázka upravena nebo je tak v Zákoně výslovně stanoveno. V ZMJS jsou upraveny jak původní, tradiční formy spolupráce jako právní pomoc, vyžádání osoby z cizího státu nebo předávání trestního řízení, tak tzv. zvláštní postupy mezinárodní justiční spolupráce s jinými členskými státy, které jsou k tradičním formám spolupráce ve vztahu speciality. Zákon je koncipován tak, aby do něj mohly být postupně přidávány nové instituty v oblasti mezinárodní justiční spolupráce.⁵ Dále je v části třetí Zákona upravena spolupráce s mezinárodními trestními soudy a tribunály. Důvodová zpráva uvádí, že Zákon respektuje mezinárodní smlouvy, jimiž je Česká republika vázána, judikaturu Evropského soudního dvora vydané v návaznosti na právní akty Evropské unie, Evropského soudu pro lidská práva i judikaturu Ústavního soudu⁶.

Vztah zákona a mezinárodních smluv je určen článkem 10 Ústavy České republiky⁷, který stanoví, že vyhlášení mezinárodní smlouvy, k jejíž ratifikaci dal parlament souhlas, jsou součástí právního řádu České republiky a mají aplikační přednost. Pokud mezinárodní smlouva obsahuje konkrétní úpravu určité otázky, užije se mezinárodní smlouva, a pokud určitou část této otázky mezinárodní smlouva neřeší, užije se ZMJS subsidiárně.⁸ Příkladem takové mezinárodní smlouvy, která dosud najde praktické užití, je Úmluva o vzájemné pomoci

⁴ Důvodová zpráva k zákonu č. 104/2013 Sb. o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, obecná část

⁵ Viz např. doplnění ZMJS o institut Evropského vyšetřovacího příkazu zákonem č. 178/2018 Sb., s účinností od 16. 8. 2018, jakožto provedení směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2014/41/EU ze dne 3. dubna 2014 o evropském vyšetřovacím příkazu v trestních věcech.

⁶ Nález Ústavního soudu ze 3. května 2006, sp. zn. Pl.ÚS 66/04, vyhlášený pod č. 434/2006 Sb., který mimo jiné řeší ústavnost změn trestního zákona a trestního řádu v souvislosti s implementací rámcového rozhodnutí týkajícího se evropského zatýkacího rozkazu do právního řádu ČR, nález Ústavního soudu ze dne 29. ledna 2008, sp. zn. Pl. ÚS 63/06, vyhlášený pod č. 90/2008 Sb., který zrušil ke dni 31. prosince 2008 ustanovení § 398 odst. 6 věty první a § 400 odst. 1 trestního řádu, jakož i nálezy v konkrétních věcech mezinárodní justiční spolupráce.

⁷ Ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.

⁸ PŘEPECHALOVÁ, Kateřina. Mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech. Brno, 2015. Disertační práce. Právnická fakulta Masarykovy univerzity, s. 74.

v trestních věcech mezi členskými státy Evropské unie ze dne 29. 5. 2000⁹. Seznam multilaterálních mezinárodních smluv (mimo mezinárodní smlouvy týkající se pouze členských států Evropské unie) je uveden v příloze č. 2 Instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 9. dubna 2014, č. j. 37/2013-MOT-T/65, o postupu soudů ve styku s cizinou ve věcech trestních (k instrukci viz níže).

Z důvodové zprávy vyplývá, že existence mezinárodní smlouvy není podmínkou poskytnutí justiční spolupráce (jen pokud tak zákon výslovně stanoví). Pokud není justiční spolupráce upravena mezinárodní smlouvou, uplatní se zásada vzájemnosti (reciprocity) – justiční spolupráce bude poskytnuta podle pravidel ZMJS pouze v případě, že jiný stát učiní prohlášení o vzájemnosti, tedy že takovou formu pomoci by poskytnul České republice, pokud by o to žádala, a naopak. V každém případě se uplatní zásada ochrany zájmů České republiky, v jejímž důsledku nelze spolupráci poskytnout, pokud by to bylo v rozporu s ústavním pořádkem České republiky nebo s takovou zásadou právního řádu České republiky, na které je třeba bez výhrady trvat § 5 odst. 1 ZMJS.

Co se týče bilaterálních smluv, Česká republika má uzavřeny bilaterální smlouvy v oblasti justiční spolupráce ve věcech trestních kupříkladu s Albánií, Kubou, Kanadou, Spojenými státy Americkými a jinými. Rozvoj justiční spolupráce však jednoznačně spěje k tomu, že původní bilaterální smlouvy jsou postupně nahrazovány multilaterálními smlouvami, ke kterým mohou jednotlivé státy uzavírat dílčí bilaterální smlouvy.

Úprava tzv. zvláštních postupů pro uznání a výkon rozhodnutí ukládajících peněžitou sankci nebo jiné peněžité plnění a rozhodnutí ukládajících nepodmíněný trest odnětí svobody nebo ochranné opatření spojené se zbavením osobní svobody, obsažená v části páté ZMJS, hlavě VI a VIII, na kterou se tato práce zaměřuje, vznikla implementací jednotlivých rámcových rozhodnutí Rady, která budou citována v jednotlivých kapitolách níže. Pro samotnou povahu rámcových rozhodnutí se jedná o implementaci nezbytnou, když samotná rámcová rozhodnutí nemají přímý účinek a členské státy jsou jimi vázány pouze co do výsledku, kterého má být dosaženo.

Základním rozdílem od obecných postupů mezinárodní justiční spolupráce je vyšší standard spolupráce s členskými státy Evropské unie. Zákodárce na základě principu vzájemné důvěry omezil rozsah ochrany zájmů České republiky při jejich použití. ZMJS sice

⁹ Ve sbírce mezinárodních smluv vyhlášená jako sdělení Ministerstva zahraničních věcí pod č. 55/2006 Sb. m. s.

hned zkraje v § 5 odstavci 1¹⁰ zakotvuje „zásadu ochrany veřejného pořádku/ochrana zájmu státu“, když stanoví, že: „*mezinárodní justiční spolupráci nelze cizozemskému orgánu poskytnout, pokud by to bylo v rozporu s ústavním pořádkem České republiky nebo s takovou zásadou právního řádu České republiky, na které je třeba bez výhrady trvat.*“ Na zvláštní postupy mezinárodní justiční spolupráce podle části páté ZMJS se však už neuplatní výhrada poškození *jiného významného chráněného zájmu České republiky* uvedená v odstavci druhém § 5 ZMJS.

Zákonná úprava je pak doplněna Instrukcí Ministerstva spravedlnosti č. 37/2013-MOT-T/65, o postupu soudů ve styku s cizinou ve věcech trestních, která upřesňuje postup soudů v rámci jednotlivých úkonů soudu a snaží se vyjasnit jakékoli nejasnosti zákonné úpravy. Zjednodušeně lze říci, že se jedná o jakýsi praktický návod k použití jednotlivých ustanovení ZMJS. Na podobné úrovni se pohybuje Pokyn obecné povahy nejvyššího státního zástupce ze dne 16. 12. 2013, o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních¹¹, kterým se (zejména částí šestou) řídí státní zástupce státního zastupitelství, které bylo požádáno o podání stanoviska k žádosti o uznání a výkon rozhodnutí jiného členského státu.

Dne 9. 3. 2022, tedy v době tvorby této práce, byl Poslanecké sněmovně České republiky předložen vládní návrh zákona – novela zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních¹², který se v detailech týká i předmětu práce. Novelou je dle důvodové zprávy k zákonu řešeno pět základních bodů, kterými jsou zjednodušeně

- a) přijetí nařízení o Eurojustu (*viz níže, kapitola 1.2*)
- b) přijetí nařízení Evropského parlamentu a Rady Evropské unie 2018/1805 ze dne 14. 11. 2018 o vzájemném uznávání příkazů k zajištění a příkazů ke konfiskaci,
- c) přijetí Dohody o obchodu a spolupráci mezi Evropskou unií a Evropským společenstvím pro atomovou energii na jedné straně a Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska na straně druhé ze dne 30. dubna 2021 v části týkající se oblasti justiční spolupráce při zajištění a konfiskaci majetku a při předání osoby na základě zatýkacího rozkazu,
- d) rozsudek pátého senátu Soudního dvora EU ze dne 29. dubna 2021 ve věci C-665/20 PPU (*viz důvody pro neuznání rozhodnutí ukládajících peněžité sankce*), a

¹⁰ Dříve § 377 trestního řádu.

¹¹ Pokyn obecné povahy nejvyššího státního zástupce ze dne 16. 12. 2013, o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, č. 10/2013 Pop; <https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2022/01/1-SL-904-2021-23w.pdf>.

¹² Sněmovní tisk č. 175, Novela z. o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trest. - EU <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?t=175>.

e) požadavky na sjednocení postupu a odstranění nedostatků zjištěných v rámci vyhodnocení dosavadní aplikace ZMJS.

1.1 ÚČEL PRÁVNÍ ÚPRAVY, ZÁKLADNÍ ZÁSADY, KLÍČOVÁ VÝCHODISKA EVROPSKÉ JUSTIČNÍ SPOLUPRÁCE

Hlavním účelem spolupráce mezi členskými státy je boj s kriminalitou, zejména organizovanou, s přeshraničním prvkem. Boj proti trestné činnosti a korupci, která je páchána na území členských států nebo má jejich území následky, i když je páchána na území třetích států, je politickou prioritou Evropského parlamentu. Účelem právní úpravy, která se vztahuje k tématu této rigorózní práce, je umožnit přenesení práva výkonu pravomocně vydaných rozhodnutí na jiný členský stát.

Mechanismus justiční spolupráce mezi členskými státy je založen na vysoké úrovni důvěry jednotlivých členských států v to, že jiný členský stát stejným způsobem uznává práva a zásady obsažené v Listině základních práv Evropské unie¹³, resp. na důvěře v to, že v jiném členském státě mají jednotlivé osoby rovný přístup ke spravedlnosti a tento členský stát ctí základní práva a zachovává zásady zakotvené v článku 6 SFEU, které jsou vyjádřeny i v Listině. Odmítnout justiční spolupráci poskytnout je přitom možné jen z předem vymezených důvodů (platí zásada, že odmítnutí je výjimkou)¹⁴ nebo v případě závažného a trvajících porušování zásad stanovených v čl. 6 odst. 1 SEU některým členským státem (v případě, že toto porušování Rada zjistila podle čl. 7 odst. 1 smlouvy s důsledky stanovenými v čl. 7 odst. 2 smlouvy). Nicméně podle bodu 192 posudku pléna Evropského soudního dvora ze dne 18. 12. 2014¹⁵ se dodržování těchto zásad v jednotlivých členských státech presumuje. ESD výslovně uvádí, že: „*při uplatňování unijního práva tak mohou být členské státy povinny (...) předpokládat dodržování základních práv ze strany ostatních členských států, takže nejen že nemohou od jiného členského státu požadovat vyšší vnitrostátní úroveň ochrany základních práv, než jakou zaručuje unijní právo, ale nemohou ani – až na výjimečné případy – ověřovat, zda tento jiný členský stát skutečně v konkrétním případě dodržel základní práva zaručená Unií*“.

¹³ Listina základních práv Evropské unie ze dne 7. prosince 2000.

¹⁴ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 20. ledna 2021 o provádění evropského zatýkacího rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy; https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0006_CS.html#def_1_37.

¹⁵ Posudek Soudního dvora (pléna) ze dne 18. prosince 2014, ve věci Avis 2/13.

Moderní formy justiční spolupráce jsou založeny na přímém styku jednotlivých justičních orgánů, která je efektivnější než styk tradiční diplomatickou cestou. Uvedená zásada nevyklučuje zřízení a fungování centralizovaných orgánů příslušných k řešení požadavků mezinárodní justiční spolupráce – naopak, existence specializovaného, odborně vybaveného orgánu může být v některých případech vysoce účinným řešením.¹⁶ Náklady spojené s poskytnutím pomoci si zpravidla nese každý členský stát sám.

Podle článku 82 odst. 1 SFEU je justiční spolupráce v trestních věcech založena na zásadě vzájemného uznávání soudních rozhodnutí, kterou formulovala Evropská rada na svém zasedání v Tampere v roce 1999. Justiční spolupráce na úrovni Evropské unie rovněž zahrnuje sbližování právních předpisů členských států v oblastech dle odst. 2, týkajících se

- a) *vzájemné přípustnosti důkazů mezi členskými státy;*
- b) *práv osob v trestním řízení;*
- c) *práv obětí trestných činů;*
- d) *dalších zvláštních aspektů trestního řízení, které Rada předem určila v rozhodnutí.¹⁷*

Přijetím Lisabonské smlouvy byly Evropskému parlamentu dány k realizaci sbližování předpisů členských států v uvedených oblastech dány nové pravomoci, Evropský Parlament se stal „plnoprávným spolutvůrcem“¹⁸ právních předpisů, na kterých spolupracuje s Radou Evropské unie. Tyto orgány mohou ve výše uvedených oblastech v rozsahu nezbytném pro usnadnění vzájemného uznávání rozhodnutí a spolupráce v trestních věcech stanovit formou směrnic minimální standardy/pravidla, přičemž musí respektovat existenci rozdílných tradic a právních systémů jednotlivých států (čl. 82 odst. 2 SFEU). Sbližováním předpisů trestního práva je v konečném důsledku usnadňována spolupráce členských států. V duchu citovaného článku SFEU byl prostřednictvím směrnic Evropského parlamentu a Rady¹⁹

¹⁶ Příkladem lze uvést např. fungování UK Central Authority (UKCA), jakožto orgánu příslušného k řešení požadavků mezinárodní justiční spolupráce v Anglii, Walesu a Severním Irsku, nebo orgán nizozemského ministerstva spravedlnosti a bezpečnosti – Centrální úřad pro výběr pokut (CJIB: Centraal Justitieel Incassobureau)

¹⁷ Při přijímání tohoto rozhodnutí Rada rozhoduje jednomyslně po obdržení souhlasu Evropského parlamentu.

¹⁸ Viz webové stránky Evropského Parlamentu, sekce O Parlamentu, Smlouvy a Evropský parlament; <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/cs/in-the-past/the-parliament-and-the-treaties>

¹⁹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/64/EU ze dne 20. října 2010 o právu na tlumočení a překlad v trestním řízení, Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/13/EU ze dne 22. května 2012 o právu na informace v trestním řízení, Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/48/EU ze dne 22. října 2013 o právu na přístup k obhájci v trestním řízení a řízení týkajícím se evropského zatýkácího rozkazu a o právu na informování třetí strany a právu na komunikaci s třetími osobami a konzulárními úřady v případě zbavení osobní svobody, Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/343 ze dne 9. března 2016, kterou se posilují některé aspekty

stanoven minimální standard v oblasti trestního řízení²⁰, byly posíleny možnosti výměny informací mezi jednotlivými orgány činnými v trestním řízení, kdy za zásadní v této oblasti považují již dlouhodobou existenci Schengenského informačního systému (SIS II)²¹, jehož provoz zajišťuje Evropská agentura pro provozní řízení rozsáhlých informačních systémů v prostoru svobody, bezpečnosti a práva (EU-LISA). Výměna informací mezi členskými státy byla dále posílena i směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2014/41/EU ze dne 3. dubna 2014 o evropském vyšetřovacím příkazu v trestních věcech, jehož prostřednictvím lze zajišťovat důkazy v jiném členském státě. Co do získávání informací v rámci trestního řízení pak ve věcech s mezinárodním prvkem může pomoci systém ECRIS, tj. Evropský informační systém rejstříků trestů, který je v provozu od roku 2012, relativně nedávno doplněný o modul TCN²² obsahující informace o odsouzeních státních příslušníků třetích zemí a osob bez státní příslušnosti.

Co se týče nově stanovovaných cílů, pak např. z usnesení Evropského parlamentu ze dne 6. 10. 2021²³ vyplývá, že v rámci Evropské unie bude usilováno o vyšší míru digitalizace, zapojení moderních technologií a umělé inteligence mj. k odhalování trestné činnosti a k prosazování práva. Z oficiálních internetových stránek Evropského parlamentu vyplývá, že v současné době tento orgán připravuje zprávy (a usnesení) týkající se otázek boje proti násilí na základě pohlaví a kybernetickému násilí; prevence obchodování s lidmi, boje proti němu a ochrany obětí tohoto obchodování; evropských předávacích a uchovávacích příkazů pro elektronické důkazy v trestních věcech.²⁴

presumpce nevinny a právo být přítomen při trestním řízení před soudem, Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/800 ze dne 11. května 2016 o procesních zárukách pro děti, které jsou podezřelými nebo obviněnými osobami v trestním řízení, Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1919 ze dne 26. října 2016 o právní pomoci pro podezřelé nebo obviněné osoby v trestním řízení a pro osoby vyžádané v rámci řízení týkajícího se evropského zatýkacího rozkazu.

²⁰ Přehled dostupný na webových stránkách Evropského parlamentu; <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/155/justicni-spoluprace-v-trestnich-vecech>.

²¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1862 ze dne 28. listopadu 2018 o zřízení, provozu a využívání Schengenského informačního systému (SIS) v oblasti policejní spolupráce a justiční spolupráce v trestních věcech.

²² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/816 ze dne 17. dubna 2019, kterým se zřizuje centralizovaný systém pro identifikaci členských států, jež mají informace o odsouzeních státních příslušníků třetích zemí a osob bez státní příslušnosti (ECRIS-TCN), na doplnění Evropského informačního systému rejstříků trestů, a kterým se mění nařízení (EU) 2018/1726; toto nařízení je spojeno se směrnicí 2019/884 ze dne 17. dubna 2019, kterou se mění Rámcové rozhodnutí Rady 2009/315/SVV, pokud jde o výměnu informací o státních příslušnících třetích zemí a o Evropský informační systém rejstříků trestů (ECRIS),

²³ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 6. října 2021 o umělé inteligenci v trestním právu a jejímu využívání policií a soudními orgány v trestních věcech (2020/2016(INI)) https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0405_CS.html

²⁴ Justiční spolupráce v trestních věcech [online] Evropský parlament, 2021 [cit. 7. 5. 2022] Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/155/justicni-spoluprace-v-trestnich-vecech>

1.2 SUBJEKTY PŮSOBÍCÍ V OBLASTI MEZINÁRODNÍ JUSTIČNÍ SPOLUPRÁCE

1.2.1 Eurojust

Tato agentura Evropské unie, která sídlí v nizozemském Haagu, je jakousi osou či centrem dění přímé mezinárodní justiční spolupráce, kde se zástupci členských států v bezprostředním kontaktu zasazují o lepší fungování jednotlivých institutů, agentura na vyžádání asistuje při realizaci žádostí o právní pomoc, ale i jiných forem spolupráce, s cílem zefektivnit postup orgánů činných v trestním řízení, a to zejména v případě, že tento orgán vyšetřuje přeshraniční trestnou činnost. Podle článku 85 odst. 1 smlouvy o fungování Evropské unie je „posláním Eurojustu podporovat a posilovat koordinaci a spolupráci mezi vnitrostátními orgány pověřenými vyšetřováním a stíháním závažné trestné činnosti, která se dotýká dvou nebo více členských států nebo která vyžaduje stíhání na společném základě, a to na základě operací vedených a informací poskytovaných orgány členských států a Europolem“.

V souvislosti se zřízením Úřadu Evropského veřejného žalobce byla působnost Eurojustu nově upravena nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1727 ze dne 14. listopadu 2018 o Agentuře Evropské unie pro justiční spolupráci v trestních věcech (Eurojust) a o nahrazení a zrušení rozhodnutí Rady 2002/187/SVV²⁵, přičemž z odůvodnění tohoto nařízení mj. vyplývá, že by Eurojust měl mít možnost pomáhat při vyšetřováních, do nichž je zapojen pouze jeden členský stát, ale která mohou mít celounijní dopad. Dle výroční zprávy Eurojustu za rok 2020²⁶ orgán podpořil vznik dvou set šedesáti osmi společných vyšetřovacích týmů, napomáhal s realizací téměř třinácti set evropských zatýkacích rozkazů a více než tři tisíc evropských vyšetřovacích příkazů. Orgán spolupracuje i s nečlenskými státy Evropské unie, celkem komunikuje se zástupci padesáti pěti zemí světa. Personálně čítá v roce osmdesát „národních členů“ členských států, jejich zástupců a asistentů, kteří jsou podporováni dalšími zaměstnanci agentury. Eurojust krom Evropské justiční sítě spolupracuje také s agenturou Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva (Europol). Jejich vztah je upraven zejména v článku 49 nařízení S spočívá zejména ve sdílení dostupných informací mezi oběma agenturami.

Zastoupení České republiky v Eurojustu se věnují § 21 až 33 ZMJS.

²⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1727 ze dne 14. listopadu 2018 o Agentuře Evropské unie pro justiční spolupráci v trestních věcech (Eurojust) a o nahrazení a zrušení rozhodnutí Rady 2002/187/SVV.

²⁶ Eurojust Consolidated Annual Activity Report 2020; https://www.eurojust.europa.eu/sites/default/files/Documents/pdf/eurojust_caar_2020_publication.pdf.

1.2.2 Evropská justiční síť

Evropská justiční síť (anglicky European Judicial Network, zkráceně EJNI) je, jak již název napovídá, oproti Eurojustu decentralizovanou sítí kontaktních míst či zástupců, jež určují jednotlivé členské státy a jejichž úkolem je usnadňovat justiční spolupráci s tímto státem a navenek potom poskytovat podporu národním orgánům při uskutečnění některé z forem justiční spolupráce s jiným státem, v určitých případech mohou zástupci na základě žádosti vlastních národních orgánů skrze další kontaktní místa sítě přímo zjišťovat požadovanou informaci (např. o tom, zda určitá osoba vykonává trest odnětí svobody v jiném členském státě, popř. kdy má být z výkonu propuštěn). Síť kontaktních bodů byla zřízena společnou akcí 98/428 SVV ze dne 29. června 1998, s cílem naplnit doporučení č. 21 Akčního plánu pro boj s organizovanou trestnou činností přijatého Radou dne 28. dubna 1997.²⁷

Aktuálně je její působnost upravena rozhodnutím Rady 2008/976/SVV ze dne 16. prosince 2008 o Evropské soudní síti²⁸, kterým byla společná akce 98/428/SVV zrušena. Článek 10 rozhodnutí upravuje pravidla velmi blízké spolupráce s Eurojustem²⁹, orgány se vzájemně podporují a doplňují, neboť účel jejich zřízení je v podstatě velmi podobný, a to sice usnadnění a zefektivnění fungování mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech. Sekretariát Evropské justiční sítě má sídlo v budově Eurojustu v Haagu.

Co se týče vlastních kontaktních míst, pak každý členský stát určuje národního zpravodaje a technického zpravodaje. První z uvedených koordinuje činnost kontaktního místa a druhý zajišťuje správnost informací uvedených na internetových stránkách sítě³⁰ (viz také § 34 ZMJS).

Autor považuje za vhodné poznamenat, že Evropská justiční síť již delší dobu přechází ze starší verze webových stránek na novější. Jeden z hlavních nástrojů sítě, Judicial Atlas³¹ „běží“ stále na staré verzi. Tento nástroj pomáhá příslušným orgánům členských států, které potřebují použít některý z nástrojů justiční spolupráce, určit příslušný orgán v jiném členském státě, dle zvoleného institutu. Vzhledem k tomu, že úprava příslušnosti k řešení žádostí

²⁷ Společná akce ze dne 29. června 1998 přijatá Radou na základě článku K.3 Smlouvy o Evropské unii o vytvoření Evropské soudní sítě a Akční plán pro boj s organizovanou trestnou činností přijatý Radou dne 28. dubna 1997.

²⁸ Rozhodnutí Rady 2008/976/SVV ze dne 16. prosince 2008 o Evropské soudní síti.

²⁹ Dle článku 10 rozhodnutí Evropská justiční síť poskytuje Eurojustu informace podle článku 7 rozhodnutí; národní členové Eurojustu se mohou na pozvání EJNI účastnit jejich schůzí; EJNI zpřístupňuje Eurojustu zabezpečené telekomunikační spojení zřízení pro operativní činnosti kontaktních míst.

³⁰ Webové stránky Evropské justiční sítě jsou dostupné z: <https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn2021/Home/EN>

³¹ <https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/AtlasChooseCountry/EN/>.

o poskytnutí spolupráce se v jednotlivých členských státech liší, je tento nástroj vítaným pomocníkem ke spolehlivému určení příslušného orgánu bez dodatečného zkoumání cizozemské právní úpravy. Na uvedený nástroj pak navazuje Kompendium, ve kterém lze přímo vyplnit formulář/žádost o justiční spolupráci. Formuláře jsou dostupné ve všech jazycích. Na stránkách EJM lze nalézt také tzv. „Fiches Belges“ obsahující praktické informace o použití nástrojů justiční spolupráce v tom kterém členském státě a právní knihovnu trestních věcí Evropské justiční sítě.

Sít' spolupracuje také s dalšími organizacemi a kontaktními sítěmi mimo Evropskou unii, např. se Southeast European Prosecutors Advisory Group (SEEPAG), založenou v roce 2003, jejímiž členy je např. Turecko, Albánie, Bosna a Hercegovina, Moldavsko, Černá Hora a Srbsko anebo Commonwealth Network of Contact Persons (CNCPP), založenou v roce 2007, která sdružuje Společenství národů, tedy i bývalá dominia a kolonie Spojeného království a Irsko. Spoluprací se státy třetích zemí pokrývá Evropská justiční síť téměř všechny země světa.³²

1.2.3 Mezinárodní odbor trestní Ministerstva spravedlnosti České republiky

Je součástí sekce Mezinárodní a evropské spolupráce, jeho chod sestává z několika agend, z nichž za nejdůležitější považují podílení se na přípravě a sjednávání smluv a evropských předpisů v oblasti mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních, dále poskytování metodické pomoci soudům při aplikaci veškerých institutů justiční spolupráce, kdy poskytuje soudům jednotlivé vzory, formuláře a praktické informace a specifika spojená se spoluprací s jednotlivými členskými státy, čímž značně usnadňuje práci soudů. Poskytuje odborné konzultace a zároveň se podílí na vzdělávání pracovníků justice v rámci seminářů organizovaných Justiční akademií v Kroměříži. Z organizačního řádu Ministerstva spravedlnosti³³ dále vyplývá, že plní evaluační funkci co do výkonu mezinárodní justiční spolupráce a vyřizuje agendu konkrétních případů spolupráce s členskými státy Evropské unie a se státy schengenské spolupráce a při jejím vyřizování spolupracuje

³² Část 5 prezentace Evropské justiční sítě vytvořené sekretariátem organizace; <https://www.ejm-crimjust.europa.eu/ejnuupload/DynamicPages/EJM2021f.pptx>.

³³ Příloha I k Organizačnímu řádu a struktura Ministerstva spravedlnosti ze dne 22. 2. 2022, České republiky, č. j. MSP-9/2022-ORLZ-ORG/41 – Obsahová náplň činnosti organizačních útvarů Ministerstva spravedlnosti; <https://www.justice.cz/documents/12681/776358/P%05%99%03%ADloha+I+O%05%98+k+1.3.+2022/a1caf5c0-4178-459e-abf5-5ce083a084b7>

se zastupitelskými úřady České republiky v zahraničí i se zastupitelskými úřady a jinými orgány cizích států.

Jednotliví pracovníci jsou také vedeni jako kontaktní body Evropské justiční sítě za Českou republiku.

2. UZNÁNÍ A VÝKON ROZHODNUTÍ JINÉHO ČLENSKÉHO STÁTU UKLÁDAJÍCÍHO PENĚŽITOU SANKCI NEBO JINÉ PENĚŽITÉ PLNĚNÍ

2.1 PRÁVNÍ ÚPRAVA

Uznání a výkon rozhodnutí ukládajícího peněžitou sankci nebo jiné peněžitě plnění je na národní úrovni upraveno v části páté, hlavě VI ZMJS. Zákonnou úpravou je implementováno Rámcové rozhodnutí Rady 2005/214/SVV ze dne 24. února 2005 o uplatňování zásady vzájemného uznávání peněžitých trestů a pokut, v platném znění³⁴ (v této kapitole také jen „rámcové rozhodnutí“) které navazuje na zásadu vzájemného uznávání, kterou schválila Rada Evropské unie ve dnech 15. a 16. října 1999 v Tampere³⁵, jakožto základní kámen soudní spolupráce v Unii a program opatření k provádění zásady vzájemného uznávání v trestních věcech. Rada v odůvodnění rámcového rozhodnutí konstatuje, že tato zásada by se měla vztahovat i na peněžitě tresty a pokuty a na pokuty ukládané ve vztahu k dopravním prostředkům. Úpravou je usilováno o to, aby bylo možno dosáhnout výkonu trestů, resp. vymáhání uložených peněžitých trestů a pokut uložených v jiném než vydávajícím členském státě.³⁶

Věcně se úprava vztahuje na *rozhodnutí*, které vydal (i) soud ve vztahu k trestnému činu, (ii) jiný orgán vydávajícího státu než soud ve vztahu k trestnému činu za předpokladu, že dotčená osoba měla příležitost k projednání věci před soudem, který je příslušný též v trestních věcech³⁷, (iii) jiný orgán vydávajícího státu než soud ve vztahu k činům, které jsou podle vnitrostátního práva vydávajícího státu považovány za porušení právních předpisů (*přestupkové jednání*), za předpokladu, že dotčená osoba měla příležitost k projednání věci před soudem, který je příslušný též v trestních věcech nebo (iv) soud s pravomocí též v trestních věcech, jestliže bylo rozhodováno o rozhodnutí podle bodu (iii).

Peněžitým trestem nebo pokutou se rozumí uložení povinnosti uhradit peněžitou částku na základě odsouzení za trestný čin nebo přestupek, náhradu ve prospěch obětí trestných činů (pozn. tím se nemyslí uložení povinnosti k náhradě škody poškozenému v adhezním řízení, kde

³⁴ Ve znění dle rámcového rozhodnutí Rady 2009/299/SVV ze dne 26. února 2009, kterým se mění rámcová rozhodnutí 2002/584/SVV, 2005/214/SVV, 2006/783/SVV, 2008/909/SVV a 2008/947/SVV a kterým se posilují procesní práva osob a podporuje uplatňování zásady vzájemného uznávání rozhodnutí na rozhodnutí vydaná v soudním jednání, kterého se dotýká osoba nezúčastnila osobně.

³⁵ Programme of measures to implement the principle of mutual recognition of decisions in criminal matters, Measure 18, [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32001Y0115\(02\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32001Y0115(02)).

³⁶ V práci bude po vzoru rámcových rozhodnutí hojně užíváno pojmu vydávající a vykonávají stát. „Vydávajícím státem“ se rozumí členský stát, v němž bylo rozhodnutí vydáno a „vykonávajícím státem“ členský stát, jemuž bylo rozhodnutí předáno pro účely jeho výkonu.

³⁷ K pojmu „soud příslušný též v trestních věcech“ viz níže.

byla dána přednost vymáhání přiznané náhrady škody v občanskoprávním řízení³⁸), náklady trestního řízení nebo náklady řízení před jiným orgánem, vedoucím k rozhodnutí, a povinnost uhradit peněžitou částku do veřejného fondu nebo organizace na podporu obětí. Výslovně je z působnosti rámcového rozhodnutí vyloučen příkaz k zabránění nebo propadnutí nástrojů nebo výnosů z trestné činnosti a příkazy občanskoprávní povahy, které vyplývají z nároků na náhradu škody a uvedení do původního stavu a které jsou vykonatelné v souladu s rozhodnutím Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o soudní příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech.³⁹ V praxi se z drtivé většiny jedná o pokuty uložené za spáchání dopravních přestupků, ke kterým se vážou i postupně rozebírané aplikační problémy.

Co se týče místní působnosti právní úpravy, je použití hlavy VI podle takzvané implementační klauzule obsažené v § 261 odst. 2 ZMJS omezeno na ty členské státy, které již rámcové rozhodnutí implementovaly, což jsou aktuálně všechny.⁴⁰

Obecným pravidlem, kterým se úprava řídí je obecná povinnost rozhodnutí uznat, pokud není dán některý z důvodů pro jeho neuznání, které navíc musí být dle ustálené judikatury vykládány restriktivně – viz např. bod 29 rozsudku ESD ve věci C-60/12 Baláž.⁴¹

Právním rozhodným pro výkon peněžitého trestu či pokuty je vždy právo vykonávajícího státu. Pokud vydávající stát v osvědčení připustí užití alternativních sankcí, je možné přistoupit k jejich uplatnění, včetně trestu odnětí svobody. Amnestovat/udělit milost mohou oba státy. Důsledkem předání je nemožnost vydávajícího státu přistoupit k vymáhání peněžité sankce – nicméně nemožnost výkonu rozhodnutí „vlastními“ prostředky vede právě k zaslání rozhodnutí společně s osvědčením jinému členskému státu k rozhodnutí o jeho uznání a výkonu, když výkon rozhodnutí ve vydávajícím státě byl neúspěšný. Právo na výkon rozhodnutí přechází zpět jen v případě, že je vydávající stát vyrozuměn o částečném nebo úplném nevykonání nebo odmítnutí výkonu či uznání rozhodnutí. Pokud vykonávající stát rozhodne o uznání cizozemského rozhodnutí, měl by bez zbytečného odkladu přistoupit k jeho výkonu za použití vnitrostátních předpisů.

³⁸ Srov. nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech ("Brusel I bis")

³⁹ Viz článek I, písm. b) rámcového rozhodnutí.

⁴⁰ Dle informací dostupných na stránkách Evropské justiční sítě.

⁴¹ Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 14. 11. 2013 ve věci C-60/12 Baláž. Obdobně viz rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 29. ledna 2013, Radu, C-396/11, bod 36 a násl.

2.2 ŘÍZENÍ O UZNÁNÍ A VÝKONU ROZHODNUTÍ JINÉHO ČLENSKÉHO STÁTU

Rozhodnutí se jinému členskému státu předává spolu s *osvědčením* uvedeným v článku 4 rámcového rozhodnutí, které zároveň tvoří jeho přílohu. Okamžikem doručení rozhodnutí včetně osvědčení, popř. osvědčení samotného, je řízení o uznání a výkonu zahájeno.

Z pohledu České republiky, jakožto vykonávajícího státu je podmínkou pro převzetí rozhodnutí skutečnost, že dotčená osoba má na území České republiky obvyklé bydliště nebo majetek; rámcové rozhodnutí výslovně uvádí i příjmy osoby, nicméně užitý právní pojem toto bezpochyby zahrnuje.⁴² Může se přitom jednat i osobu právnickou, přičemž u této bude rozhodné zapsané sídlo (k bydlišti osoby viz kapitolu 3.2).

Věcně příslušným k řízení o uznání a výkonu peněžitých sankcí je okresní soud, místní příslušnost je určena místem bydliště dotčené osoby („osoba se zdržuje“), vůči níž rozhodnutí směřuje. Nelze-li toto místo zjistit, bude místní příslušnost určena dle místa trvalého pobytu.⁴³ Jednotlivé úkony v rámci řízení činí samosoudce. V řízení se uplatní tzv. *zásada perpetuatio fori* (§ 262 odst. 2 ZMJS). Orgán vydávajícího státu může požádat o součinnost také Ministerstvo spravedlnosti nebo využít výše zmiňovaný nástroj Judicial Atlas na stránkách Evropské justiční sítě, který slouží jako interaktivní nástroj k dohledání příslušného orgánu v jiném členském státě.

Řízení může být ukončeno jednak pro nesplnění podmínek pro převzetí rozhodnutí, jednak z důvodu, že orgánu vykonávajícího státu nejsou poskytnuty další dodatkové informace, o které po obdržení osvědčení požádá. Dalším z případů, kdy soud nedojde k vlastnímu rozhodnutí, je situace, kdy nelze v řízení pokračovat z důvodů, které nejsou obecnými důvody pro neuznání rozhodnutí (§ 264 odst. 3 ZMJS). Může se jednat např. o smrt dotčené osoby, případně zrušení právnické osoby. Soud v takovém případě musí vydávající stát, resp. jeho orgán vyzvat k vyjádření, zda na svém „návrhu“ trvá nebo nikoli. Pokud se orgán ve lhůtě určené soudem k věci nevyjádří, bude řízení rovněž ukončeno.

Ačkoliv se Rada snažila rozdíly mezi právními řády, kulturami a zvyklostmi jednotlivých členských států ještě dodatečně minimalizovat právě vytvořením jednotného

⁴² FIALA Josef In: HENDRYCH, Dušan. *Právní slovník*. 3., podstatně rozš. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-059-1, Majetek.

⁴³ Ve vztahu k rozhodnutím o přestupcích na úseku dopravy je bydliště zahraničním orgánem zjišťováno na základě Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/413 ze dne 11. března 2015 o usnadnění přeshraniční výměny informací o dopravních deliktech v oblasti bezpečnosti silničního provozu, také podle zjištěné registrační značky.

osvědčení, které je k rozhodnutí zasíláno, často dochází k situaci, kdy samosoudce konstatuje, že mu zasláné rozhodnutí a osvědčení nedávají dostatečný podklad k rozhodnutí o tom, že se dané rozhodnutí uznává a vykoná. V takovém případě má podle § 266 odst. 1 ZMJS povinnost příslušný orgán vydávajícího členského státu požádat, aby ve stanovené lhůtě poskytl dodatkové informace/dokumenty (např. doklad o doručení rozhodnutí), které postrádá. V případě, že se orgán ve stanovené lhůtě nevyjádří a takto vyžádané informace neposkytne, řízení bude ukončeno anebo (vhodněji) bude rozhodnuto o neuznání rozhodnutí spolu s odůvodněním. Rozhodnout o neuznání rozhodnutí považuji za vhodnější z toho důvodu, že sice soud má v obou případech informační povinnost vůči zahraničnímu orgánu členského státu, ale při prostém ukončení bude odůvodnění zpravidla stručnější a nedá orgánu vydávajícího státu v podstatě žádnou možnost na důvod ukončení nějakým způsobem reagovat, zohlednit tuto skutečnost při zasílání dalších žádostí. Ve druhém případě musí soud v usnesení své rozhodnutí o neuznání řádně odůvodnit, tedy uvést všechny důvody, pro které nemohl podle právního řádu České republiky rozhodnutí uzнат a přistoupit k jeho výkonu. Výzvu k poskytnutí dodatkových informací není nutné opatřit překladem – viz čl. 16 rámcového rozhodnutí.

Samosoudce má o uznání rozhodnutí a výkonu rozhodnutí či jeho neuznání rozhodnout bez zbytečného odkladu.

2.3 DŮVODY PRO NEUZNÁNÍ ROZHODNUTÍ

Jak již bylo uvedeno výše, vychází se z obecné povinnosti uzнат rozhodnutí jiného členského státu, pokud není naplněn některý důvodů pro jeho neuznání. Důvody pro neuznání jsou z většiny fakultativní povahy.⁴⁴ Při nejasnostech je stanovena povinnost konzultovat důvody pro neuznání rozhodnutí s vydávajícím státem dříve, než je samotné rozhodnutí učiněno. Před rozhodnutím o ne/uznání rozhodnutí je samosoudce rovněž povinen vyžádat si vyjádření státního zástupce, v tomto případě okresního státního zastupitelství určeného dle obvodu okresního soudu. Jednotlivé důvody pro neuznání rozhodnutí jsou uvedeny v § 267 odst. 1, odst. 4, odst. 5 ZMJS, které kopírují důvody, jak jsou stanoveny v článku 7 odst. 1, odst. 2 rámcového rozhodnutí. Zde jsou důvody seřazeny tak, jako v ZMJS.

⁴⁴ Srov. díkce článku 7 odst. 1, odst. 2 rámcového rozhodnutí, které stanoví, že „orgán vykonávajícího státu MŮŽE rovněž odmítnout uzнат a vykonat rozhodnutí, pokud se zjistí, že...“

Ve vztahu k dřívějšímu dělení důvodů na důvody obligatorní a fakultativní, jak jsou stanoveny v ZMJS upozorňuji na rozsudek ESD ze dne 29. dubna 2021 ve věci C-665/20 PPU⁴⁵, dle kterého musí být povaha těchto důvodů v národní úpravě v souladu s tím, jak ji stanoví samotné rámcové rozhodnutí. Na uvedený rozsudek reaguje i připravovaná novela ZMJS, která má změnit stávající obligatorní povahu jednotlivých důvodů pro neuznání rozhodnutí na fakultativní tak, jak činí rámcové rozhodnutí. K fakultativní povaze jednotlivých důvodů pro neuznání rozhodnutí lze dojít ale již dnes eurokonformním výkladem.

2.3.1 Překážka věci pravomocně rozhodnuté

Prvním uvedeným důvodem pro neuznání rozhodnutí je překážka věci rozhodnuté (srov. dikce zákona samosoudce „neuzná“). Může se uplatnit v případech, kdy by byla dotčená osoba v České republice nebo jiném než vydávajícím státě (nejen vykonávajícím státě) pravomocným rozhodnutím uznána vinnou stejným skutkem či činem. Důvod vyplývá jednak z článku 50 Listiny základních práv Evropské unie, ústavně je ochrana proti dvojímu trestání obsažena v článku 40 odstavci 5 Listiny základních práv a svobod⁴⁶, v trestním řádu jí odpovídají překážky trestního stíhání uvedené v § 11 odst. 1 písmeno h), i), j) k), m). Primárně je však tímto ustanovením převzat a zapracován článek 7 odst. 2 písm. a) rámcového rozhodnutí. Otázkou zůstává, do jaké míry bylo nutné tento důvod výslovně uvádět, když bylo možné vyjít jak z článku 20 odst. 3 rámcového rozhodnutí, na národní úrovni z úvodního ustanovení § 5 odst. 1 ZMJS, dle kterého, jak již bylo uvedeno výše, nelze justiční spolupráci poskytnout, pokud by to bylo v rozporu s ústavním pořádkem České republiky nebo s takovou zásadou právního řádu České republiky, na které je třeba bez výhrady trvat. Zásada *ne bis in idem* totiž zcela určitě obecnou právní zásadou, na které je potřeba trvat, je. Ke dvojímu rozhodnutí k témuž skutku může zřejmě dojít především tam, kde se uplatní zásada ochrany nebo zásada univerzality, v českém trestním zákoně vyjádřené v § 7 a 8 trestního zákoníku, i když taková situace by neměla být tak častá s ohledem na rozsáhlou výměnu informací mezi členskými státy. Je na místě připomenout, že překážka vzniká až okamžikem právní moci rozhodnutí, pro rozhodnutí o neuznání tedy nestačí jen vedení trestního řízení či řízení o přestupku pro tentýž skutek. Zároveň může být právní moc rozhodnutí, které vytváří překážku

⁴⁵ Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 29. dubna 2021 ve věci C-665/20 PPU.

⁴⁶ Čl. 40 odst. 5 Listiny základních práv a svobod.

věci rozhodnuté, prolomena, a to zrušením tohoto rozhodnutí v řízení o mimořádném opravném prostředku nebo promítnutím zásady *beneficium cohaesionis*.⁴⁷

2.3.2 Nedostatek oboustranné trestnosti

Tradiční podmínkou pro uznání cizozemského rozhodnutí je oboustranná trestnost spáchaného skutku. U drtivé většiny trestných činů lze však předpokládat, že pokud jsou trestné v jednom členském státě, budou trestné i v dalším. Spolupráce mezi členskými státy zde jde ještě o úroveň výše a definuje kategorie trestných činů, u kterých se oboustranná trestnost vůbec nebude přezkoumávat – kategorie jsou uvedeny v článku 5 odst. 3 rámcového rozhodnutí, resp. v písm. g) odst. 3 formuláře osvědčení, na který se odkazuje § 265 ZMJS a jsou mezi nimi závažné trestné činy jako terorismus, obchod s lidmi, praní výnosů z trestné činnosti, padělání měn, vražda a těžké ublížení na zdraví (u kterých si lze jen stěží představit ukládání samostatné peněžité sankce), ale i ty méně závažné, jako je *jednání, které porušuje pravidla silničního provozu, včetně porušení pravidel, kterými se řídí doba řízení a odpočinku, a pravidel o nebezpečném zboží*.

U protiprávního jednání osob, které nespadne do jedné z vymezených kategorií, bude oboustranná trestnost zkoumána. Nesplnění podmínky oboustranné trestnosti může být důvodem pro neuznání rozhodnutí podle § 267 odst. 1, písm. b) ZMJS. Při posuzování trestnosti skutku se užije metoda tzv. analogické transpozice, podle níž se na stát, který vydal předmětné rozhodnutí, nahlíží jako na ČR.⁴⁸ Trestnost vydávajícím orgánem popsaného skutku bude posuzována dle právního řádu vykonávajícího státu, nezávisle na znacích skutkové podstaty nebo popisu činu, jak uvádí rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 10. 2016, sp. zn. 11 Tz 54/2016-II⁴⁹. Lze přitom vycházet z popisu skutku obsaženého v osvědčení, výrokové části rozhodnutí i jeho odůvodnění.⁵⁰

⁴⁷ SLAVÍKOVÁ Hedvika. Podstata zásady *ne bis in idem*. *EPRAVO.CZ* [online] [cit. 2022-05-07]. <https://www.epravo.cz/top/clanky/podstata-zasady-ne-bis-in-idem-21638.html> a PÚRY František In: ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář*. 7., dopl. a přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0, s. 3105-3108.

⁴⁸ POLÁK, Přemysl. *Zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2020. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-838-6, k § 265 ZMJS.

⁴⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 10. 2016, sp. zn. 11 Tz 54/2016-II.

⁵⁰ II. Právní věta uvádí, že soud není omezen jen na popis skutku ve výroku rozhodnutí jiného členského státu, ale je povinen vycházet ze všech zřejmých okolností jeho spáchání bez ohledu na to, zda jsou uvedeny ve výroku rozhodnutí nebo v jeho odůvodnění. Tento postup vyplývá z odlišnosti právních úprav, podle nichž skutkové podstaty jednotlivých trestních zákonů mohou předpokládat naplnění různých zákonných znaků, a tedy i popis různých skutkových okolností. Tak tomu bude např. v případě, že trestnost činu podle vnitrostátní úpravy zakládá recidiva pachatele (např. u trestného činu krádeže podle § 205 odst. 2 tr. zákoníku), ačkoliv tato okolnost z uznávaného rozhodnutí nevyplývá.

Přezkum oboustranné trestnosti bude přitom prováděn jen z hlediska naplnění skutkové podstaty některého z trestných činů, nikoli též přestupků, jak vyplývá z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 20. 4. 2017, sp. zn. 11 Tz 53/2016.⁵¹ Nejvyšší soud připomíná, že cílem rámcového rozhodnutí nebylo přenést do mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních uznávání a výkon veškerých rozhodnutí správních orgánů o pokutách, pokud jejich přezkum nepřísluší soudům příslušný též v trestních věcech – aby mohlo být žádáno o uznání a výkon rozhodnutí v jiném členském státě, musí být v řízení, ve kterém bylo toto rozhodnutí vydáno, dán trestní prvek, a to tím, že dotčená osoba měla příležitost k projednání věci před trestním soudem (viz též rozsudek Soudního dvora EU ze dne 14. 11. 2013 ve věci C-60/12 Marián Baláž).

V souvislosti s tím, zda určitá jednání do těchto kategorií vůbec spadají, se objevilo poněkud kontroverzní rozhodnutí Nejvyššího soudu⁵², které se věnuje kategorii zahrnující dopravní přestupky coby *jednání, které porušuje pravidla silničního provozu, včetně porušení pravidel, kterými se řídí doba řízení a odpočinku, a pravidel o nebezpečném zboží*. Nejvyšší soud v daném rozhodnutí dospěl k závěru, že přestupek spočívající v nesplnění oznamovací povinnosti, tedy tím, že dotčená osoba jako držitel motorového opomněla do dvou týdnů po doručení výzvy k oznámení řidiče oznámit, kdo řídil, popř. odstavil dané vozidlo v určeném místě a čase v Rakouské republice, zjevně (!) neodpovídá této kategorii jednání, u které není třeba přezkoumávat oboustrannou trestnost. Nejvyšší soud svůj závěr zdůvodnil tím, že „*dotčená osoba nebyla rakouským orgánem postižena za jednání spočívající v porušení pravidel silničního provozu, nýbrž za nesplnění oznamovací povinnosti, jež naopak měla podle všech okolností vést k ustanovení konkrétního pachatele vlastního porušení pravidel chování účastníků silničního provozu, tedy ke ztotožnění osoby, která řídila či odstavila dotčené motorové vozidlo na stanoveném místě.*“ Důsledkem uvedeného závěru Nejvyššího soudu je pak v podstatě automatické rozhodování o neuznání obdobných rozhodnutí, které byly do České republiky zaslány, neboť takové jednání není v České republice trestné (nenaplnuje znaky skutkové podstaty trestného činu podle práva České republiky). Obdobně se Nejvyšší soud vyjádřil dokonce i k jízdě po zpoplatněném úseku dálnice bez dálniční známky, a to ve svém pozdějším rozsudku ze dne 17. 6. 2021, sp. zn. 11 Tz 16/2021⁵³.

⁵¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 4. 2017, sp. zn. 11 Tz 53/2016.

⁵² Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. 1. 2020, sp. zn. 11 Tz 97/2019.

⁵³ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 6. 2021, sp. zn. 11 Tz 16/2021.

Uvedené závěry Nejvyššího soudu byly jednoznačně vyvráceny rozsudkem ESD ze dne 6. října 2021 ve věci C-136/20 LU⁵⁴, který řeší, co do skutkových okolností, obdobnou situaci, tedy spáchání dopravního přestupku tímto formálním způsobem. Soudní dvůr rozhodl, že „*orgán vykonávajícího členského státu musí respektovat rozhodnutí orgánu vydávajícího členského státu označit přestupek jako přestupek podle čl. 5 odst. 1 rámcového rozhodnutí, a musí jej v zásadě vykonat. Alespoň v projednávaném případě zároveň nic nenasvědčovalo tomu, že by osvědčení zjevně neodpovídalo postoupenému rozhodnutí, a bylo ho tak možné odmítnout vykonat ve smyslu čl. 7 odst. 1 rámcového rozhodnutí*“. Na uvedený rozsudek soudního dvora reaguje i chystaná novela ZMJS, která ze znění § 265 odstraňuje dovětek první věty, který stanoví, že oboustranná trestnost bude přezkoumávána, pokud popis skutku nebo právní kvalifikace uvedené v osvědčení zjevně neodpovídají označenému jednání. Autor práce se neztotožňuje s názorem Nejvyššího soudu, dle kterého by měly být „formálně“ spáchané přestupky v podstatě přehlíženy. Je samozřejmé, že označení některé z kategorií jednání, které jsou vyloučeny z přezkumu oboustranné trestnosti, nesmí být ze strany vydávajícího státu svévolné, nicméně Nejvyšším soudem nastíněné rozlišení přestupkového jednání na aktivní a pasivní působí nesystémově a dle názoru autora je v příkrém v rozporu s duchem evropské justiční spolupráce.

Výše uvedené je podpořeno i tím, že u rozhodnutí založených na tzv. objektivní odpovědnosti provozovatele vozidla bylo judikováno, že „*příslušný orgán vykonávajícího členského státu nemůže odmítnout uznání a výkon rozhodnutí, kterým se ukládá pokuta za dopravní přestupky, pokud taková sankce byla uložena osobě, na jejíž jméno je dotčené vozidlo zaregistrováno, na základě domněnky odpovědnosti stanovené vnitrostátními právními předpisy vydávajícího členského státu za předpokladu, že tuto domněnku lze vyvrátit*“ (rozsudek ESD z 5. 12. 2019 ve věci C-671/18 Centraal Justitieel Incassobureau, Ministerie van Veiligheid en Justitie). Nejvyšší soud by tak dle názoru autora měl v tomto ohledu (s přihlédnutím k výkladu ESD) v budoucnu zaujmout stanovisko odlišné od dosavadní judikatury.

Závěrem lze dodat, že z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 15. 11. 2017, sp. zn. 11 Tz 84/2017⁵⁵ vyplývá, že pokud popsané jednání fakticky odpovídá některé z uvedených kategorií protiprávního jednání, u kterých se oboustranná trestnost nepřezkoumává,

⁵⁴ Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 6. října 2021 ve věci C-136/20 LU.

⁵⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 11. 2017, sp. zn. 11 Tz 84/2017.

pak skutečnost, že příslušný orgán vydávajícího státu příslušnou kolonku ve formuláři osvědčení vůbec nezatrhl, automaticky nevede k ověření oboustranné trestnosti činu (soud by měl jednání pod příslušnou kategorií sám podřadit, případně vyzvat orgán vydávajícího státu k odstranění nedostatku osvědčení).

2.3.3 Imunita vůči výkonu rozhodnutí

V § 267 odst. 1, písmeni c) ZMJS bylo po vzoru čl. 7 odst. 2 písm. e) Rámcového rozhodnutí stanoveno, že rozhodnutí nelze uznat z toho důvodu, že dotčená osoba požívá výsad a imunit, pro které je pravomoc České republiky, jakožto vykonávajícího státu, vůči této osobě omezená. Výsady těchto osob mohou být stanoveny v právním řádu České republiky nebo i v mezinárodních smlouvách, kterými je Česká republika vázána, případně unijním právem.⁵⁶ Tato práce si však neklade za cíl exempce nějak blíže rozebírat, protože se odkazují zejména na § 10 odst. 1 trestního zákoníku a komentářovou literaturu k němu.⁵⁷

Při vzniku pochybností o rozsahu vyloučení dotčené osoby z pravomoci orgánů činných v trestním řízení, může tato osoba, státní zástupce nebo samosoudce podat návrh, o kterém bude rozhodovat Nejvyšší soud.⁵⁸

2.3.4 Věková hranice trestní odpovědnosti

Důvod uvedený v § 267 odst. 1, písmeno d) odpovídá čl. 7 odst. 2 písm. f) rámcového rozhodnutí a hledí, aby byla vůbec dodržena podmínka trestní odpovědnosti dotčené osoby. Je vyžadováno, aby dotčená *fyzická* osoba (u právnických osob tento důvod nemá opodstatnění), byla vzhledem ke svému věku podle práva *vykonávajícího* státu odpovědná za předmětný trestný čin nebo jiné protiprávní jednání. Co se týče věkové hranice odpovědnosti, lze se odkázat na § 25 trestního zákoníku a § 18 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich⁵⁹. Samozřejmě si lze představit, že věková hranice pro některé přestupky či obecně pro trestní odpovědnost bude v členských státech určena různě, důvod pro neuznání rozhodnutí však bude posuzován z hlediska právního řádu České republiky.

⁵⁶ Např. Protokol č. 36 o výsadách a imunitách Evropských společenství (1965); <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:12006E/PRO/36>.

⁵⁷ PROVAZNÍK Jan, In: DRAŠTÍK, Antonín. *Trestní řád: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-600-7.

⁵⁸ POLÁK, Přemysl. *Zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2020. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-838-6, k § 267 odst. 2 ZMJS.

⁵⁹ POLÁK, Přemysl. *Zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2020. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-838-6, k § 267 odst. 1, písm. d) ZMJS.

2.3.5 Vydání rozhodnutí v nepřítomnosti osoby (bez splnění dalších podmínek)

V návaznosti na rámcové rozhodnutí Rady 2009/299/SVV ze dne 26. února 2009, kterým se mění rámcová rozhodnutí 2002/584/SVV, 2005/214/SVV, 2006/783/SVV, 2008/909/SVV a 2008/947/SVV a kterým se posilují procesní práva osob a podporuje uplatňování zásady vzájemného uznávání rozhodnutí na rozhodnutí vydaná v soudním jednání, kterého se dotyčná osoba nezúčastnila osobně, byl doplněn důvod pro neuznání rozhodnutí, který si stejně jako výše uvedená rámcová rozhodnutí 2009/299/SVV klade za cíl posílit právo dotčené osoby na spravedlivý proces a obhajobu. Postavení orgánu vydávajícího státu a této osoby je totiž značně nevyrovnané.

Pokud bylo rozhodnutí vydáno v nepřítomnosti dotčené osoby, musí být splněna alespoň jedna z následujících podmínek, aby jej bylo možné uznat jen za alternativního splnění podmínek vyjmenovaných v § 267 odst. 3 ZMJS, že dotčená osoba:

- a) *byla včas osobně předvolána, a tudíž informována o datu a místu konání nařízeného jednání soudu, které vedlo k vydání rozhodnutí, nebo jiným způsobem obdržela úřední informaci o datu a místu konání nařízeného jednání soudu tak, že bylo jednoznačně zjištěno, že o plánovaném jednání soudu věděla a byla informována, že jednání může být konáno a rozhodnutí vyneseno i v její nepřítomnosti,*
- b) *věděla o nařízeném jednání soudu a pověřila obhájce, kterého si sama zvolila, nebo který jí byl ustanoven, aby ji na jednání soudu obhájoval, a ten tak učinil, nebo*
- c) *poté, co jí bylo osobně doručeno rozhodnutí a byla výslovně poučena o svém právu na nové projednání věci nebo právu na podání opravného prostředku, jejichž využití umožňuje její účast v novém nebo opravném řízení, opětovné posouzení nebo přezkoumání věci a provedení nových důkazů a může vést ke změně původního rozhodnutí, se takového práva výslovně vzdala, nebo je v příslušné lhůtě neuplatnila nebo opravný prostředek vzala zpět.*

Jednotlivé podmínky jsou obsaženy rovněž ve vzoru osvědčení, kdy tato část, ve které má orgán vydávajícího státu detailně popsat, jakým způsobem byly dané podmínky splněny, je z hlediska praxe zřejmě nejproblematictější, často ani není vyplněna; přitom bez řádného vyplnění této části lze takové rozhodnutí jen stěží uznat, protože chrání právo na obhajobu takové osoby. Vzhledem k tomu, že nejčastěji jsou soudy žádány o uznání a výkon rozhodnutí ukládajících pokutu za spáchání dopravních přestupků, které jsou zpravidla

vydávány v písemném řízení, bude se práce na tomto místě zabývat jen poslední výjimkou uvedenou pod písm. c) výše citovaného ustanovení, která vlastně jako jediná přichází v úvahu, pokud ve věci nebylo vůbec nařizováno jednání. K výjimkám uvedeným pod písm. a), b) viz kapitolu 3.4.6. práce.

V tomto případě je třeba si uvědomit, že v písemných řízeních může k doručování rozhodnutí na evidovanou adresu dotčené osoby docházet až po několika měsících, poučení o opravných prostředcích může být pro dotčenou osobu těžko pochopitelné (ať již nepřesným překladem nebo odlišností právních systémů) a po podání opravného prostředku osoba nemusí mít po relativně dlouhou dobu žádné informace o průběhu druhostupňového řízení.

Dle názoru autora největší problém při aplikaci výjimky podle písm. c), při jejímž splnění lze rozhodnutí uznat, vzniká v rozdílném přístupu jednotlivých členských států k doručování rozhodnutí obecně. Samotná nepřítomnost dotčené osoby totiž nijak nevybočuje z běžně zažitých postupů zejména správního práva trestního a např. pro rozhodování o dopravních přestupcích je tato forma řízení typická.⁶⁰ Aby mohlo být pozitivně rozhodnuto o žádosti o uznání a výkon rozhodnutí vydaného v písemném řízení, musí z osvědčení a přiložených podkladů (krom ostatních náležitostí) v podstatě vyplývat, že dotčená osoba se poté, co jí takové rozhodnutí bylo řádně doručeno do vlastních rukou, rozhodla opravný prostředek nepodat, nepodala jej ve stanovené lhůtě dle poučení nebo jej vzala zpět. Předpokladem naplnění výjimky je doručení procesních dokumentů dotčené osobě v jazyce, kterému dotčená osoba rozumí, a to způsobem *poskytující záměr skutečného a efektivního přijetí* – tj. dle doktríny vyjádřené v rozsudku ESD z 5. 12. 2019 ve věci C-671/18 Centraal Justitieel Incassobureau, Ministerie van Veiligheid en Justitie⁶¹. Dle bodu 39 rozsudku se zárukou skutečného a efektivního přijetí rozhodnutí rozumí jeho doručení dotčené osobě, jakož i dostatečně dlouhá doba k podání a přípravě opravného prostředku proti němu. Tato záruka zároveň představuje požadavek na dodržování práva na účinnou soudní ochranu⁶². Doručení v souladu s tímto požadavkem je třeba dle názoru autora státu prokázat dokladem

⁶⁰ POLÁK, Přemysl. *Zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2020. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-838-6, k § 267 odst. 3 ZMJS.

⁶¹ Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 5. prosince 2019 ve věci C-671/18 Centraal Justitieel Incassobureau, Ministerie van Veiligheid en Justitie.

⁶² V tomto smyslu rovněž viz rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 26. září 2013 ve věci C-625/11 P PPG a SNF v ECHA, bod 35 a rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 2. března 2017 ve věci C-354/15 Henderson, bod 72.

o doručení. V opačném případě bude založena pochybnost o zachování práva dotčené osoby na spravedlivý proces.

V podstatě je tímto vyloučená jakákoli fikce doručení⁶³, což ale některým státům, které jsou na tento způsob doručování zvyklé, činí problémy. Orgány Nizozemského království např. vycházejí ze zásady, že pokud se jim zásilka nevrátí jako nedoručitelná, pak byla řádně doručena (což je z pohledu české úpravy doručování zejména rozhodnutí vydávaných v trestním řízení až těžko představitelné). To však dle názoru autora nespĺňuje požadavek doručení způsobem poskytujícím záruku skutečného a efektivního přijetí. Je třeba si také uvědomit, že zahraniční orgán při výběru adresy vychází z údajů obdržných od orgánů České republiky, přičemž evidovaná adresa může být odlišná od místa faktického bydliště dotčené osoby. Je tak možné, že do České republiky bude k uznání a výkonu rozhodnutí zasláno pravomocné rozhodnutí, kterého si dotčená osoba vůbec nemusí být vědoma. Absence dokladů o doručení takového rozhodnutí je pak velice problematická z hlediska naplnění hypotézy této výjimky, za jejíhož splnění lze rozhodnutí uznat. K nutnosti doložení dokladu prokazujícího, že procesní dokument byl dotčené osobě skutečně doručen, lze vycházet ze závěrů obsažených v rozsudku ESD z 24. 5. 2016 ve věci C-108/16 PPU Pawel Dworzecki⁶⁴ a na něj navazující rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 5. 2019, sp. zn. 11 Tz 33/2019 (viz kapitola 3.4.6).

Dodržení výše uvedených premis doručení ve výsledku ověřuje okresní soud, který vede řízení o uznání a výkonu rozhodnutí. Chybějící doklady, prokazující skutečné a efektivní přijetí procesní písemnosti, si může soud od orgánu vydávajícího státu vyžádat postupem podle § 266 odst. 1 ZMJS, se všemi následky s touto výzvou spojenými (ukončení řízení), pokud na výzvu nebude odpovídajícím způsobem reagováno.

Co se týče řádného překladu rozhodnutí, je třeba trvat na tom, aby bylo dotčené osobě doručeno v jazyce, kterému rozumí. Z dřívější judikatury lze poukázat na rozsudek ESD ze dne 12. 10. 2017 ve věci C-278/16 Frank Sleutjes⁶⁵ a rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 6. 2019, sp. zn. 11 Tz 57/2019.⁶⁶ Soudní dvůr požadavek na doručení rozhodnutí v jazyce, kterému osoba rozumí, znovu zopakoval v rozsudku ze dne 6. 10. 2021 ve věci C-338/20⁶⁷, ve kterém

⁶³ POLÁK, Přemysl. *Zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2020. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-838-6, k § 267 odst. 3, písm. c) ZMJS.

⁶⁴ Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 24. května 2016 ve věci C-108/16 Dworzecki.

⁶⁵ Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 12. října 2017 ve věci C-278/16 Sleutjes.

⁶⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 6. 2019, sp. zn. 11 Tz 57/2019.

⁶⁷ Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 6. října 2021 ve věci C-338/20 Prokuratura Rejonowa Łódź-Bałuty.

výslovně připouští odmítnutí uznání rozhodnutí, pokud toto rozhodnutí bylo jeho adresátovi doručeno, aniž k němu byl připojen překlad částí rozhodnutí, které jsou podstatné, do jazyka, kterému rozumí, aby mu bylo umožněno porozumět tomu, co je mu vytýkáno, a aby byl schopen plně vykonat své právo na obhajobu, a aniž mu byla dána možnost obdržet takový překlad na požádání.

2.3.6 Minimální výše peněžité sankce

Důvod uvedený v § 267 odst. 1, písm. f) ZMJS a článku 7 odst. 2, písm. h) rámcového rozhodnutí je projevem snahy o hospodárnost a efektivitu mezinárodní justiční spolupráce. Ostatně je zřejmé, že státům při postupu dle této části vznikají nemalé náklady (zejména časovým vytížením samosoudce, vyžádáním překladů), které mohou i násobně převyšovat výši uložené sankce). Proto byla stanovena minimální hranice peněžité sankce ve výši 70 EUR (nebo ekvivalent této částky v jiné měně), u níž má smysl žádat o rozhodnutí o uznání a výkon rozhodnutí, ve kterém je uložena. Na místě je podotknout, že pokud je ukládáno více sankcí vedle sebe, stačí, aby tuto podmínku splnila alespoň jedna z nich, jak vyplývá z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 18. 10. 2016, sp. zn. 11 Tz 54/2016.⁶⁸ Pokud podmínka splněna není, může být rozhodnuto o neuznání takového rozhodnutí.

2.3.7 Promlčení výkonu peněžité sankce

Dalším z důvodů pro neuznání rozhodnutí je skutečnost, že výkon rozhodnutí byl podle práva vykonávajícího státu promlčen. Aby mohlo dojít k uplatnění tohoto důvodu pro neuznání, uvedeného v čl. 7, odst. 2, písm. c) rámcového rozhodnutí a § 267 odst. 1, písm. g) ZMJS, musí se rozhodnutí zároveň týkat činů, resp. sankce musí být uložena za činy, jejichž postih je v pravomoci daného státu. Při posuzování otázky promlčení se podle usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 19. 12. 2014, sp. zn. 14 To 166/2014⁶⁹ uplatní důvod stavění promlčecí lhůty podle § 93 odst. 3 trestního zákoníku, tedy že se odsouzený zdržoval v cizině. Na běh promlčecí lhůty je totiž třeba nahlížet z pohledu jiného členského státu, který o uznání a výkon rozhodnutí žádá – pro tento členský stát jím uložený trest nemohl být vykonán, protože se dotčená osoba zdržovala v cizině (České republice), a tuto dobu nelze do promlčecí doby započítat.

⁶⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 10. 2016, sp. zn. 11 Tz 54/2016-II.

⁶⁹ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 19. 12. 2014, sp. zn. 14 To 166/2014.

2.3.8 Místní působnost právních předpisů

Vykonávající stát dále může (tzn., že tento důvod je fakultativní) rozhodnout o neuznání rozhodnutí, které se týká činů, které byly zjednodušeně spáchány zcela nebo zčásti na jeho území nebo na místě, které se za jeho území považuje – do tohoto zasahuje zejména tzv. pravidlo registrace (lodí, letadel) vyjádřené v § 5 trestního zákoníku. Nicméně si lze těžko představit situaci, kdy by Česká republika přistoupila k rozhodnutí o neuznání takového rozhodnutí z uvedeného důvodu, když vlastnímu stíhání dle národních právních předpisů by fakticky stála v cestě překážka věci rozhodnuté s účinky „ne bis in idem“ – obdržením rozhodnutí jiného členského státu o předmětném skutku spolu s osvědčením totiž tato překážka jednoznačně vznikne a v takovém případě již není možné upřednostnit pravomoc České republiky a o takovém skutku znova rozhodnout.⁷⁰ Pozitivně rozhodnout o uznání cizozemského rozhodnutí o skutku, který byl spáchán na území České republiky, připadá v úvahu dle názoru autora i tam, kde takový skutek nebude podle tuzemského právního řádu pro nenaplnění znaků skutkové podstaty trestného činu vůbec postižitelný, ale spadne do jedné z kategorií činů, kde se oboustranná trestnost nepřezkoumává.

Dále rámcové rozhodnutí v čl. 7, odst. 2, písm. d), a k tomu obdobně § 267 odst. 4, písm. b) ZMJS definuje skupinu skutků spáchaných mimo území vydávajícího členského státu Evropské unie, kdy stíhání nebo jiný postih za takový skutek je podle práva vykonávajícího státu (ČR) nepřípustné, je-li takový skutek spáchán mimo jeho území. Zjednodušeně lze neuznat takové rozhodnutí vydávajícího státu, které postihuje jednání dotčené osoby, kterého se tato osoba dopustila jinde než na území vydávajícího státu, a přitom Česká republika by takové rozhodnutí nemohla vůbec vydat. Při výkladu místní působnosti trestních předpisů České republiky se použije metoda analogické transpozice, kdy se tuzemský orgán staví do pozice orgánu jiného členského státu, který o skutku rozhodl. Uvedený důvod pro neuznání rozhodnutí jiného členského státu je projevem odlišného způsobu vymezení místní působnosti trestních předpisů.

2.3.9 Vady osvědčení a chybějící rozhodnutí

Fakultativní a formálním důvodem pro neuznání rozhodnutí je skutečnost, že osvědčení zaslané spolu s rozhodnutím je (i) zjevně neúplné, (ii) neodpovídá obsahu rozhodnutí, nebo (iii) není přeloženo do jazyka, ve kterém lze osvědčení podle prohlášení České republiky

⁷⁰ POLÁK, Přemysl. *Zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2020. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-838-6, k § 267 odst. 4 ZMJS.

podle článku 16 rámcového rozhodnutí přijmout (čeština, slovenština ve vztahu k orgánům Slovenské republiky)⁷¹. Co se týče neúplnosti osvědčení, jedná se zejména o chybějící údaje v části h) o způsobu splnění podmínek, které musí být splněny, aby mohlo být rozhodnuto o uznání rozhodnutí vydaného v písemném řízení. Dále např. orgán vydávajícího státu opomene uvést, zda ne/připouští užití alternativních sankcí [část k) osvědčení] k uložené peněžité sankci. Rovněž dochází k tomu, že vydávající orgán nepoužije aktuální formulář osvědčení dle přílohy rámcového rozhodnutí, který byl po přijetí rámcového rozhodnutí Rady 2009/299/SVV upraven. K rozporu obsahu osvědčení a rozhodnutí může dojít lidskou chybou, kdy v zaslaném osvědčení zůstanou údaje z předchozích rozhodnutí, např. spisové značky, data narození dotčených osob nebo i samotná výše uložené peněžité sankce, ale i z jiných důvodů, kdy například rakouské správní orgány (Bezirkshauptmannschaft) ukládající pokuty za dopravní přestupky ve svých příkazech, resp. výzvách k zaplacení peněžitých pokut automaticky připouští alternativní trest odnětí svobody v řádu několika hodin (poměrně k výši sankce) oproti úhradě uložené pokuty, avšak v připojených osvědčeních tuto možnost nepřipouští – tím je založena vada či nejasnost osvědčení, kterou je třeba, tak jako jakékoli jiné vady, odstranit výzvou podle § 267 odst. 5 věta druhá ZMJS. Zaslání výzvy k odstranění vnitřních rozporů osvědčení, doplnění neúplného osvědčení, doplnění překladu osvědčení nebo k odstranění dalších vad či nejasností v zaslaném osvědčení je dokonce (zřejmě v zájmu efektivity spolupráce) povinností samosoudce, který o věci rozhoduje. Samosoudce musí příslušný orgán vydávajícího státu upozornit, že pokud na jeho výzvu nebude reagovat ve stanovené lhůtě, aniž by uvedl podstatné důvody, pro které tak nemohl učinit, bude rozhodnuto o neuznání rozhodnutí. Tuto výzvu není třeba překládat.

Dalším důvodem pro neuznání rozhodnutí podle § 267 odst. 5 ZMJS je skutečnost, že soud (samosoudce) dané rozhodnutí neobdržel. Autor práce si však nedokáže představit situaci, že bude bez dalšího rozhodnuto o uznání takového rozhodnutí pouze na základě zaslaného osvědčení a informací tam uvedených, když není na základě čeho ověřit soulad takového rozhodnutí s osvědčením (chyby v osvědčení viz výše). Pomyslně na pomezí stála rozhodnutí britských orgánů a soudů, které typicky nevyhotovují svá rozhodnutí v tradiční formě, ale ke svým žádostem přikládaly tzv. „Memorandum of Conviction“, která obsahovala základní informace o vyhlášeném rozhodnutí.

⁷¹ Implementation of Council Framework Decision 2005/214/JHA of 24 February 2005 on the application of the principle of mutual recognition to financial penalties; <https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/libdocumentproperties/EN/3501>.

Tam, kde rozhodnutí sice bude k osvědčení přiloženo, ale nebude přeloženo do českého jazyka, může samosoudce dle názoru autora rozhodnout o uznání a výkonu zaslání rozhodnutí tehdy, pokud je jazykově vybaven dostatečně na to, aby soulad rozhodnutí s osvědčením byl schopen reálně posoudit. Pokud tomu tak není, měl by si překlad vyžádat od orgánu vydávajícího státu podle § 267 odst. 5 ZMJS nebo si jej sám pořídit, když vydávající stát není povinen tento překlad poskytnout (viz § 12 odst. 3 ZMJS)⁷². Nicméně není-li k osvědčení připojen i překlad rozhodnutí vydaného v písemném řízení (např. trestní příkaz), dává to vzniknout pochybnosti, zda toto rozhodnutí bylo dotčené osobě doručeno v jazyce, kterému rozumí [srov. § 267 odst. 1 písm. e), odstavec 3 písm. c) ZMJS].

2.4 ROZHODNUTÍ O UZNÁNÍ

Pokud nebude naplněn ani jeden z výše uvedených důvodů pro neuznání rozhodnutí, a zároveň budou splněny podmínky pro převzetí rozhodnutí (osoba, proti níž rozhodnutí směřuje, má v ČR obvyklé bydliště nebo majetek), žádost byla podána nebo postoupena k příslušnému okresnímu soudu (§ 263 odst. 1 ZMJS) a samosoudce považuje osvědčení a rozhodnutí za dostatečný podklad pro rozhodnutí o uznání a výkonu a nemá důvod žádat od vydávajícího orgánu další nezbytné dodatkové informace (§ 266 odst. 1 ZMJS), samosoudce uzná takové rozhodnutí na území České republiky a současně rozhodne o tom, že se peněžité sankce nebo jiné peněžité plnění uložené tímto rozhodnutím vykoná. O uznání rozhodnutí samosoudce rozhodne usnesením. Peněžité sankce bude na území České republiky vykonána jako peněžité trest se všemi atributy dle trestního zákoníku pouze v případě, že byla uložena (i) uložena soudem a (ii) za jednání, které je trestné podle trestního zákoníku – oboustranná trestnost bude v tomto ohledu posuzována i v případě, že jednání bude spadat do jedné z kategorií jednání, u kterých je přezkum oboustranné trestnosti vyloučen. Pokud podmínka oboustranné trestnosti nebude splněna, bude peněžité trest přeměněn na pokutu. Změnu opačným směrem, tedy z pokuty na peněžité trest, provést nelze, neboť by tím byl svévolně zpřísněn režim sankce uložené jiným členským státem.⁷³

Výroky obsažené v usnesení by se měly opírat o vnitrostátní úpravu, konkrétně pak § 268 odst. 1 ZMJS, nikoli o rámcové rozhodnutí, které není pro svou povahu v ČR přímo použitelné. Ve výrokové části usnesení je nezbytné řádně označit cizozemské rozhodnutí,

⁷² POLÁK, Přemysl. *Zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2020. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-838-6, k § 267 odst. 5 ZMJS.

⁷³ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 6. 2014, sp. zn. 11 Tz 18/2014.

o jehož uznání a výkonu je rozhodováno, orgán, který jej vydal společně s datem vydání rozhodnutí a spisovou značkou⁷⁴. Detailní popis skutku není třeba uvádět, byť se tak často pro posílení identifikace samotného rozhodnutí děje. Výrok, ve kterém by mělo být uvedeno, jaká sankce uložená původním rozhodnutím se zde vykoná, nikoli, že se vykoná samotné rozhodnutí, neboť sankce jsou přizpůsobovány českému právnímu řádu.⁷⁵ Jednotlivé peněžité sankce a jejich konkrétní výši je třeba v rozhodnutí uvádět postupně, neboť k jejich výkonu je rovněž přistupováno individuálně (viz níže § 270 odst. 1 až 3 ZMJS).⁷⁶ Zároveň je třeba uvést, že ZMJS samosoudci ukládá, aby výše sankce (peněžitého trestu, pokuty) byla snížena na nejvýše přípustnou hodnotu podle práva ČR, pokud její výše takovou hranici překračuje. U ostatních peněžitých plnění nebude výše dle obecného pravidla upravována, neboť ani v českém právním řádu není jejich výše limitována. Je nasnadě uvést, že majetkové sankce uložené rozhodnutím cizího státu, jsou dle § 2 odst. 1 vyjmuty z režimu zákona č. 59/2017 Sb., o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí uložených v trestním řízení a o změně některých zákonů.

Výše peněžité sankce se přepočte z cizí měny podle kurzu platného ke dni, kdy bylo vydáno původní rozhodnutí, nikoli rozhodnutí o uznání.⁷⁷ Pokud byla dotčené osobě uložena povinnost složit peněžitou částku na pomoc obětem trestných činů, samosoudce tuto přeměnu na povinnost vůči České republice a v podstatě určí platební údaje a lhůtu k jejímu zaplacení (složení).

Formulář osvědčení pak v návaznosti na čl. 10 rámcového rozhodnutí zahrnuje i dotaz na ne/připuštění náhradního trestu odnětí svobody, resp. přeměny peněžité sankce na trest odnětí svobody. Pokud toto vydávající stát připouští, předpokládá se, že určí i délku náhradního trestu odnětí svobody. ZMJS pak samosoudci stanoví povinnost určit počet denních sazeb tak, aby v případě nevykonání peněžitého trestu a jeho následné přeměně počet denních sazeb odpovídal polovině jiným členským státem uvedené doby trestu odnětí svobody, když podle § 69 odst. 2 trestního zákoníku se každá zcela nezaplacená částka odpovídající jedné

⁷⁴ POLÁK, Přemysl. *Zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2020. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-838-6, k § 268 ZMJS.

⁷⁵ K právnímu základu a formulaci uznávacího a vykonávacího výroku viz též rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 5. 2019, sp. zn. 11 Tz 33/2019.

⁷⁶ Viz též rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2018, sp. zn. 11 Tz 3/2018. Vykonávací výrok by současně měl být v souladu s § 268 odst. 1 ZMJS formulován tak, že se vykoná nikoli „toto rozhodnutí“, ale peněžité sankce nebo jiné peněžité plnění uložené uznaným rozhodnutím jiného členského státu EU. Ve vykonávacím výroku by mělo být rozlišeno, jaká konkrétní částka připadá na jednotlivé druhy peněžitých sankcí nebo jiných peněžitých plnění.

⁷⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 6. 2019, sp. zn. 11 Tz 57/2019.

denní sazbě se počítá za dva dny odnětí svobody. Nezodpovězena zůstává otázka, zda peněžitý trest, který má být v České republice vykonán a není dotčenou osobou (odsouzeným) zaplacen, lze podle českého právního řádu bez souhlasu vydávajícího státu přeměnit, jako by se jednalo o peněžitý trest uložený v České republice, a to zvláště po novele trestního zákoníku, kdy se již pro případ nevykonání peněžitého trestu automaticky neukládá náhradní trest odnětí svobody v určité délce, jak tomu bylo dříve. Dle znění rámcového rozhodnutí to spíše možné nebude, neboť Podle článku 10 rámcového rozhodnutí není-li možné rozhodnutí zcela nebo zčásti vykonat, může vykonávající stát uplatnit alternativní sankce, včetně trestu odnětí svobody, pokud tak v takových případech stanoví jeho právo a jen pokud vydávající stát v osvědčení uplatnění těchto alternativních sankcí připustil.

2.5 OPRAVNÉ PROSTŘEDKY

Stížností lze napadnout oba výroky usnesení, tedy jak výrok o ne/uznání cizozemského rozhodnutí, tak výrok o výkonu peněžitě sankce nebo jiného peněžitého plnění, nebo vady řízení o uznání a výkonu, které takovému rozhodnutí předcházelo, jak vyplývá z § 145 odst. 1 trestního řádu. Zákon výslovně uvádí, že stížností nelze napadat důvody, pro které bylo vydáno rozhodnutí jiného členského státu, o jehož uznání bylo rozhodnuto – tím by bylo zasahováno do již pravomocného rozhodnutí, kdy veškeré námitky obhajoby by měly být uplatňovány v „zahraničním“ řízení. Skutečnost, že soud, resp. samosoudce rozhodne o uznání a výkonu rozhodnutí jiného členského státu, de facto potvrzuje, že soud dospěl k závěru, že rozhodnutí bylo vydáno v řízení splňujícím standardy ochrany lidských práv⁷⁸. Stížnosti je přiznán odkladný účinek. Řízení o stížnosti se subsidiárně řídí úpravou obsaženou v trestním řádu. Ustanovení § 269 odst. 2 ZMJS pak stanoví zvláštní pravidla pro situaci, kdy stížnostní soud (krajský soud) zjistí existenci některé z překážek vydání pozitivního rozhodnutí o uznání rozhodnutí – buď zjistí, že vůbec nebyly splněny podmínky pro převzetí rozhodnutí (§ 264 odst. 2 ZMJS), anebo že v řízení nelze pokračovat z důvodu, který není důvodem pro neuznání rozhodnutí (např. smrt dotčené osoby). V obou případech stížnostní soud zruší napadené rozhodnutí a ukončí řízení. V druhém uvedeném případě je před rozhodnutím o ukončení řízení povinen nejprve o této skutečnosti informovat orgán vydávajícího státu a vyžádat si jeho vyjádření k tomu, zda na své žádosti o uznání a výkon tohoto rozhodnutí trvá – zahraničnímu orgánu je tak dána možnost k vyvracení domnělého důvodu, pro který je třeba řízení ukončit.

⁷⁸ POLÁK, Přemysl. *Zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2020. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-838-6, k § 269 ZMJS.

Z hlediska přehlednosti řízení z pohledu cizozemského orgánu je vhodné, že o případném ukončení bude tento orgán vyrozuměn prostřednictvím prvostupňového soudu.

2.6 VÝKON UZNANÉHO ROZHODNUTÍ

Obecným pravidlem vyjádřeným v čl. 9 rámcového rozhodnutí je, že výkon peněžité sankce nebo jiného peněžitého se řídí právem vykonávajícího státu. Výše uvedené je dále konkretizováno v § 270 odst. 1 až 3 ZMJS, který stanoví, že:

„(1) Není-li dále stanoveno jinak, postupuje soud při

a) výkonu peněžitého trestu nebo vymáhání pokuty přiměřeně podle ustanovení hlavy dvacáté první trestního řádu upravujících výkon peněžitého trestu nebo vymáhání pořádkové pokuty,

b) vymáhání nákladů řízení vzniklých státu přiměřeně podle ustanovení trestního řádu upravujících vymáhání nákladů trestního řízení stanovených paušální částkou.

(2) Pokud osoba, vůči níž rozhodnutí jiného členského státu směřuje, nesloží ve stanovené lhůtě na účet soudu peněžitou částku podle § 268 odst. 6, [pozn. povinnost zaplatit částku na peněžitou pomoc obětem trestné činnosti] postupuje soud při správě placení této částky podle daňového řádu.

(3) Nárok na odškodnění oběti trestného činu vymáhá oběť trestného činu v občanskoprávním řízení.“

Pravidla zde uvedená tak skutečně odpovídají tomu, že se na výkon těchto sankcí užije právní úprava vykonávajícího státu. Právo vydávajícího státu bude částečně relevantní v případě, kdy bude dán důvod pro úplné nebo částečné upuštění od výkonu rozhodnutí (trestu). Takovým důvodem může být jednak skutečnost, že osoba částečně nebo úplně uhradila peněžitou sankci ve vydávajícím státě (a toto soudu prokáže), jednak může jít o situaci, kdy bude ve vydávajícím státě rozhodnuto o amnestii, milosti nebo jiném rozhodnutí anebo opatření, v jehož důsledku se uznané rozhodnutí stalo nevykonatelným. Pokud se samosoudce o této skutečnosti dozví, musí učinit dva kroky, a to podle § 270 odst. 5 ZMJS požádat příslušný orgán jiného členského státu o sdělení, zda na základě amnestie, milosti nebo jiného rozhodnutí anebo opatření dochází v tomto členském státě ke vzniku tzv. fikce neodsouzení nebo nikoli. Druhým krokem musí být neprodlené rozhodnutí o tom, v jaké části uznané rozhodnutí vykonáno nebude § 270 odst. 6 ZMJS.

Dle § 270 odst. 5 věta poslední ZMJS bylo-li uznané rozhodnutí v jiném členském státu pravomocně zrušeno, např. v důsledku obdoby dovolání, soud zruší své rozhodnutí o jeho uznání.

Finanční prostředky získané výkonem těchto sankcí náležejí vykonávajícímu státu, resp. České republice. Jedinou výjimkou z obecného pravidla je sankce spočívající v odškodnění oběti trestného činu, kdy peněžní prostředky získané výkonem takového rozhodnutí z logiky věci náležejí této oběti, která je může vymáhat s ohledem na výše citované ustanovení § 270 odst. 3 ZMJS v občanskoprávním řízení. Národní úprava zcela odpovídá dikci čl. 13 Rámcového rozhodnutí. Zároveň zákonodárce připouští uzavření bilaterálních smluv o sdílení peněžních prostředků získaných výkonem uznaného rozhodnutí tohoto členského státu. K uzavření takové dohody je příslušné Ministerstvo Financí. Náklady na výkon rozhodnutí nese vykonávající stát.

2.7 INFORMAČNÍ POVINNOSTI

Orgán vykonávajícího státu stát je povinen informovat příslušný orgán vydávajícího státu podle čl. 14 rámcového rozhodnutí o předání rozhodnutí příslušnému orgánu, pokud sám není k rozhodnutí o jeho uznání příslušný. Povinnost postoupit rozhodnutí společně s osvědčením plyne z čl. 4 odst. 6 rámcového rozhodnutí, ze kterého je patrná snaha o usnadnění procesu zaslání osvědčení spolu s rozhodnutím, kdy bylo přihlédnuto k tomu, že nesprávně „oslovený“ orgán bude lépe znát vlastní právní úpravu a dokáže určit orgán příslušný k samotnému rozhodnutí. Při kompetenčních sporech se bude zřejmě postupovat subsidiárně dle trestního řádu.

Dále má být vydávající stát bezodkladně informován o rozhodnutí neuznat a nevykonat rozhodnutí pro některý z taxativně vyjmenovaných důvodů pro neuznání rozhodnutí anebo při vzniku otázky, zda nedošlo k porušení základních práv nebo obecných právních zásad podle článku 6 Smlouvy o Evropské unii. Vykonávající stát o takovém rozhodnutí informuje společně s důvody, které k němu vedly. Dané ustanovení pak vytváří nutnost řádného odůvodnění samotného rozhodnutí, které, ač se opírá o ustanovení z vlastní právní úpravy, by mělo být srozumitelné i pro zástupce vydávajícího státu, když zdejší právní úprava má vždy odraz v samotném rámcovém rozhodnutí. Co se týče obsahu odůvodnění, lze odkázat na obecné požadavky kladené na odůvodnění usnesení dle § 134 odst. 2 trestního řádu. Skutečnost, že rámcové rozhodnutí přímo uvádí, že v případě takového rozhodnutí je třeba společně s ním uvést i důvody, pro které bylo vydáno, je dle názoru autora čistě praktický, neboť dává

vydávajícímu státu jasný obraz toho, co na jeho rozhodnutí či jeho žádosti a osvědčení vykonávajícímu státu chybí, je považováno za problematické z hlediska ochrany lidských práv apod. Takový členský stát tak může při přípravě dalších žádostí o uznání a výkon rozhodnutí na takové odůvodnění reagovat a např. uvést rozhodné skutečnosti nebo doložit další podklady, které nebyly obsaženy v prvotní žádosti.

Dále je třeba vydávající stát informovat o úplném nebo částečném odmítnutí výkonu rozhodnutí z důvodů uvedených v článku 8, čl. 9 odst. 1 a 2 a čl. 11 odst. 1; o provedení výkonu rozhodnutí, jakmile je ukončeno, tj. jednoduše při zaplacení; příp. o použití alternativní sankce, včetně trestu odnětí svobody, podle článku 10 rámcového rozhodnutí.

ZMJS obsah článku 14 rámcového rozhodnutí zpracovává do jednotlivých ustanovení, krom toho v § 271 uvádí, že vydávající stát je třeba informovat o zastavení nebo upuštění od výkonu uznaného rozhodnutí podle právních předpisů České republiky upravujících výkon rozhodnutí, včetně uvedení důvodu takového postupu⁷⁹, tedy obecně dle právního řádu ČR, a dále o upuštění nebo částečném upuštění od výkonu uznaného rozhodnutí podle § 270 odst. 4 až 6⁸⁰, tedy dle pravidel specifických pro spolupráci v této oblasti. Vydávající stát (jeho orgán) je rovněž povinen vydávající stát informovat nařízení trestu odnětí svobody, v němž byl přeměněn uznaný peněžitý trest, po vydání usnesení o přeměně podle § 344 odst. 1 trestního řádu.

K plnění informačních povinností dle čl. 14 rámcového rozhodnutí bylo za účelem zefektivnění předávky informací (časová úspora, finanční úspora na překladu)⁸¹ vytvořeno pět standardizovaných formulářů⁸², které lze ke splnění povinností využít. Jejich použití je dobrovolné, nikoli povinné. Formuláře jsou dostupné na stránkách Evropské justiční sítě v jednotlivých jazycích členských států.

⁷⁹ Např. zastavení podle § 106 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu nebo upuštění od výkonu peněžitého trestu pro důvody uvedené v § 342a odst. 1 trestního řádu.

⁸⁰ Úhrada peněžité sankce ve vydávajícím státu, amnestie, milost nebo jiné opatření, v jehož důsledku se uznané rozhodnutí stalo nevykonatelným.

⁸¹ Důvodová zpráva k pěti standardizovaným formulářům doprovázejícím postup vymáhání přeshraničních peněžitých trestů a pokut podle rámcového rozhodnutí rady 2005/214/SVV; <https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/libdocumentproperties/EN/1984>

⁸² Formuláře jsou dostupné na stránkách Evropské justiční sítě pod záložkou Financial Penalties – Forms; <https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/libcategories/EN/25/-1/-1/-1>

2.8 ZAJIŠTĚNÍ VÝKONU ROZHODNUTÍ UKLÁDAJÍCÍHO PENĚŽITOU SANKCI NEBO JINÉ PENĚŽITÉ PLNĚNÍ V JINÉM ČLENSKÉM STÁTU

Orgány České republiky, konkrétně soudy, které ve věci rozhodly v prvním stupni, mohou opačným způsobem, jako byl popsán shora, postupovat při zajištění výkonu vlastních rozhodnutí ukládajících peněžité sankce v jiném členském státě, je-li to zapotřebí pro zajištění jejich výkonu. Jedná se o fakultativní postup podle části páté, hlavy VI, dílu 2 ZMJS, přičemž lze předpokládat, že příslušný orgán členského státu, jež bude soudem požádán o uznání a výkon rozhodnutí, bude obdobným způsobem vyhodnocovat, zda není dán některý z důvodů pro neuznání rozhodnutí, a pokud neshledá žádný takový důvod, rozhodne o uznání takového rozhodnutí a jeho výkonu. Určení orgánu příslušného v zahraničí usnadňuje již výše zmíněný nástroj Atlas.⁸³ Prováděcí právní úpravu přijaly všechny členské státy.⁸⁴

Co se týče samotných rozhodnutí, těmi může dle § 273 odst. 1 ZMJS být pravomocné rozhodnutí soudu⁸⁵ (rozsudek či trestní příkaz), kterým byl

- a) uložen peněžitý trest dle § 67 až § 69 trestního zákoníku, nebo
- b) kterým bylo rozhodnuto o povinnosti odsouzeného k náhradě nákladů trestního řízení ve prospěch státu.⁸⁶

Ad a) Nezáleží na tom, zda je peněžitý trest ukládán jako vedlejší trest nebo samostatně, nicméně dle Hlavy VI ZMJS a Rámcového rozhodnutí lze dosáhnout pouze uznání a výkonu peněžitého trestu; pravomoc k výkonu ostatních trestů zůstane na straně České republiky. S ohledem na důvod pro neuznání rozhodnutí podle čl. 7, odst. 2, písm. h) Rámcového rozhodnutí nemá smysl uvažovat o předání rozhodnutí, kde je peněžitý trest nižší než 70 EUR. Tam, kde je trest uložen jako souhrnný, bude třeba k osvědčení přiložit všechna dotčená rozhodnutí.⁸⁷

Ad b) Co se týče nákladů řízení, půjde zejména o paušální částku uvedenou v § 152 odst. 1, písm. f) trestního řádu. Problémem z pohledu České republiky jakožto vydávajícího

⁸³ EJM Judicial Atlas; <https://www.ejm-crimjust.europa.eu/ejm/AtlasChooseCountry/EN>.

⁸⁴ Implementation of Council Framework Decision 2005/214/JHA of 24 February 2005 on the application of the principle of mutual recognition to financial penalties; <https://www.ejm-crimjust.europa.eu/ejm/libdocumentproperties/EN/3501>.

⁸⁵ POLÁK, Přemysl. *Zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2020. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-838-6, k § 273 ZMJS.

⁸⁶ Ustanovení § 88a odst. 2 zákona č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže) pak stanoví typy rozhodnutí specifická pro mladistvé, které lze předat k uznání a výkonu.

⁸⁷ Srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. 12. 2003, sp. zn. 11 Tcu 272/2003.

státu je skutečnost, že o povinnosti odsouzeného nahradit státu náklady trestního řízení (ve výši 2 000 Kč, pokud ve věci došlo k vydání trestního příkazu, který nabyl právní moci, 4 000 Kč, pokud ve věci rozhodoval v prvním stupni okresní soud nebo 6 000 Kč ve věcech, v nichž řízení v prvním stupni bylo vedeno před krajským soudem⁸⁸) je rozhodováno samostatným usnesením až po právní moci odsuzujícího rozhodnutí. U jiných členských států bývá uložení této povinnosti součástí výroku daného rozhodnutí. S tím příliš nepočítá samotný formulář osvědčení, když by bylo nutné uvádět samostatně např. splnění podmínek určených pro písemná řízení. Na doručení tohoto usnesení navíc nejsou kladeny takové nároky, jako na doručení rozsudku či trestního příkazu⁸⁹ a je možné, že soud nebude schopen prokázat, že toto rozhodnutí bylo odsouzenému osobně doručeno. Pokud uvážíme, že by se mělo jednat o veškeré náklady soudního řízení vedoucího k rozhodnutí, které nese stát, mělo by být možné (avšak s překážkami uvedenými výše) předat k uznání a výkonu např. i rozhodnutí o nákladech obhajoby [§ 152 odst. 1, písm. f) trestního řádu], pokud odsouzenému nebyla přiznána bezplatná obhajoba, a rozhodnutí o nákladech vzniklých přibráním zmocněnce poškozeného, který má nárok na právní pomoc poskytovanou zmocněncem bezplatně nebo za sníženou odměnu [§ 155 odst. 5, v návaznosti na § 154 odst. 3 trestního řádu], neboť i tyto náklady nese stát a rozhoduje o nich soud prvního stupně.

ZMJS v druhém odstavci § 273 uvádí, že lze jinému členskému státu předat rozhodnutí orgánu činného v trestním řízení, kterým byla uložena pořádková pokuta. Autor se domnívá, že ačkoli se technicky jedná o rozhodnutí, které je vydáno soudem příslušným v trestních věcech i zároveň ukládá peněžitou sankci, není kladné rozhodnutí o jeho uznání pravděpodobné, a to zaprvé z toho důvodu, že nespadá do definice „peněžitého trestu nebo pokuty“ dle čl. 1, písm. b) rámcového rozhodnutí, zadruhé nebude splňovat podmínku oboustranné trestnosti, když sama pořádková pokuta je ukládána za jednání, které není trestné *per se*. Uložením pořádkové pokuty je trestáno jednání osoby, která ruší řízení, nebo se k orgánu činnému v trestním řízení chová urážlivě, anebo bez dostatečné omluvy neuposlechne jeho příkazu nebo výzvy (až opakované a závažné jednání, za které je pokuta zpravidla ukládána, je trestné⁹⁰). Uvedené jednání nespadá do žádné z výjimek přezkumu oboustranné trestnosti a lze se domnívat, že v jiných členských státech tomu bude obdobně.⁹¹ Navíc, pokud by se jednalo o rozhodnutí policejního orgánu (jako orgánu činného v trestním řízení), kdy proti

⁸⁸ Viz § 1 vyhlášky č. 312/1995 Sb., kterou se stanoví paušální částka nákladů trestního řízení.

⁸⁹ § 64 odst. 5 trestního řádu a *contrario*.

⁹⁰ Srov. § 336 trestního zákoníku.

⁹¹ Důvodová zpráva k § 273 ZMJS uvádí, že „některé členské státy EU na splnění této podmínky netrvají“.

opravnému prostředku by rozhodoval dozorový státní zástupce, pak zůstává otázkou, který orgán by byl příslušný k předání takového rozhodnutí do jiného členského státu.

Je nasnadě poznamenat, že možnost využít předání a výkon rozhodnutí dle rámcového rozhodnutí je v České republice značně limitována, a to jednak tím, že rozhodnutí správních orgánů o protiprávním jednání (přestupcích) nejsou přezkoumávána soudy, které jsou příslušné v trestních věcech a správní rozhodnutí tak nelze dle čl. 1 písm. a) Rámcového rozhodnutí předat k výkonu do jiného členského státu, protože neobsahují trestní prvek a nespádají tak do uvedené definice rozhodnutí ukládajících peněžitou sankci, jednak tím, že právní úprava nezná některé typy peněžitých sankcí, a to např. povinnost uhradit peněžitou částku do veřejného fondu nebo organizace na podporu obětí, uloženou stejným rozhodnutím.

Co se týče prvního omezení, tedy neznalosti správního práva trestního, pak jiné členské státy mohou rozhodnutí o přestupcích na úseku dopravy předat do jiných členských států k uznání a výkonu rozhodnutí, neboť o odvolání proti těmto rozhodnutím rozhoduje orgán, který lze považovat za soud příslušný v trestních věcech dle kritérií uvedených v rozsudku Soudního dvora Evropské unie ze dne 14. listopadu 2013 ve věci C-60/2012 Baláž⁹², o předběžné otázce položené Vrchním soudem v Praze, neboť splňuje jednotlivé aspekty „soudu“ ve smyslu článku 267 SFEU⁹³, resp. před tímto orgánem probíhá řízení naplňující základní znaky trestního řízení. Např. v Rakousku o opravném prostředku, který má suspenzivní účinek, rozhoduje nezávislý správní orgán, který má pravomoc soudního přezkumu v plné jurisdikci, řízení je trestněprávní povahy a musí v něm být dodržovány odpovídající procesní záruky z oblasti trestního práva, a proto je možné jeho rozhodnutí spolu s osvědčením předat dle rámcového rozhodnutí. „Soud“ musí mít zároveň možnost prvostupňové rozhodnutí přezkoumat jak po stránce právní, tak po stránce skutkové.

K zajištění výkonu rozhodnutí ukládajících peněžitou sankci právníckým osobám, považuji za vhodné poukázat na článek 9 odst. 3 rámcového rozhodnutí, dle kterého může být sankce vykonána (vymáhána) i v tom případě, že vykonávající stát trestní (ale i deliktní) odpovědnost právníckých osob dostatečně neřeší. Uvedené vyložil ESD ve svém rozsudku ze dne 4. 3. 2020, ve věci C-183/18⁹⁴, v řízení o předběžné otázce, kterou položil polský soud k výkladu uvedeného článku rámcového rozhodnutí, když nabyl toho názoru, že vnitrostátní

⁹² Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 14. 11. 2013 ve věci C-60/12 Baláž a obdobně viz rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 17. července 2008 ve věci C-66/08 Kozłowski, body 41 a 42 a rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 16. listopadu 2010 ve věci C-261/09 Mantello, bod 38.

⁹³ Soud odkazuje na svůj dřívější rozsudek ze dne 4. března 1999 ve věci C-258/97 HI, bod 18.

⁹⁴ Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 4. března 2020, ve věci C-183/18 Bank BGŻ BNP Paribas.

provedení rámcového rozhodnutí spíše nezahrnuje právnickou osobu jako pachatele a nestanoví tak možnost vykonat rozhodnutí, které ukládá peněžitou sankci právnické osobě. ESD jednoznačně uzavřel, že ačkoli rámcová rozhodnutí nemají přímý účinek, je vnitrostátní úpravu vykládat eurokonformně (v souladu s cílem sledovaným rámcovým rozhodnutím), přičemž pojem „právnická osoba“ má být vykládán podle práva vydávajícího státu.

Zákon také ukládá povinnost Ministerstvu spravedlnosti poskytnout soudu potřebnou součinnost při určení příslušného orgánu a při zjištění právní úpravy pro uznání a výkon rozhodnutí v jiném členském státě. V tomto případě je nutné osvědčení (a lze doporučit i samotné rozhodnutí) řádně přeložit do úředního jazyka designovaného vykonávajícího členského státu⁹⁵ nebo jazyka, ve kterém tento stát osvědčení přijímá dle svého prohlášení. Autor práce považuje za vhodné opatřit překladem i samotné rozhodnutí, kdy na problematiku bylo upozorňováno i v rámci diskuse⁹⁶ ohledně aplikace rámcového rozhodnutí s tím, že z jiných ustanovení může povinnost překladu vyplývat – jak bylo uvedeno výše, jedním z důvodů pro neuznání zaslání rozhodnutí může být skutečnost, že osvědčení neodpovídá samotnému rozhodnutí – tuto otázku lze jen stěží řádně posoudit, pokud nebude doložen i překlad rozhodnutí.⁹⁷ Vzhledem k tomu, že formulář osvědčení je dostupný ve všech jazykových verzích, usnadňuje se tím jeho překlad. Soud může být taktéž vyzván k poskytnutí dodatkových informací, je rovněž povinen vykonávajícímu státu oznámit podstatné skutečnosti, které se dotýkají samotného rozhodnutí (milost, amnestie, částečná či úplná nevykonatelnost rozhodnutí, úhrada peněžité sankce).

Soud je dle § 274 odst. 5 ZMJS povinen poskytovat Ministerstvu spravedlnosti v podstatě statistické informace o počtech rozhodnutí předaných k výkonu a o úspěšnosti takového postupu. Uvedená povinnost je logickou kompenzací preferovaného přímého styku justičních orgánů, kdy ministerstvo navíc má dle § 274 odst. 4 ZMJS povinnost plnit asistenční funkci vůči soudům a sbírat od nich potřebné zkušenosti a informace.

⁹⁵ § Dle 274 odst. 2 ZMJS lze-li rozhodnutí zaslat do více členských států, soud takové rozhodnutí zašle do státu, ve kterém lze nejspíše předpokládat, že bude úspěšně vykonáno.

⁹⁶ Diskuse k vybraným problémům spojených s aplikací Rámcového rozhodnutí; <https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/libdocumentproperties/EN/1788>.

⁹⁷ Dle témat určených k diskusi lze k podpoření závěru o nutnosti překladu odkázat také na článek 5 odst. 3 Úmluvy o vzájemné pomoci v trestních věcech mezi členskými státy Evropské unie, vypracovaná Radou na základě článku 34 Smlouvy o Evropské unii ze dne 29. 5. 2000, dle kterého je nutné dokumenty zasílané prostřednictvím právní pomoci opatřovat překladem a dále na čl. 3 odst. 1 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/64/EU ze dne 20. října 2010 o právu na tlumočení a překlad v trestním řízení.

2.9 DŮSLEDKY PŘEDÁNÍ

Důsledkem předání rozhodnutí je předání vlastní pravomoci k výkonu rozhodnutí. Rozhodnutí předané k výkonu lze pak vykonat (pravomoc bude přecházet zpět) jen pokud bylo rozhodnuto o tom, že se v jiném členském státě neuznává nebo jej vzal soud spolu s osvědčením zpět. Zpětvzetí rozhodnutí pak přichází v úvahu např. v situaci, kdy se dotčená osoba přestěhuje zpět do České republiky (nebo jiného členského státu, kdy rozhodnutí lze vždy předat dle čl. 4 odst. 4 rámcového rozhodnutí právě jen do jednoho) anebo je výkon rozhodnutí ve vykonávajícím státě neúčinný nebo od něj bylo upuštěno.

Dalším důsledkem předání je de facto vzdání se peněžních prostředků získaných z peněžité sankce, když tyto budou připadat vykonávajícímu státu. I zde je zmocňovací ustanovení Ministerstva financí k uzavírání dohod o sdílení peněžních prostředků s jiným členským státem. Poněkud nestandardně může návrh na uzavření takové dohody dát soud, který ve věci rozhodl v prvním stupni a má zájem na předání rozhodnutí do jiného členského státu. Soud má však poměrně důležitou povinnost poskytnout součinnost ministerstvu při uzavírání takové dohody. Obsahem této povinnosti bude s největší pravděpodobností poskytnutí statistických údajů pro vyhodnocení potřeby a ekonomického vyhodnocení dopadů takové dohody.

3. UZNÁNÍ A VÝKON ROZHODNUTÍ UKLÁDAJÍCÍHO NEPODMÍNĚNÝ TREST ODNĚTÍ SVOBODY NEBO OCHRANNÉ OPATŘENÍ SPOJENÉ SE ZBAVENÍM OSOBNÍ SVOBODY

3.1 PRÁVNÍ ÚPRAVA

Obdobně jako v předchozí kapitole, národní právní úprava obsažená v části páté, hlavě VIII ZMJS vychází z rámcového rozhodnutí, konkrétně Rámcového rozhodnutí Rady 2008/909/SVV ze dne 27. listopadu 2008 o uplatňování zásady vzájemného uznávání rozsudků v trestních věcech, které ukládají trest odnětí svobody nebo opatření spojená se zbavením osobní svobody, za účelem jejich výkonu v Evropské unii⁹⁸ (dále v této kapitole jen „rámcové rozhodnutí“). Rámcové rozhodnutí vychází z dřívějších forem spolupráce členských států v této oblasti, ke které docházelo na základě Úmluvy Rady Evropy o předávání odsouzených osob ze dne 21. března 1983⁹⁹. Z preambule rámcového rozhodnutí vyplývá, že spolupráci členských států v této oblasti bylo možné posílit zejména díky zvláštní vzájemné důvěře členských států v právní systémy jednotlivých zemí, zejména zachování procesních práv obviněné osoby v průběhu celého trestního řízení, přičemž úprava formy spolupráce byla vhodná zejména s ohledem na to, že dosud byl vyžadován souhlas odsouzené osoby s postoupením trestního rozsudku jinému členskému státu za účelem jeho uznání a výkonu, když dodatkový protokol ze dne 18. 12. 1997¹⁰⁰ k této úmluvě nebyl ratifikován všemi členskými státy a takový postup byl limitován i tím, že se muselo jednat o státního příslušníka toho kterého státu, kdy tento požadavek není nadále rozhodujícím. Úmluvou nebyla stanovena obecná povinnost výkon rozhodnutí převzít, ani pokud k tomu byly splněny veškeré podmínky. Článek 26 rámcového rozhodnutí stanoví, že mimo výše uvedené stran justiční spolupráce členských států nahrazuje také Evropskou úmluvu o mezinárodní platnosti trestních rozsudků ze dne 28. května 1970¹⁰¹, hlavu III kapitolu 5 Úmluvy ze dne 19. června 1990 k provedení Schengenské dohody ze dne 14. června 1985 o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích¹⁰² a Úmluvu mezi

⁹⁸ Ve znění dle rámcového rozhodnutí Rady 2009/299/SVV ze dne 26. února 2009, kterým se mění rámcová rozhodnutí 2002/584/SVV, 2005/214/SVV, 2006/783/SVV, 2008/909/SVV a 2008/947/SVV a kterým se posilují procesní práva osob a podporuje uplatňování zásady vzájemného uznávání rozhodnutí na rozhodnutí vydaná v soudním jednání, kterého se dotýčná osoba nezúčastnila osobně.

⁹⁹ Ve sbírce vyhlášená jako sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí pod č. 553/1992 Sb., o sjednání Úmluvy o předávání odsouzených osob.

¹⁰⁰ Ve sbírce mezinárodních smluv vyhlášen jako sdělení Ministerstva zahraničních věcí pod č. 26/2003 Sb. m. s., o Dodatkovém protokolu k Úmluvě o předávání odsouzených osob (č. 167).

¹⁰¹ Evropská úmluva o mezinárodní platnosti trestních rozsudků ze dne 28. května 1970 (CETS 070).

¹⁰² Úmluva k provedení Schengenské dohody ze dne 14. června 1985 mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích.

členskými státy Evropských společenství o výkonu cizích trestních rozsudků ze dne 13. listopadu 1991.

Dle odůvodnění rámcového rozhodnutí by mělo předání rozhodnutí do vykonávajícího státu vždy směřovat k usnadnění společenské rehabilitace odsouzeného, proto je vždy nutné uvážit spojení dotčené osoby s vykonávajícím státem, jeho rodinné, jazykové, kulturní, společenské a ekonomické vazby na toto místo, resp. stát. Usnadnění společenské rehabilitace odsouzené osoby je vedle stanovení pravidel uznání rozhodnutí a pro výkon trestů samotným účelem rámcového rozhodnutí, jak uvádí jeho článek 3 odstavec 1.

Co se týče časové působnosti rámcového rozhodnutí, článek 26 odst. 1 stanoví, že rámcové rozhodnutí nahrazuje výše uvedené mezinárodní smlouvy od 5. 12. 2011. Přejícné ustanovení v článku 28 odst. 1 rámcového rozhodnutí pak stanoví, že žádosti o uznání a výkon rozhodnutí členských států obdržené před tímto datem se nadále řídí stávajícími (tzn. předchozími) právními předpisy o předávání odsouzených osob. Avšak vzhledem k tomu, že samotné rámcové rozhodnutí nemohlo pro svou povahu nahradit dosavadní formy spolupráce, dokud nebylo provedeno vnitrostátními předpisy členských států, bylo v dřívějších formách pokračováno i po tomto datu. Členským státům byla v odstavci 2 dána možnost při přijetí rámcového rozhodnutí učinit prohlášení, že pokud rozhodnutí ukládající trest nabylo právní moci před 5. 11. 2011, nelze k jejich postoupení užít předpisů provádějících rámcové rozhodnutí, ale je nutné použít dřívější právní úpravu. K možnosti takové prohlášení učinit se vyjádřil Soudní dvůr Evropské unie v rozsudku ze dne 24. 6. 2019 ve věci C-573/17 Daniel Adam Poplawski¹⁰³ (vydaného v řízení o předběžné otázce v řízení o evropském zatýkacím rozkazu), dle kterého bylo třeba takové prohlášení učinit skutečně při přijetí rámcového rozhodnutí – jakékoli pozdější prohlášení, které dle Příručky k předávání odsouzených osob (viz níže) učinilo Irsko, Malta, Nizozemí a Polsko, nejsou platná a nemají žádné právní účinky. Nestačí ani to, že členský stát se při přijetí rámcového rozhodnutí vyjádřil v tom smyslu, že takové prohlášení hodlá učinit.¹⁰⁴

Podpůrně lze při předání výkonu trestu odnětí svobody, ale v zásadě i ochranných opatření spojených se zbavením osobní svobody, vycházet z Příručky k předávání odsouzených

¹⁰³ Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 24. června 2019 ve věci C-573/17 Poplawski, navazující na rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 25. ledna 2017 ve věci C-582/15 van Vemde.

¹⁰⁴ Bod 48. odůvodnění rozsudku Soudního dvora Evropské unie ze dne 24. června 2019 ve věci C-573/17 Poplawski.

osob a trestů odnětí svobody v Evropské unii 2019/C 403/02¹⁰⁵ (dále jen „příručka k předávání odsouzených osob“). V této se mj. v bodě 2.7.3 uvádí, že *„rehabilitační opatření je vhodnější přijmout ve státě, jehož jazyk odsouzená osoba ovládá a na který má úzké vazby. Možnosti společenských styků s příbuznými a přáteli pomáhají připravit odsouzenou osobu na návrat do společnosti. Je-li taková osoba držena v cizím státě a je pravděpodobné, že po skončení výkonu trestu v tomto státě nadále nebude smět zůstat, nemusí k naplnění tohoto cíle dojít.“*

Vztah k Rámcovému rozhodnutí Rady ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy (2002/584/SVV)¹⁰⁶ je vyjádřen v článku 25 rámcového rozhodnutí, kdy závazek vykonávajícího státu převzít rozhodnutí k výkonu trestu odnětí svobody je důvodem pro odmítnutí výkonu evropského zatýkacího rozkazu vydaného za účelem výkonu tohoto trestu¹⁰⁷; ustanovení rámcového rozhodnutí 2008/909/SVV se použijí obdobně. U evropských zatýkacích rozkazů vydaných za účelem trestního stíhání může být předání dotčené osoby podmíněno tím, že vystavující stát (který EZR vydal) danou osobu vrátí zpět k výkonu trestu odnětí svobody do dotyčného členského státu, aby se vyloučila její beztrestnost.¹⁰⁸

3.2 UZNÁNÍ A VÝKON ROZHODNUTÍ JINÉHO ČLENSKÉHO STÁTU

Věcná působnost dílu 1 hlavy VIII části páté ZMJS je dána povahou samotného rozhodnutí. Dle čl. 1 rámcového rozhodnutí je rozsudek definován jako pravomocné rozhodnutí nebo příkaz soudu vydávajícího státu ukládající trest fyzické osobě. Trestem se pak myslí trest odnětí svobody nebo opatření spojené se zbavením osobní svobody uložené na dobu určitou nebo neurčitou na základě trestního řízení jako důsledek trestného činu. Dle § 298 ZMJS lze převzít jen rozhodnutí, které bylo vydáno soudem jiného členského státu v trestním řízení, a kterým byl uložen nepodmíněný trest odnětí svobody nebo ochranné opatření spojené se zbavením osobní svobody.

¹⁰⁵ Oznámení Komise – Příručka k předávání odsouzených osob a trestů odnětí svobody v Evropské unii 2019/C 403/02; [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52019XC1129\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52019XC1129(01))

¹⁰⁶ Rámcové Rozhodnutí Rady ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy, ve znění Rámcového rozhodnutí Rady 2009/299/SVV ze dne 26. února 2009, kterým se mění rámcová rozhodnutí 2002/584/SVV, 2005/214/SVV, 2006/783/SVV, 2008/909/SVV a 2008/947/SVV a kterým se posilují procesní práva osob a podporuje uplatňování zásady vzájemného uznávání rozhodnutí na rozhodnutí vydaná v soudním jednání, kterého se dotyčná osoba nezúčastnila.

¹⁰⁷ Viz článek 4 odst. 6 Rámcového Rozhodnutí Rady ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy (2002/584/SVV).

¹⁰⁸ Viz článek 5 odst. 3 Rámcového Rozhodnutí Rady ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy (2002/584/SVV).

Pokud uvedené definice srovnáme s druhy trestů a ochranných opatření dle trestního zákoníku, připadá do úvahy obdoba trestu odnětí svobody (viz § 55 až 59 trestního zákoníku), včetně rozhodnutí o výkonu zbytku trestu, ze kterého byl odsouzený podmíněně propuštěn (§ 91 odst. 1 trestního zákoníku). K uznání a výkonu může být předán také trest odnětí svobody, jehož výkon byl podmíněně odložen a následně bylo rozhodnuto o tom, že daná osoba uložený trest vykoná (§ 83 odst. 1 a § 86 odst. 1 trestního zákoníku) dále v tom případě, že bylo rozhodnuto o přeměně původně uloženého trestu domácího vězení nebo jeho zbytku (§ 61 trestního zákoníku), peněžitého trestu nebo jeho poměrné části (§ 69 trestního zákoníku a § 344 odst. 1 trestního řádu) nebo trestu obecně prospěšných prací v nepodmíněný trest odnětí svobody (§ 65 odst. 3 trestního zákoníku). Co se týče ochranných opatření, takovému v české právní úpravě odpovídá ochranné léčení v ústavní formě, neboť je spojeno s omezením osobní svobody, zabezpečovací detence nebo ochranná výchova u mladistvých.¹⁰⁹

V každém případě se musí jednat o výkon rozhodnutí jiného členského státu, který (stejně jako Česká republika) přijal vnitrostátní úpravu k provedení rámcového rozhodnutí. Pokud podmínka oboustranné implementace nebude splněna, může být postupováno podle dřívějších úmluv nebo dle obecné úpravy ZMJS uvedené v části třetí, hlavě IV. Lze však očekávat, že tento postup bude časově i administrativně náročnější. Nicméně taková situace by nastala zřejmě až v případě přistoupení dalšího státu k Evropské unii, neboť dle informací dostupných na stránkách Evropské justiční sítě všechny stávající členské státy rámcové rozhodnutí implementovaly.¹¹⁰

Pro převzetí rozhodnutí k uznání a výkonu musejí být kumulativně splněny základní podmínky, které vyplývají z § 299 odst. 1 a § 300 odst. 1 ZMJS, tedy:

- a) přítomnost dotčené osoby v tom členském státě, který o uznání a výkon rozhodnutí žádá nebo v České republice,
- b) státní příslušnost osoby k České republice¹¹¹,
- c) skutečnost, že taková osoba má na území České republiky buď obvyklé bydliště nebo má být po výkonu trestu nebo ochranného opatření do České republiky vyhoštěna, a

¹⁰⁹ POLÁK, Přemysl. *Zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2020. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-838-6, k § 298 ZMJS.

¹¹⁰ Např. ve Slovenské republice je prováděcím předpisem 1 zákon č. 549/2011 Z. z. o uznávání a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii a o zmene a doplnení zákona č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov

¹¹¹ Dle rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 18. 7. 1996, sp. zn. Tcnu 9/96 je rozhodující státní občanství v době předání rozhodnutí, nikoli v době spáchání trestného činu.

d) souhlas dotčené osoby s předáním rozhodnutí nebo naplnění podmínek, kdy její souhlas k takovému postupu vyžadován není (viz níže).

ZMJS přitom přímo stanoví výjimky z obecného pravidla, dle kterých lze rozhodnutí jiného členského státu převzít i bez splnění těchto podmínek – uvedená pravidla jsou projevem účelu rámcového rozhodnutí, a to sice usnadnění společenské rehabilitace (v českém trestním právu se spíše užívá pojem resocializace). Při jejich požití je tedy nutné přihlížet hlavně k materiálnímu hledisku vhodnosti. První z výjimek se uplatní v případě, kdy soud s převzetím rozhodnutí souhlasí (§ 299 odst. 3 ZMJS), druhá podmínka se týká situace, kdy samotný soud jiný členský stát o předání rozhodnutí k uznání a výkonu požádá, a to buď na základě žádosti takové osoby nebo i bez ní (§ 299 odst. 4 ZMJS). Soud je přitom před využitím kterékoli z těchto výjimek povinen si vyžádat stanovisko Ministerstva spravedlnosti k takovému postupu. Jak vyplývá z usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 6. 11. 2018, sp. zn. 14 To 148/2014¹¹², může být souhlas soudu s převzetím rozhodnutí bez splnění podmínek podle § 299 odst. 3 ZMJS dán i konkludentně tím, že daný soud řízení o uznání a výkonu zahájí, jedná s příslušným orgánem vydávajícího státu, vyžádá si dodatkové informace apod.

Orgán vydávajícího státu je podle článku 4, odstavce 3 rámcového rozhodnutí povinen, pokud chce využít možnosti postoupení rozhodnutí k převzetí a příp. rozhodnutí o uznání a výkonu členskému státu, ve kterém se osoba nezdržuje a ani není jejím státním příslušníkem podle článku 4 odstavec 1, písmeno c) rámcového rozhodnutí¹¹³, konzultovat zamýšlený postup s příslušným orgánem vykonávající státu. Nemůže tak rozhodnutí poslat „na zkoušku“ bez toho, aby měl k dispozici vyjádření takového orgánu.

Jak již bylo uvedeno výše k právní úpravě, rámcové rozhodnutí si kladlo za cíl omezit vliv dotčené osoby na předání rozhodnutí udělením či neudělením souhlasu s předáním rozhodnutí k uznání a výkonu v jiném státě. Rámcové rozhodnutí proto v článku 6 odstavec 2 a na národní úrovni § 300 odst. 1 ZMJS stanoví případy, kdy souhlas dotčené osoby vyžadován není. Pro předání osoby do České republiky je tomu tak v případě, že taková osoba (alternativně):

- a) má na území České republiky obvyklé bydliště,
- b) má být po výkonu trestu nebo ochranného opatření do České republiky vyhoštěna,

¹¹² Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 6. 11. 2018, sp. zn. 14 To 148/2014.

¹¹³ Takové rozhodnutí lze postoupit pouze v případě, že příslušný orgán (soud) vykonávajícího státu souhlasí s tím, aby mu bylo rozhodnutí včetně osvědčení postoupeno.

- c) uprchla do České republiky nebo se do ní vrátila, ačkoli bylo proti ní vedeno v jiném členském státu trestní řízení a v tomto řízení bylo poté vydáno rozhodnutí, které má být v České republice uznáno a vykonáno
- d) uprchla do České republiky nebo se do ní vrátila poté, co proti ní bylo v jiném členském státu vydáno odsuzující rozhodnutí, které má být v České republice uznáno a vykonáno.

Ve všech těchto případech soud přihlédně ke stanovisku dotčené osoby, je-li známo. Souhlas dotčené osoby obecně zajišťuje stát, který vydal předmětné rozhodnutí.¹¹⁴ Takové stanovisko bude mít největší váhu zejména tam, kde není vyžadován souhlas dotčené osoby s předáním rozhodnutí do jiného členského státu, o to víc, pokud se bude postupovat podle speciálních výjimek uvedených v § 299 odst. 3, odst. 4 ZMJS (viz výše).

Dle důvodové zprávy k ZMJS se *obvyklým bydlištěm rozumí místo, kde se osoba fakticky převážně zdržuje, tj. kde zejména vede svou domácnost a kde má své zaměstnání, přičemž se toto místo nemusí kryt s místem trvalého pobytu*. Tímto právním (!) pojmem se opakovaně zabýval Nejvyšší soud, ve vztahu k obvyklému bydlišti dítěte ve svém usnesení ze dne 27. 9. 2011 sp. zn. 30 Cdo 2244/2011¹¹⁵, obecně pak v usnesení ze dne 2. 6. 2005, sp. zn. 30 Cdo 444/2004¹¹⁶, přičemž lze konstatovat, že rozhodujícím faktorem pro určení bydliště není ani tak vůle osoby se na tomto místě trvale zdržovat, ale spíše je bydliště osoby tam, kde se tato osoba převážně fakticky zdržuje, kde pracuje, kde je „těžiště jejího každodenního života“. Pojem je širší, než-li definice uvedené v § 80 občanského zákoníku. Zároveň je ale třeba uvést, že soud sám k věci neprovádí nějaké rozsáhlé šetření a bude spíše nucen vycházet z administrativně známého místa pobytu, pokud nebude evidentní, že se jedná o místo, kde se daná osoba nezdržuje¹¹⁷ – bude se jednat např. o adresu obecního úřadu a ze stanoviska dotčené osoby bude navíc vyplývat, že se již delší dobu zdržuje v zahraničí. Rámcové rozhodnutí užívá jiný pojem než ZMJS – v článku 4, odst. 1, písm. a) uvádí, že se musí jednat členský stát státní příslušnosti odsouzené osoby, „*v němž tato osoba žije*“. Dle prozatímního vydání stanoviska generálního advokáta M. Bobka předneseného dne 3. června 2021 ve věci C-919/19¹¹⁸ se uvádí, že „*odsouzená osoba žije v daném členském státě,*

¹¹⁴ Důvodová zpráva k § 300 ZMJS.

¹¹⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2011 sp. zn. 30 Cdo 2244/2011.

¹¹⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 6. 2005, sp. zn. 30 Cdo 444/2004.

¹¹⁷ Viz také usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 25. 6. 2015, sp. zn. 14 To 35/2015.

¹¹⁸ Stanovisko generálního advokáta M. Bobek přednesené dne 3. června 2021 ve věci C-919/19 Generálna prokuratura Slovenskej republiky (Résidence du condamné).

pokud měla nebo má v tomto státě obvyklý pobyt a vytvořila si v tomto státě rodinné, sociální nebo profesní vazby umožňující důvodně předpokládat, že si s tímto státem vytvořila spojení, které usnadní možnost jejího opětovného začlenění do společnosti po výkonu trestu. Článek 4 odst. 1 písm. a) rámcového rozhodnutí 2008/909 tak brání vnitrostátním právním předpisům, které umožňují uznání a výkon rozsudku i jen na základě trvalého nebo dočasného pobytu odsouzené osoby, který se eviduje jen pro správní účely, bez současného individuálního přezkumu týkajícího se existence relevantních vazeb umožňujících dospět k závěru, že tyto vazby usnadní možnost odsouzené osoby se po výkonu trestu znovu začlenit do společnosti.

Pokud budou splněny výše uvedené podmínky pro převzetí rozhodnutí, má soud obecnou povinnost takové rozhodnutí přijmout. Soudu byla dána možnost tuto povinnost určitým způsobem korigovat v případě, že během svého šetření dojde k závěru o tom, že zamýšlený postup vydávajícího státu není účelný a vhodný z hlediska rehabilitace dotčené osoby. Takový závěr může soud příslušnému orgánu vydávajícího státu oznámit a společně s tím uvést důvody, pro které k takovému závěru došel a vyzvat jej k tomu, aby vzal svou žádost zpět (§ 299 odst. 2 ZMJS). Pokud ale bude tento orgán na předání rozhodnutí trvat, musí soud povinnost převzetí dodržet. Na druhou stranu z již výše citovaného stanoviska generálního advokáta M. Bobka ve věci C-919/19 (návrhu na odpověď na předběžnou otázku č. 3) má orgán vykonávajícího státu možnost uznání a výkon rozhodnutí odmítnout, pokud má za to, že v daném státě neexistují žádné rodinné, sociální, profesní nebo jiné vazby, vzhledem k nimž by bylo možné důvodně předpokládat, že výkon trestu v tomto státě může usnadnit společenskou rehabilitaci odsouzeného, tzn., že nesplnění materiálního hlediska vhodnosti je důvodem pro neuznání rozhodnutí podle článku 9 odst. 1 písm. b) rámcového rozhodnutí.

Podle § 300 odst. 2 ZMJS má soud povinnost, pokud mu bude doručeno „Oznámení odsouzené osobě“ na formuláři dle přílohy II rámcového rozhodnutí, doručit toto oznámení osobě, která se nachází na území České republiky – tímto oznámením je osoba podle článku 6 odstavce 4 rámcového rozhodnutí vyzvána o postoupení rozhodnutí k uznání a výkonu vykonávajícímu státu, zde České republice, a zároveň je vyzvána o tom, že se výkon trestu bude řídit českým právním řádem a poučena o povinnosti soudu provést zápočet doby, po kterou byla omezena na osobní svobodě, do uloženého trestu odnětí svobody. Pokud je u takovéto osoby dán důvod tzv. uznávací vazby, bude o postoupení informována až v rámci rozhodování o vazbě, aby nedošlo ke zmaření účelu vazby.

3.3 ŘÍZENÍ O UZNÁNÍ A VÝKONU ROZHODNUTÍ JINÉHO ČLENSKÉHO STÁTU UKLÁDAJÍCÍHO NEPODMÍNĚNÝ TREST ODNĚTÍ SVOBODY NEBO OCHRANNÉ OPATŘENÍ SPOJENÉ SE ZBAVENÍM OSOBNÍ SVOBODY

Věcně příslušným k řízení o uznání a výkonu ukládajícího nepodmíněný trest odnětí svobody nebo ochranné opatření spojené se zbavením osobní svobody je na rozdíl od ostatních hlav části páté ZMJS příslušný krajský soud, dle důvodové zprávy k ZMJS je tomu tak z toho důvodu, že při uznání rozhodnutí dochází k omezení osobní svobody dotčené osoby, tedy k nejzávažnějšímu zásahu do individuální sféry jedince. Přitom lze předpokládat, že v rozvrzích práce jednotlivých krajských soudů bude vytvořena tomuto přiléhající specializace.

Místní příslušnost je určena podle toho, kde se osoba, vůči níž rozhodnutí směřuje, zdržuje, a pokud takové místo nelze zjistit, pak dle místa posledního evidovaného místa trvalého pobytu; jinak je příslušný Krajský soud v Praze. Po určení místně příslušného soudu se uplatní zásada *perpetuatio fori*, dle důvodové zprávy k zamezení zbytečných prodlev a jasnému určení soudu vůči zahraničnímu orgánu. Obdobně jako u rozhodnutí ukládajících peněžité sankce je Zákonem uložena povinnost k postoupení rozhodnutí včetně osvědčení soudu příslušnému a povinnost asistence Ministerstva spravedlnosti s jeho určením. Věcná příslušnost okresních soudů při výkonu uznaných rozhodnutí není dotčena.

Samotné řízení je pak podle § 302 odst. 1 ZMJS zahájeno okamžikem, kdy je příslušnému soudu doručeno samotné rozhodnutí spolu s osvědčením, popřípadě alespoň osvědčení nebo rozhodnutí jiného členského státu s požadavkem na postup podle tohoto dílu, nebo žádost příslušného orgánu jiného členského státu o vzetí osoby, vůči níž rozhodnutí jiného členského státu směřuje, do uznávací vazby. Formulář osvědčení podle článku 4 rámcového rozhodnutí je obsažen v jeho příloze.

Nejsou-li splněny výše uvedené obecné podmínky pro převzetí rozhodnutí, bude řízení podle § 302 odst. 2 ZMJS ukončeno, stejně tomu bude tam, kde nebude možné v řízení pokračovat z důvodu, který není důvodem pro neuznání rozhodnutí (např. smrt osoby). Před takovýmto ukončením je soud povinen si od orgánu vydávajícího státu vyžádat stanovisko, zda na své žádosti o uznání a výkon rozhodnutí trvá či nikoli. Další důvod pro ukončení rozhodnutí je v návaznosti na článek 21, písm. b) rámcového rozhodnutí navázán na přítomnost osoby ve vykonávajícím státě, lépe řečeno, na její dosažitelnost a známost informací o jejím pobytu – § 304 odst. 3 ZMJS stanoví, že řízení bude ukončeno, pokud se dotčené osobě nepodaří rozhodnutí o uznání rozhodnutí osobně doručit. Rozhodnutí tak nenabyde právní moci

a nebude jej tak možné vykonat. Otázkou zůstává, po jakých všech úkonech lze dojít k závěru, že (dle dikce rámcového rozhodnutí) odsouzeného nelze na území České republiky nalézt.¹¹⁹

I před doručením samotného rozhodnutí a osvědčení lze na žádost orgánu vydávajícího státu vzít dotčenou osobu do tzv. uznávací vazby podle § 303 ZMJS [nikoli podle § 67 písm. a) trestního řádu], kdy se obdobně užije ustanovení § 122 odst. 1 ZMJS. Soudce, resp. předseda senátu tak učiní, lze-li na základě informací uvedených v takové žádosti předpokládat, že budou splněny podmínky pro převzetí rozhodnutí. Uvedená úprava provádí článek 14 rámcového rozhodnutí. Jak bylo uvedeno výše, doručením takové žádosti je zahájeno řízení o uznání a výkonu rozhodnutí. Autor práce v takovém postupu vydávajícího státu nevidí nějaký zásadní přínos či usnadnění oproti klasickému postoupení rozhodnutí k uznání a výkonu (snad jen u nejzávažnější trestné činnosti), když je administrativně náročnější na přípravu a rozsah šetření ve vykonávajícím státu bude minimálně srovnatelný. Pokud navíc má hrozit, že dotčená osoba chce opustit území státu, ve kterém má být trest vykonán, lze předpokládat, že v tomto státě nebude usnadněna jeho společenská rehabilitace. Samotné rozhodnutí musí být přitom spolu s osvědčením doručeno nejpozději do 20 dnů od vzetí dotčené osoby do vazby, a to včetně příslušných překladů. Doba strávená v uznávací vazbě musí být započtena do uloženého trestu odnětí svobody. Možná poněkud nestandardně (zřejmě s ohledem na potřebnou specializaci) není soudce, který rozhodne o vzetí dotčené osoby do uznávací vazby, vyloučen z rozhodování o uznání a výkonu samotného rozhodnutí, jak vyplývá z rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 28. 1. 1994, sp. zn. 3 To 98/93.¹²⁰

Soud o ne/uznání a výkonu rozhodnutí jiného členského státu rozhoduje rozsudkem (!) ve veřejném zasedání, kterého se bude účastnit dotčená osoba, její obhájce a státní zástupce, jehož stanovisko k rozhodnutí o zaslaném rozhodnutí je soud povinen si vyžádat. Obhájce musí mít tato osoba vždy, neboť je dán důvod nutné obhajoby podle § 14 odst. 2, písm. a) ZMJS. Pokud je dotčená osoba ve vazbě, výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření (spojeného s omezením osobní svobody), bude veřejnému zasedání přítomen pouze obhájce. Z usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 25. 11. 2014, sp. zn. 2 To 95/2014¹²¹ přitom vyplývá, že dotčená osoba by měla být vyzvána k tomu, aby si obhájce zvolila, a poučena o tom, že pokud tak ve stanovené lhůtě neučiní, bude jí obhájce ustanoven soudem.

¹¹⁹ Autor se domnívá, že minimálně by měl být pobyt osoby zjišťován v Informačním systému základních registrů (evidenci obyvatel), Centrální evidenci vězňených osob, dotazem na kontaktní adresu vedenou Úřadem práce České republiky a Českou správou sociálního zabezpečení.

¹²⁰ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 28.1.1994, sp. zn. 3 To 98/93.

¹²¹ Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 25. 11. 2014, sp. zn. 2 To 95/2014.

Nedodržení této povinnosti podle názoru vyjádřeného v citovaném usnesení mělo být důvodem pro zrušení samotného rozhodnutí o uznání a výkonu pro podstatné vady řízení [§ 258 odst. 1, písm. a) trestního řádu]. Dle názoru Vrchního soudu v Praze vyjádřeného v usnesení ze dne 29. 1. 2020, sp. zn. 14 To 6/2020¹²², je však třeba v takovém případě zkoumat, zda tento vadný postup mohl mít na výsledné rozhodnutí takový dopad, aby toto nemohlo obstát, přičemž se spíše kloní k názoru, že toto pochybení nebude bez dalšího mít na samotné rozhodnutí až tak zásadní vliv.

Soud bude rozhodovat v senátě složeném z jeho předsedy a dvou soudců.¹²³ O svém rozhodnutí je soud povinen vyrozumět orgán vydávajícího státu, aby mohl relevantně realizovat své právo na zpětvzetí rozhodnutí, pokud nebude např. spokojen s moderací jím uloženého trestu. Obecně lze však doporučit, aby tyto úpravy byly projednávány za účasti obou stran před vyhlášením takového rozhodnutí. K vyrozumění vydávajícího státu (jeho orgánu) by mělo dojít bez zbytečného odkladu od vyhlášení rozhodnutí, jeho součástí nemusí být samotné odůvodnění, neboť účelem tohoto vyrozumění je skutečně podání základní informace o výsledku řízení a případné úpravy délky či druhu trestu.

Co do délky řízení o uznání a výkonu rozhodnutí je soud vázán lhůtou devadesáti dní, ve které by měl učinit předmětné rozhodnutí (§ 304 odst. 5 ZMJS, článek 12 odst. 2 rámcového rozhodnutí). Lhůta neběží po dobu, po kterou bude pořizován překlad rozhodnutí nebo budou vyžádány dodatkové informace k osvědčení. Pokud není soud schopen lhůtu dodržet, musí o tom vyrozumět „dožadující“ orgán a vyrozumět jej o době potřebné k učinění rozhodnutí. Tento orgán v takovém případě znovu může uvážit, zda rozhodnutí s osvědčením vezme zpět či nikoli. Konečně předseda senátu má podle § 304 odst. 4 ZMJS povinnost vyrozumět příslušný orgán o tom, že dané rozhodnutí nabylo právní moci. Náklady řízení nese stát.

3.4 DŮVODY PRO NEUZNÁNÍ ROZHODNUTÍ

Jednotlivé důvody pro neuznání rozhodnutí jsou uvedeny v článku 9 odst. 1, odst. 2 rámcového rozhodnutí, v ZMJS jsou upraveny § 305, kdy lze konstatovat, že kopírují důvody uvedené v rámcovém rozhodnutí. S ohledem na závažnost následku rozhodnutí má většina uvedených důvodů dle ZMJS obligatorní povahu, avšak znovu lze upozornit na rozsudek ESD ze dne 29. dubna 2021 ve věci C-665/20 PPU¹²⁴, dle kterého musí být povaha těchto důvodů

¹²² Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 1. 2020, sp. zn. 14 To 6/2020.

¹²³ Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2007, sp. zn. Tpjn 303/2007.

¹²⁴ Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 29. dubna 2021 ve věci C-665/20 PPU.

v národní úpravě v souladu s tím, jak ji stanoví samotné rámcové rozhodnutí, kdy v tomto případě mají důvody pro neuznání rozhodnutí fakultativní povahu. Přípravovaná novela ZMJS na toto patřičným způsobem reaguje. U některých důvodů je dána povinnost soudu konzultovat jeho naplnění s příslušným orgánem vydávajícího státu.

3.4.1 Překážka věci pravomocně rozhodnuté

V tomto případě lze vyjít z výkladu uvedeného v kapitole 2.3.1. Co se týče variant rozhodnutí vytvářejícího překážku *rei iudicatae*, poskytuje vodítko ustanovení trestního řádu upravující nepřipustnost trestního stíhání, a to sice § 11 odst. 1, písm. h) až k) trestního řádu.

3.4.2 Nedostatek oboustranné trestnosti

Článek 7 odst. 1 rámcového rozhodnutí obdobně jako u peněžitých sankcí stanoví výjimky z přezkumu oboustranné trestnosti, kdy se jedná o v podstatě stejně vymezené kategorie zpravidla nejzávažnější trestné činnosti, trestné činy poškozující finanční zájmy Evropských společenství nebo trestnou činnost, která zpravidla zahrnuje přeshraniční prvek. Rada je dle druhého odstavce uvedeného článku zmocněna (po konzultaci s Evropským parlamentem) k přidání dalších kategorií trestných činů, které tak vyjme z přezkumu oboustranné trestnosti.

Členským státům byla v článku 7 odst. 4 rámcového rozhodnutí dána možnost při přijetí nebo i později učinit prohlášení, že nebudou uplatňovat výjimku z přezkumu oboustranné trestnosti podle odst. 1. Právě Česká republika toto prohlášení učinila, jak vyplývá z přílohy č. 3 revidované notifikace o implementaci rámcového rozhodnutí¹²⁵, a proto při přijetí osvědčení z pohledu krajského soud není relevantní, zda příslušný orgán vydávajícího státu podřadil protiprávní jednání, kterého se měla dotčená osoba dopustit, pod některou z těchto kategorií. Proto v Zákoně ani není obdoba ustanovení § 265 ZMJS, který upravuje výjimku ze zásady oboustranné trestnosti ve vztahu k peněžitým sankcím. Co již notifikační dokument nezahrnuje, je skutečnost, že ustanovení § 305 odst. 1, písm. b) ZMJS stanoví speciální zmírňující pravidlo pro trestné činy týkající se daní, poplatků, cel nebo měny, u nichž *nelze rozhodnutí jiného členského státu neuznat pouze z toho důvodu, že právní předpisy České republiky neukládají tentýž druh daní, poplatků nebo cel nebo neobsahují stejná ustanovení týkající se daní, poplatků, cel nebo měny jako právní předpisy daného členského státu,*

¹²⁵ Revidovaná notifikace České republiky o implementaci rámcového rozhodnutí 2008/909/JHA; <https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/libdocumentproperties.aspx?Id=1735>

nicméně tuto výjimku lze předpokládat s ohledem na znění článku 9, odst. 1, písm. d) rámcového rozhodnutí.

Při posuzování trestnosti jednání dotčené osoby se na vydávající stát nahlíží jako na Českou republiku, což je důležité zejména tam, kde je takovým jednáním dotčena přímo Česká republika a poškození jejich zájmů je znakem skutkové podstaty trestného činu (zejm. hlava IX zvláštní části trestního zákoníku) nebo tam, kde určité rozhodnutí orgánů České republiky zakládá užitou právní kvalifikaci (např. u trestného činu maření úředního rozhodnutí a vykazání podle § 337 trestního zákoníku) nebo je právním řádem České republiky speciálně chráněno postavení určité osoby (např. úřední osoby). Správnost užití metody analogické transpozice byla potvrzena v rozsudku soudního dvora Evropské unie ze dne 11. 1. 2017 ve věci C-289/15, Josef Grundza¹²⁶, dle kterého je za oboustranně trestné nutno považovat takové jednání pachatele, jehož skutkové okolnosti zakládající trestný čin, jak jsou popsány v rozsudku vydaném příslušným orgánem vydávajícího státu, byly jako takové rovněž trestné na území vykonávajícího státu, pokud by na tomto území nastaly. Popsané jednání a jeho základní znaky je tak třeba celé „přenést“ do právního prostředí vykonávajícího státu.

Dle poměrně recentního stanoviska generálního advokáta A. Rantose ze dne 31. března ve věci C-168/21¹²⁷ (které se sice týká evropského zatýkacího rozkazu, ale závěry zde uvedené se týkají posuzování oboustranné trestnosti), je podmínka oboustranné trestnosti splněna i přesto, že některé z různých skutků (dílčích útoků) trestného činu, které vydávající stát kvalifikoval jako jeden trestný čin, nejsou trestné ve vykonávajícím státě. Ze stanoviska dále vyplývá, že pokud skutková podstata trestného činu ve vydávajícím státě vyžaduje narušení veřejného pořádku, nemusí být tento znak zahrnut ve skutkové podstatě trestného činu ve vykonávajícím státě, pokud je samotné jednání samo o sobě trestné. Podmínka oboustranné

¹²⁶ Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne ze dne 11. ledna 2017 ve věci C-289/15 Grundza se zabýval předběžnou otázkou, kterou položil Krajský soud v Prešově v rámci řízení o uznání a výkonu rozhodnutí Okresního soudu v Chebu, kterým byl Josefu Grundzovi uložen souhrnný nepodmíněný trest mj. za přečin maření úředního rozhodnutí a vykazání podle § 337 odst. 1, písm. a) trestního zákoníku (nedodržení dočasněho zákazu řízení motorových vozidel, který mu byl uložen rozhodnutím správního orgánu). Slovenský soud měl pochybnosti o splnění podmínky oboustranné trestnosti jednání, když porušení zákazu řízení uloženého správním orgánem České republiky je trestné pouze podle právního řádu této republiky, nikoli podle právního řádu Slovenské republiky.

¹²⁷ Stanovisko generálního advokáta A. Rantos přednesené dne 31. března 2022 ve věci C-168/21 KL. Ve věci byl pachatel v roce 2009 odsouzen italskými soudy mimo jiné k deseti letům odnětí svobody za sedm skutků, které podle italského práva zakládají jediný trestný čin „ničení a rabování“. V roce 2020 vyšetřovací senát cour d'appel d'Angers (odvolací soud v Angers, Francie) odmítl dotčenou osobu předat s odůvodněním, že mezi sedmi skutky zakládajícími skutkovou podstatu trestného činu podle rozhodnutí italských soudů, dva skutky nebyly trestnými činy podle francouzského trestního práva.

trestnosti bude splněna, pokud je zájem chráněný právem vykonávajícího členského státu obdobný zájmu zohledněnému ve vystavujícím členském státě.

3.4.3 Imunita

Ustanovení § 305 odst. 1, písm. c) ZMJS po vzoru článku 9 odst. 1, písm. f) rámcového rozhodnutí stanoví překážku uznání rozhodnutí, která spočívá v tom, že dotčená osoba je podle právního řádu (i) České republiky nebo (ii) mezinárodního práva vyňata z pravomoci orgánů činných v trestním řízení. Tento důvod pro neuznání rozhodnutí je v národní úpravě formulován podle § 10 odst. 1 trestního řádu. Rámcové rozhodnutí počítá pouze s imunitou podle práva vykonávajícího státu, která „znemožňuje výkon trestu“. Ustanovení § 305 odst. 2 ZMJS dává možnost dotčené osobě, státnímu zástupci a soudu při pochybnostech o vynětí konkrétní osoby z pravomoci orgánů činných v trestním řízení, podat návrh k Nejvyššímu soudu, aby tyto pochybnosti svým rozhodnutím odstranil.

3.4.4 Hmotněprávní exempce

Viz kapitolu **Chyba! Nenalezen zdroj odkazů.** Oproti § 4 odst. 1 trestního zákoníku se trestnost činu se posuzuje podle právního řádu České republiky, přestože nebyl na jejím území spáchán.

3.4.5 Minimální délka trestu

S ohledem na ekonomickou, administrativní a procesní náročnost předání rozhodnutí k uznání a výkonu rozhodnutí byla stanovena minimální hranice délky uloženého trestu nebo jeho zbytku, který má být vykonán, a to v době doručení rozhodnutí spolu s osvědčením příslušnému krajskému soudu. S poukazem na dikci ustanovení § 305 odst. 1, písm. e) ZMJS se jedná o fakultativní důvod neuznání rozhodnutí. Soud může přijmout pozitivní rozhodnutí v případě, že výkonu trestu nelze dosáhnout jinak (např. osoba je ve výkonu trestu v České republice a nelze ji vydat na základě evropského zatýkacího rozkazu¹²⁸). Naopak bude s největší pravděpodobností rozhodnuto o neuznání takového rozhodnutí, pokud se dotčená osoba bude stále nacházet ve vydávajícím státě¹²⁹.

3.4.6 Nepřítomnost osoby při vydání rozhodnutí

¹²⁸ Ten lze vydat pro nepodmíněné tresty odnětí svobody převyšující čtyři měsíce.

¹²⁹ Důvodová zpráva k § 305 ZMJS.

Tento důvod pro neuznání rozhodnutí jiného členského státu se uplatní tehdy, pokud bylo rozhodnutí vydáno v řízení vedeném v nepřítomnosti dotčené osoby a není splněna některá z výjimek (uvedených v § 305 odst. 3 ZMJS), za kterých lze takové rozhodnutí uznat – znění jednotlivých výjimek viz kapitolu 2.3.5. Nad rámec informací uvedených v dané kapitole považuje autor práce za vhodné poznamenat, že ve vztahu k úpravě doručování v jiných členských státech mohou vznikat další aplikační či výkladové problémy.

S ohledem na to, že o uložení nepodmíněného trestu bude zpravidla rozhodováno v jednání před soudem (pokud nebude rozhodováno nějakou obdobou trestního příkazu – viz níže), je třeba uvést co se rozumí pojmem „*soudní jednání, ve kterém bylo vydáno dané rozhodnutí*“¹³⁰, který je rovněž používán ve formuláři osvědčení a mimo jiné je použit i v článku 4a odstavce 1 rámcového rozhodnutí 2002/584/SVV, o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy, ve znění rámcového rozhodnutí 2009/299/SVV. Podle rozsudku ESD ze dne 10. 8. 2017, ve věci C-270/17, PPU Tadas Tupikas¹³¹ se tímto pojmem odkazuje pouze na stupeň řízení, ve kterém bylo pravomocně rozhodnuto o vině dotčené osoby a kterým jí byl uložen takový trest, jako je opatření spojené s odnětím osobní svobody, na základě nového meritorního zkoumání věci ze skutkového i právního hlediska. Příměrem k české úpravě je tedy rozhodující přítomnost osoby u hlavního líčení u soudu (okresního či krajského), který ve věci bude rozhodovat v I. stupni. V ojedinělých případech pak bude rozhodná přítomnost dotčené osoby u veřejného zasedání u odvolacího soudu, pokud bude v rámci veřejného zasedání prováděno dokazování ke zjištění skutkového stavu věci (obdobně jako podle § 263 odst. 6, odst. 7 trestního řádu). ESD v rozsudku ze dne 10. 8. 2017 ve věci C-271/17 PPU Sławomir Andrzej Zdziaszek¹³² pod uvedený pojem zahrnul také jednání (řízení), ve kterém je po právní moci rozhodnutí o vině a trestu, v němž bude vydáno rozhodnutí, kterým se „*ukládá celkový trest, dotčený ve věci v původním řízení, na jehož základě bylo přijato rozhodnutí, kterým byla pravomocně změněna výše původně uloženého trestu, pokud měl orgán, který posledně uvedené rozhodnutí přijal, v tomto ohledu určitou posuzovací pravomoc*“. Takovým jednáním však nebude rozhodování o tom, zda podmíněně odsouzený vykoná uložený trest odnětí svobody, jehož výkon byl podmíněně odložen nebo zda se ve zkušební době podmíněného odsouzení osvědčil, jak vyplývá

¹³⁰ POLÁK, Přemysl. *Zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2020. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-838-6, k § 305 ZMJS.

¹³¹ Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 10. srpna 2017 ve věci C-270/17 PPU – Tupikas.

¹³² Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 10. srpna 2017 ve věci C-271/17 PPU – Zdziaszek.

z rozsudku Evropského soudního dvora ze dne 22. 12. 2017 ve věci C-571/17 PPU Samet Ardic¹³³, neboť v takovém jednání se neupravuje výše ani druh již uloženého trestu.

Tam, kde ve věci nebylo nařizováno soudní jednání, kdy dochází k vydání rozhodnutí tzv. „od stolu“, zejména při vydání trestního příkazu, je třeba v řízení o uznání a výkonu rozhodnutí jiného členského státu trvat na tom, aby bylo jasně doloženo, že takové rozhodnutí bylo dotčené osobě doručeno do vlastních rukou, a to v jazyce, kterému rozumí, aby bylo vůbec možné uvažovat o jeho uznání za splnění výjimky uvedené v článku 9, odst. 1, bod iii) rámcového rozhodnutí, resp. ustanovení § 305 odst. 3, písm. c) ZMJS, které kromě řádného doručení takového rozhodnutí způsobem poskytující záruku skutečného a efektivního přijetí (viz výše uvedený rozsudek ESD ze dne 5. 12. 2019 ve věci C-671/18 Centraal Justitieel Incassobureau, Ministerie van Veiligheid en Justitie¹³⁴) vyžaduje, aby dotčená osoba byla řádně poučena o opravných prostředcích¹³⁵, jejichž využití umožňuje účast této osoby v novém nebo opravném řízení, opětovné posouzení nebo přezkoumání věci a provedení nových důkazů a může vést ke změně původního rozhodnutí (jako tomu je při podání odporu proti trestnímu příkazu), a dotčená osoba se takového práva výslovně vzdala, opravný prostředek nepodala v příslušné lhůtě nebo jej vzala zpět. Uvedené znaky soudního přezkumu rozhodnutí po podání opravného prostředku musí být splněny i v případě, že rozhodnutí bylo vydáno v řízení proti uprchlému, jak dovodil Vrchní soud v Praze ve svém usnesení ze dne 6. 11. 2018, sp. zn. 14 To 148/2018¹³⁶.

Autor považuje za vhodné připomenout, že účelem pozměňovacího rámcového rozhodnutí Rady 2009/299/SVV ze dne 26. února 2009, kterým se mění rámcová rozhodnutí 2002/584/SVV, 2005/214/SVV, 2006/783/SVV, 2008/909/SVV a 2008/947/SVV, a kterým se posilují procesní práva osob a podporuje uplatňování zásady vzájemného uznávání rozhodnutí na rozhodnutí vydaná v soudním jednání, kterého se dotčená osoba nezúčastnila osobně, nebylo omezit možnosti extradice na základě rozhodnutí vydaného navzdory nepřítomnosti vyžádané osoby na jednání soudu nebo i postoupení takového rozhodnutí k uznání a výkonu, jak vyplývá z odůvodnění rozsudku ESD ze dne 26. 2. 2013, ve věci C-399/11, Melloni¹³⁷ nebo z rozsudku ze dne 24. 5. 2016, ve věci C-10816 PPU, Dworzecki¹³⁸, nicméně je třeba dbát na to, zda bylo

¹³³ Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 22. prosince 2017 ve věci C-571/17 PPU – Ardic.

¹³⁴ Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 5. prosince 2019 ve věci C-671/18 Centraal Justitieel Incassobureau, Ministerie van Veiligheid en Justitie.

¹³⁵ Viz též rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 12. října 2017, ve věci C-278/16 Sleutjes.

¹³⁶ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 6. 11. 2018, sp. zn. 14 To 148/2018.

¹³⁷ Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 26. února 2013, ve věci C-399/11 Melloni.

¹³⁸ Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 24. května 2016 ve věci C-108/16 Dworzecki.

v plném rozsahu zachováno právo dotčené osoby na obhajobu. Ve vztahu k předávání takovýchto rozhodnutí k uznání a výkonu je tak třeba dbát na precizní zpracování osvědčení a uvedení podstatných skutečností, ze kterých bude jednoznačně vyplývat splnění některé z výjimek, při jejímž splnění lze takové rozhodnutí uznat. Zejména v případě uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody považují za nutné klást důraz na zachování práva obhajoby dotčené osoby, které mělo být posíleno právě pozměňovacím rámcovým rozhodnutím.

Co se týče rozdílů v právních systémech jednotlivých členských států a s nimi spojených aplikačních problémů, lze příkladem uvést institut tzv. zmocněnce pro doručování, kterého je dotčená osoba nucena si zvolit (pokud nemá v tomto členském státu trvalý pobyt ani nemá v tomto státu nebo ve svém státu původu trvalé bydliště), je-li trestně stíhána v Německu.

K doručování rozhodnutí zvolenému zmocněnci pro doručování v trestním řízení se vyjádřil Soudní dvůr Evropské unie v rozsudku ze dne 22. 3. 2017 ve spojených věcech C-124/16, C-188/16 a C-213/16, Ianos Tranca a další¹³⁹, který připustil, že evropské právo¹⁴⁰ nebrání tomu, aby lhůta pro podání odporu proti vydanému příkazu, začala běžet od doručení uvedeného příkazu takovému zmocněnci. Zároveň je ale třeba trvat na tom, aby byla zachována minimální lhůta pro podání opravného prostředku poté, co se dotčená osoba o vydaném rozhodnutí skutečně dozvěděla, když článek 6 směrnice 2012/13 vyžaduje, aby se dotčená osoba při výkonu trestního příkazu (*pozn. to jest ve vykonávacím řízení*), jakmile se o něm skutečně dozví, nacházela ve stejném postavení, jako kdyby jí byl uvedený příkaz osobně doručen, a zejména vyžaduje, aby mohla využít celou lhůtu pro podání odporu, a případně mohla využít navrácení lhůty pro zmeškání.

Nicméně z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2018, sp. zn. 11 Tz 3/2018¹⁴¹ vyplývá, že výše uvedené závěry Soudního dvora Evropské unie se neuplatní v případě, že vykonávací řízení má probíhat v jiném členském státě (České republice) na základě uznání odsuzujícího rozhodnutí. Nejvyšší soud uvádí, že: *„takovým postupem by se odsuzující stát zbavoval povinnosti zajistit doručení rozhodnutí obviněnému způsobem, který je v souladu s jeho právem na obhajobu, a současně by tuto povinnost přenášel na uznávající stát, jehož orgány by tak byly zbytečně a neúnosně zatěžovány návrhy ve věcech, v nichž by o uznání*

¹³⁹ Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 22. března 2017 ve spojených věcech C-124/16, C-188/16 a C-213/16, Ianos Tranca a další.

¹⁴⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/13/EU ze dne 22. května 2012 o právu na informace v trestním řízení.

¹⁴¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2018, sp. zn. 11 Tz 3/2018.

nebylo možno rozhodnout, neboť uznávané rozhodnutí by v důsledku doručení obviněnému pozbylo právní moci“. Z uvedeného v podstatě vyplývá, že pokud nebude doloženo, že dotčené osobě bylo rozhodnutí doručeno i do vlastních rukou (a kdy), doručení zmocněnci nestačí, neboť bez dalšího nebude jasné, zda bylo zachováno právo na obhajobu takové osoby v tom smyslu, zda měla možnost se proti takovému rozhodnutí bránit podáním opravného prostředku. Dle názoru ministra spravedlnosti, se kterým se Nejvyšší soud v zásadě ztotožnil, *„je nepřijatelné, aby k uznání a výkonu do jiného členského státu EU byla zasílána rozhodnutí, byť formálně pravomocná a vykonatelná, která může obviněný stále napadnout řádným opravným prostředkem, a aby se obviněný o svém odsouzení v jiném členském státě EU dozvídal až v řízení o uznání a výkonu odsuzujícího rozhodnutí v jeho domovském státě“* a teoreticky by bylo možné rozhodnutí doručené pouze prostřednictvím zmocněnce uznat pouze tehdy, když by dalšími doklady a skutečnostmi uvedenými v osvědčení bylo „prokázáno“, že zmocněnec pro doručení skutečně informoval obviněného v jazyce, kterému obviněný rozumí, o trestním příkazu, právu na podání opravného prostředku a lhůtách pro jeho podání. Se závěry Nejvyššího soudu se autor práce zcela ztotožňuje, zvláště v případech, kdy ze spisového materiálu vyplývá, že adresa zmocněnce pro doručování se např. shoduje se sídlem soudu, který vydal předmětné rozhodnutí, což implikuje pouze formální vztah dotčené osoby a určeného zmocněnce pro doručování.

3.4.7 Faktická překážka výkonu trestu

Dle dikce § 305 odst. 1, písm. g) ZMJS nelze uznat takové rozhodnutí, které ukládá trest nebo ochranné opatření, který by zahrnoval *takové opatření zdravotní péče, které nelze s ohledem na právní řád České republiky nebo na její systém zdravotnictví v České republice vykonat.* Lze si jen stěží představit situaci, ve které by došlo k aplikaci tohoto ustanovení, kdy autor vychází z premisy, že v žádném členském státě nebudou ukládána taková ochranná opatření, jejichž výkon by nebylo možné zajistit. Spíše než rozhodnout o neuznání takového rozhodnutí, považuje autor práce za vhodný postup spočívající v adaptaci či transformaci uloženého opatření do takové podoby, aby bylo možné v České republice zajistit jeho výkon, a takový postup konzultovat s příslušným orgánem vydávajícího státu. Při přeměně cizozemským orgánem uloženého ochranného opatření je nutné šetřit povahu a účel uloženého opatření a zároveň dbát na to, zda jsou splněny podmínky pro uložení takového ochranného

opatření dle právního řádu České republiky – viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 1. 3. 2011, sp. zn. 11 Tz 78/2010¹⁴².

¹⁴² Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 1. 3. 2011, sp. zn. 11 Tz 78/2010. Ve věci byl rakouským soudem uloženo umístění do ústavu pro duševně abnormální pachatele, které mělo být přeměněno na ochranné léčení psychiatrické.

3.4.8 Promlčení

Dalším obligatorním důvodem pro neuznání rozhodnutí jiného členského státu je promlčení výkonu trestu podle právního řádu České republiky. Promlčecí dobu stanoví § 94 trestního zákoníku a je odstupňována od pěti do třiceti let podle délky uloženého trestu. Při pochybách o (ne)uplynutí promlčecí doby bude vzhledem k národní úpravě a následkům přerušení promlčecí doby, kdy přerušením promlčecí doby počíná běžet nová promlčecí doba, třeba zkoumat, zda příslušný orgán vydávajícího státu po dobu plynutí promlčecí doby činil taková opatření směřující k výkonu trestu, o jehož promlčení jde nebo zda dotčená osoba v promlčecí době nespáchala další trestný čin, za který trestní zákon stanoví trest stejný nebo přísnější. Co se týče opatření směřujících k výkonu trestu, pak lze vycházet ze stanoviska trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 1. 12. 2011, sp. zn. Tpjn 301/2011¹⁴³, dle kterého se za takové opatření považuje příkaz k dodání do výkonu trestu a jeho tzv. kvalifikovaná urgence. Podle judikatury Ústavního soudu se musí jednat o opatření, která jsou činěna především ve vztahu k samotné osobě a jsou (nebo spíše mohou být) efektivní. Zároveň bylo konstatováno, že pouze formálním úkonům účinek přerušující promlčení přiznat nelze¹⁴⁴. V intencích mezinárodní justiční spolupráce je nepochybně takovým opatřením vydání evropského zatýkacího rozkazu, v českém právním prostředí podle § 193 odst. 1 ZMJS, případně extradiční řízení obdobné postupu podle § 79 ZMJS – tj. zpracování žádosti o provedení opatření nezbytných pro vyžádání osoby z cizího státu soudem a její zaslání Ministerstvu spravedlnosti.

Co se týče stavení promlčecí doby, pak v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 26. 8. 2020, sp. zn. 11 Tz 21/2020¹⁴⁵ bylo dovozeno, že krom pobytu dotčené osoby v cizině, výkonu jiného trestu odnětí svobody, ochranného léčení v ústavní formě nebo zabezpečovací detence, má stejný účinek spočívající ve stavení promlčecí doby i pobyt dotčené osoby v České republice, neboť ve vztahu k vydávajícím státu se tato osoba fakticky zdržuje v cizině. Nejvyšší soud výslovně uvádí, že *„dobu jeho pobytu na území České republiky tedy nelze započítat do promlčecí doby z hlediska posuzování důvodu pro neuznání takového rozhodnutí předpokládaného ustanovením § 305 odst. 1 písm. h) ZMJS“*. V souladu s konceptem analogické transpozice (viz díkce ustanovení „by byl promlčen“) je třeba tuto skutečnost posuzovat v kontextu s nemožností státu, který má právo na výkon trestu uloženého

¹⁴³ Stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 1. 12. 2011, sp. zn. Tpjn 301/2011.

¹⁴⁴ Nález Ústavního soudu ze dne 29. 8. 2005, sp. zn. IV. ÚS 144/05, potvrzeno např. v usnesení Ústavního soudu ze dne 29. 3. 2012, sp. zn. II. ÚS 2699/08 a v nálezu Ústavního soudu ze dne 11. 6. 2019, sp. zn. II. ÚS 1511/18.

¹⁴⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 8. 2020, sp. zn. 11 Tz 21/2020, usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 19. 12. 2014, sp. zn. 14 To 166/2014.

odsouzenému pravomocným odsuzujícím rozhodnutím jeho orgánů, tento trest pro nedosažitelnost odsouzené osoby vykonat.

3.4.9 Zásada speciality

Článek 18 odst. 1 rámcového rozhodnutí upravuje zásadu speciality obdobně jako článek 27 odst. 2 Rámcového rozhodnutí Rady ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy (2002/584/SVV). V jejím důsledku nelze osobu, která byla předána do vykonávajícího státu na základě rozhodnutí o uznání a výkonu rozhodnutí, stíhat, odsoudit ani jinak zbavit osobní svobody za jiný trestný čin, než kvůli kterému byla předána a kterého se dopustila před svým předáním, ledaže se uplatní některá z výjimek z užití této zásady.

Ustanovení § 305 odst. 1, písm. i) ZMJS je promítnutím této zásady v národní úpravě, když stanoví speciální důvod pro neuznání rozhodnutí. Provádí přitom článek 9 odst. 1, písm. j) rámcového rozhodnutí, podle kterého „*příslušný orgán vykonávajícího státu může odmítnout uznání rozsudku a výkon trestu, pokud vykonávající stát před přijetím rozhodnutí v souladu s čl. 12 odst. 1 [rozhodnutí o uznání a výkonu rozsudku] podá žádost v souladu s čl. 18 odst. 3 a vydávající stát nedá v souladu s čl. 18 odst. 2 písm. g) souhlas s tím, aby byla dotčená osoba stíhána, odsouzena nebo jinak zbavena osobní svobody ve vykonávajícím státě za jiný trestný čin, než kvůli kterému byla předána, a kterého se dopustila před svým předáním*“. Jinými slovy, je možné rozhodnout o neuznání rozhodnutí státu, který byl před vlastním rozhodnutím o uznání a výkonu uloženého trestu žádán o rozšíření předání¹⁴⁶ v souvislosti s jiným trestným činem (za účelem prolomení zásady speciality), a který odmítl takový souhlas dát. Vzhledem k negativnímu stanovisku členského vydávajícího státu k rozšíření předání by totiž vznikla překážka, pro kterou by nebylo možné osobu stíhat pro jiný trestný čin, kterého se dopustila před tím, než by byla fakticky předána do České republiky.

Výše uvedené má praktické dopady do řízení o uznání a výkonu rozhodnutí jiného členského státu v tom smyslu, že by soud (místně příslušný krajský soud) měl před rozhodnutím o uznání a výkonu cizozemského rozhodnutí zjišťovat, a to zřejmě z centrální evidence stíhaných osob, zda proti takové osobě není aktuálně v České republice, jakožto vykonávajícím státu, vedeno trestní stíhání nebo případně zjistit z evidence Rejstříku trestů, zda jí nebyl uložen

¹⁴⁶ Pokud by s rozšířením předání takový stát souhlasil, zásada speciality se u trestného činu, ve vztahu k němuž bylo o takové rozšíření žádáno, neuplatní.

trest odnětí svobody či ochranné opatření, které dosud dotčená osoba nevykonala.¹⁴⁷ Pokud během řízení takové skutečnosti zjistí, měl by zřejmě postupovat tak, že dá příležitost v přípravném řízení soudci (na návrh státního zástupce) a v řízení před soudem předsedovi senátu, k vytvoření a zaslání žádosti o rozšíření předání dotčené osoby ve vztahu k předmětnému trestnému činu [podle § 313, ve spojení s § 198, odst. 3 ZMJS] a vyčkat rozhodnutí příslušného orgánu vydávajícího státu o této žádosti. Pokud se státní zástupce rozhodne návrh na rozšíření předání nepodat, resp. předseda senátu se rozhodne této možnosti nevyužít¹⁴⁸, může být rozhodnuto o uznání a výkonu rozhodnutí (pokud nebude dán nějaký z jiných důvodů pro jeho neuznání) a v konečném důsledku předání takové osoby do České republiky, uplatní se ve vztahu k trestným činům spáchaným před tímto okamžikem zásada speciality. K aplikaci tohoto důvodu dojde pouze tehdy, že (i) bylo žádáno o rozšíření předání, (i) takový souhlas nebyl dán a (ii) osoba se nenachází na území České republiky. Otázkou zůstává, do jaké míry bude možné zachovat lhůtu devadesáti dní k vydání rozhodnutí o uznání a výkonu rozhodnutí od obdržení rozhodnutí a osvědčení, když rámcové rozhodnutí s tímto důvodem pro neuznání nespojuje odklad jako např. v případě vyčkání na překlad rozhodnutí. Je tak na místě před uplynutím této lhůty příslušný orgán vydávajícího státu informovat o důvodech, pro které nebylo možné v této lhůtě rozhodnout.

3.4.10 Rozhodnutí vydaná pro skutek spáchaný zcela nebo zčásti na území České republiky

Výše uvedené důvody pro neuznání rozhodnutí jsou doplněny důvody fakultativní povahy, kdy, jak vyplývá z důvodové zprávy¹⁴⁹, může v některých případech být vhodnější rozhodnutí jiného členského státu uznat i přesto, že je dán důvod jeho neuznání. Podle § 305 odst. 4 ZMJS soud nemusí uznat rozhodnutí, vydané pro skutek spáchaný zcela nebo zčásti na území České republiky nebo mimo území České republiky na palubě lodi nebo jiného plavidla nebo letadla¹⁵⁰ anebo jiného vzdušného dopravního prostředku, které jsou registrovány v České republice.

Důvodová zpráva příkladem uvádí situaci, kdyby byl čin spáchaný na území České republiky, ale jeho pachatel byl za něj soudně trestán v jiném členském státě (např. na základě

¹⁴⁷ POLÁK, Přemysl. *Zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2020. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-838-6, k § 305 ZMJS.

¹⁴⁸ Např. pokud je mu známo, že dotčená osoba s předáním výslovně souhlasí nebo lze předpokládat, že se po svém předání výslovně zřekne nároku na zásadu speciality.

¹⁴⁹ Důvodová zpráva k § 305 ZMJS.

¹⁵⁰ Viz vyhláška ministra zahraničních věcí č. 102/1984 Sb. ze dne 24. 7. 1984, o Úmluvě o trestných a některých jiných činech spáchaných na palubě letadla.

vlastní úpravy zásady personality či zásady ochrany) – pak by v případě rozhodnutí o neuznání cizozemského rozhodnutí ukládajícího trest odnětí svobody nebylo možné pro překážku věci rozhodnuté trestně stíhat takového pachatele za daný trestný čin i v České republice (což je nežádoucí s ohledem na úpravu místní působnosti trestního zákona). Ve vztahu k aplikaci tohoto důvodu pro neuznání rozhodnutí je v odstavci 6 § 305 kladen důraz na konzultaci s příslušným orgánem vydávajícího státu.

3.4.11 Neúplnost osvědčení nebo jeho zjevný nesoulad s rozhodnutím

Jedná se o formální důvod pro neuznání rozhodnutí uvedený v § 305 odst. 5 ZMJS. K rozhodnutí musí být připojeno osvědčení dle přílohy I rámcového rozhodnutí, v aktuálním znění. To musí být řádně vyplněno a údaje tam uvedené se musejí shodovat se samotným rozhodnutím. Pokud soud zjistí jakékoli nedostatky v zaslaném osvědčení, je povinen příslušný orgán vydávajícího státu vyzvat k tomu, aby mu ve stanovené lhůtě zaslal opravenou verzi osvědčení, případně aby vysvětlil identifikované nejasnosti. Přitom jej poučí o tom, že pokud tak neučiní ve stanovené lhůtě, aniž by uvedl podstatné důvody, pro které tak nemohl učinit, soud rozhodnutí neuzná. Výzvu k opravě či doplnění osvědčení není nutné překládat, proto lze doporučit, aby byla výzva co nejsrozumitelnější a aby se soud odkazoval spíše na příslušná ustanovení rámcového rozhodnutí a nikoli na národní úpravu. Z praktického pohledu bude nejčastějším nedostatkem osvědčení nejspíše uvedení a doložení způsobu, kterým byly splněny podmínky, za kterých lze uznat rozhodnutí vydané v řízení v nepřítomnosti osoby, vůči níž směřuje [část i), odst. 1 formuláře osvědčení].

Osvědčení musí být dle článku 23 odst. 1 rámcového rozhodnutí doručeno vykonávajícímu státu opatřené překladem do úředního jazyka (nebo jednoho z úředních jazyků) tohoto státu nebo v jazyce dle prohlášení o tom, v jakých jazycích bude přijímat osvědčení jiných členských států, které ve vztahu k rámcovému rozhodnutí takový stát učinil. Ze ZMJS ani rámcového rozhodnutí nevyplývá povinnost překládat samotné rozhodnutí, nicméně vykonávající stát, resp. jeho příslušný orgán je podle odstavce 3 citovaného ustanovení oprávněn si vyžádat překlad rozhodnutí nebo jeho podstatných částí, pokud shledá, že obsah osvědčení není dostatečný pro rozhodnutí o uznání a výkonu rozhodnutí. Opatření rozhodnutí překladem je logické a vhodné zejména proto, že soud je povinen přezkoumat soulad osvědčení s vlastním rozhodnutím, čehož bez tohoto překladu nebude schopen. I pokud by konkrétní předseda senátu disponoval dostatečnými jazykovými znalostmi potřebnými k tomuto vyhodnocení, pak autor práce považuje vhodné poznamenat, že se jedná o důležitý podklad

k vlastnímu rozhodnutí o ne/uznání postoupeného rozhodnutí, přičemž účastníci řízení musejí mít možnost se seznámit s obsahem spisu v plném rozsahu.¹⁵¹ Oprávnění si vyžádat překlad rozhodnutí je ve vnitrostátní úpravě zakotveno v § 304 odst. 1 ZMJS, dle kterého si soud může z důvodů hodných zvláštního zřetele takový překlad opatřit sám. Nedoložení překladu orgánem vydávajícího státu v k tomu určené lhůtě, je důvodem pro ukončení řízení o uznání a výkonu rozhodnutí, pokud tento orgán neuvede důvody, pro které tak nemohl učinit. Na tyto následky musí být příslušný orgán jiného členského státu upozorněn.

K pochybnostem o doručení rozhodnutí dotčené osobě v jazyce, kterému tato osoba rozumí, při absenci překladu takového rozhodnutí viz kapitolu 2.3.5 práce.

3.4.12 Zásada ochrany veřejného pořádku/ochrana zájmu státu

Dle důvodové zprávy¹⁵² nelze mimo výše uvedenými důvody pro neuznání rozhodnutí opomenout obecný důvod pro neuznání rozhodnutí podle § 5 odst. 1 ZMJS, který stanoví, že mezinárodní justiční spolupráci nelze jinému členskému státu poskytnout, pokud by to bylo v rozporu s ústavním pořádkem České republiky nebo s takovou zásadou právního řádu, na které je třeba bez výhrady trvat. V této souvislosti lze poukázat na rozsudek Evropského soudního dvora ve spojených věcech C-354/20 PPU a C-412/20¹⁵³, vydaný v řízení o předběžné otázce, kterou soudu položil nizozemský orgán v souvislosti s pochybnostmi o zachování práva na spravedlivý proces v Polské republice. Rozsudek se sice týká evropského zatýkacího rozkazu, ale lze z něj vycházet i při použití dalších forem justiční spolupráce. Nizozemský Rechtbank Amsterdam formulováním předběžných otázek v podstatě vyjádřil obavu nad systémovými nedostatky polské soudní soustavy¹⁵⁴, spočívající kolem Zemské soudcovské rady (KRS), které trvají od účinnosti zákona ze dne 26. dubna 2019, kterým se mění zákon o Národní radě soudnictví a zákon o soustavě správních soudů. Nizozemský soud se Evropského soudního dvora dotázal, zda takové podložené nedostatky týkající se nezávislosti soudní moci mají být samy o sobě důvodem pro odmítnutí předání osoby do Polska (tj. v podstatě odmítnutí justiční spolupráce). ESD v rozsudku uvedl, že obecně existující pochybnosti týkající se nezávislosti soudní moci nelze považovat za důvod pro odmítnutí

¹⁵¹ Viz např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 4. 2015, sp. zn. 9 As 2/2014-60.

¹⁵² Důvodová zpráva k § 305 ZMJS.

¹⁵³ Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 17. prosince 2020 ve spojených věcech C-354/20 a C-412/20 Openbaar Ministerie.

¹⁵⁴ Viz např. rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 15. července 2021 ve věci C-791/19 Komise v. Polsko nebo rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 8. 11. 2021, ve věci Dolińska-Ficek a Ozimek v. Polsko, č. 49868/19 a 57511/19.

předání takové osoby do vyžadujícího státu a je vždy v konkrétním případě třeba zkoumat, jak by tyto nedostatky mohly zasáhnout (nebo již měly zasáhnout) práva konkrétní osoby, zejména její právo na spravedlivý proces. Uvedené závěry Soudního dvora lze vztáhnout také na situaci v Maďarsku. Vzhledem k tomu, že se jedná o obecný důvod pro odmítnutí poskytnutí justiční spolupráce, kloní se autor práce spíše k tomu, aby byl používán jen ve výjimečných případech, ve kterých nebude dán žádný z výše uvedených důvodů pro neuznání rozhodnutí a zároveň budou dány tak závažné pochybnosti o zachování všech práv dotčené osoby, které zdůvodní negativní rozhodnutí o uznání a výkonu předaného rozhodnutí jiného členského státu.

3.5 ROZHODNUTÍ O UZNÁNÍ

Stejně jako u rozhodnutí ukládajících peněžitou sankci je v článku 8 rámcového rozhodnutí, resp. v § 306 odst. 1 ZMJS stanovena obecná povinnost vykonávajícího státu uznat převzaté rozhodnutí a rozhodnout o způsobu jeho výkonu, pokud jsou splněny veškeré podmínky a není dán důvod pro neuznání takového rozhodnutí podle článku 9 rámcového rozhodnutí (§ 305 ZMJS) nebo není dán důvod pro ukončení řízení. Co se týče způsobu uznání rozhodnutí, zákonodárce se odkazuje na obecnou úpravu uznání cizozemského rozhodnutí dle § 122 odst. 2 až 4 ZMJS.

Soudu je dáno moderační právo pro případ, že by uložený trest převyšoval horní hranici trestní sazby stanovené českým právním řádem, stejně tak má soud možnost upravit jeho druh, pokud je uložený druh trestu neslučitelný s právem České republiky. Soud je povinen v co možná nejvyšší možné míře šetřit původní povahu trestu. Zřejmě i z toho důvodu se hovoří o jeho „přizpůsobení“, nikoliv změně. Platí přitom zásada, že tento postup nemůže vést ke zhoršení postavení dotčené osoby, pokud jde (výhradně) o druh a délku trestu. Ústavní soud ve svém usnesení ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. I. ÚS 2853/08¹⁵⁵ vysvětlil, že *„za slučitelný s naším právním řádem je považován druh trestu odnětí svobody a délka jeho trvání, uložený rozhodnutím cizího státu v případě, že posuzovaný skutek, podle českého trestního zákona platného v době jeho spáchání, naplňuje znaky konkrétního trestného činu, za který lze takový druh trestu odnětí svobody ve stanovené výměře uložit i podle našeho právního řádu. V opačném případě musí být trest přeměněn na trest, který by soud mohl uložit, jestliže by v řízení o spáchaném trestném činu sám rozhodoval.“* Co se týče trestů ukládaných mladistvým,

¹⁵⁵ Usnesení Ústavního soudu ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. I. ÚS 2853/08.

je třeba vycházet z trestních sazeb moderovaných podle § 31 odst. 1 zákona č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže.

Vykonávající stát nemůže uložený trest jakkoli zhoršit, případně jakýmkoli způsobem zasahovat (přezkoumávat) do již vykonané části trestu. Dle rozsudku Soudního dvora Evropské unie ze dne 8. 11. 2016 ve věci C-554/14, Atanas Ogňanov¹⁵⁶ ustanovení rámcového rozhodnutí brání vykonávajícímu státu přiznat odsouzenému snížení trestu z důvodu pracovní činnosti, kterou odsouzený vykonával během svého pobytu ve věznici ve vydávajícím státě, ačkoliv příslušné orgány posledně uvedeného státu na základě svého vnitrostátního práva takové snížení trestu nepřiznaly. Právem vykonávajícího státu se řídí pouze ta část trestu, kterou odsouzený vykonává ve vykonávajícím státě po rozhodnutí o uznání a výkonu rozhodnutí.

Jak již bylo uvedeno výše, soud o uznání a výkonu rozhodnutí rozhoduje ve veřejném zasedání rozsudkem, přičemž ustanovení § 124 odst. 2 až 4 ZMJS se uplatí obdobně. Takové rozhodnutí se sestává ze dvou výroků, uznávacího a vykonávacího. V uznávacím výroku, jehož zákonný základ je dán v § 306 odst. 1 ZMJS, je nutné dostatečně popsat rozhodnutí, kterým byla dotčená osoba v jiném členském státě trestána, a pokud se má uplatnit zásada speciality, také jednotlivé skutky, pro které se rozhodnutí uznává. V uznávacím výroku je soud povinen uvést všechna rozhodnutí, k nimž byl uznávaným rozhodnutím ukládán souhrnný trest.¹⁵⁷ Ve vykonávacím výroku by již měl být uveden konkrétní druh a výměra trestu (nikoli pouze věta, že se rozhodnutí vykoná).¹⁵⁸ Součástí výroku o výkonu trestu odnětí svobody bude i výrok o zařazení odsouzeného do věznice s ostrahou nebo do věznice se zvýšenou ostrahou (§ 124 odst. 4 ZMJS, § 56 trestního zákoníku). Rozhodnutím o zařazení odsouzeného do určitého typu věznice nemůže dojít ke zhoršení jeho postavení, neboť nejde o rozhodnutí dotýkající se délky ani druhu trestu. Ústavní soud toto potvrdil ve svém usnesení ze dne 30. 1. 2018, III. ÚS 3519/16¹⁵⁹, ve kterém se odkázal na již existující judikaturu Evropského soudu pro lidská práva¹⁶⁰.

¹⁵⁶ Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 8. listopadu 2016 ve věci C-554/14 Ognyanov.

¹⁵⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. 12. 2003, sp. zn. 11 Tcu 272/2003. Všechna tato rozhodnutí musí mít krajský soud v době rozhodnutí k dispozici (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. 7. 2017, sp. zn. 11 Tz 11/2017).

¹⁵⁸ POLÁK, Přemysl. *Zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2020. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-838-6, k § 306 ZMJS.

¹⁵⁹ Usnesení Ústavního soudu ze dne 30. 1. 2018, sp. zn. III. ÚS 3519/16.

¹⁶⁰ Konkrétně rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve věci Veermäe proti Finsku č. 38704/03 ze dne 15. 3. 2005 a ve věci János Csoszanski proti Švédsku č. 22318/02 ze dne 27. 6. 2006.

Pokud přichází v úvahu jen částečné uznání předaného rozhodnutí (např. jeden ze skutků nenaplnuje znaky žádného trestného činu podle trestního zákona ČR), musí soud takovou skutečnost konzultovat s příslušným orgánem vydávajícího státu, resp. si vyžádat jeho stanovisko k takovému postupu. Pokud bude s přihlédnutím k pozitivnímu stanovisku takového orgánu rozhodovat jen o částečném uznání a výkonu rozhodnutí, je soud povinen stanovit, jakou poměrnou část dotčená osoba z celkové výměry trestu vykoná. Logicky je také třeba připojit výrok o neuznání zbývající části (skutku) zasláního rozhodnutí. Rozhodnutí o částečném uznání rozhodnutí přichází z povahy věci v úvahu pouze tam, kde byla dotčená osoba trestána za vícečinný souběh trestných činů úhrnným nebo souhrnným trestem.

Ustanovení § 307 ZMJS implementuje čl. 17 odst. 4 rámcového rozhodnutí, které se věnuje rozdílu v zákonných podmínkách pro podmíněné propuštění v jednotlivých členských státech a dle kterého mohou vydávající státy podmínit předání rozhodnutí k uznání a výkonu tím, že budou dodržena pravidla předmětného členského státu pro případné podmíněné propuštění odsouzené osoby. Běžně samotné rozhodnutí o uznání a výkonu rozhodnutí toto nezahrnuje a výkon trestu se bez dalšího řídí právem vykonávajícího státu. Požadavek na sdělení platných ustanovení právních předpisů vykonávajícího státu pro předčasné propuštění nebo podmíněné propuštění byl vtělen i do formuláře osvědčení. Z důvodové zprávy¹⁶¹ k ZMJS vyplývá, že posuzování lhůt připadá v úvahu zejména tam, kde má dotčená osoba zájem na výkonu trestu v České republice i přesto, že se na ni budou vztahovat podmínky vydávajícího státu, které budou přísnější a tento stát bude trvat na jejich dodržení (jinak vezme rozhodnutí a osvědčení zpět). Pokud bude na jejich dodržení trvat, měl by řádně vyplnit příslušnou část osvědčení a lhůty pro podmíněné propuštění zřetelně uvést, protože se předpokládá, že výrok o pravidlech podmíněného propuštění bude součástí výroku rozhodnutí tuzemského soudu, pokud bude rozhodnutí uznáno. Pokud by bylo samotné předání podmíněno souhlasem dotčené osoby (k potřebě souhlasu dotčené osoby viz výše), je možno rozhodnout o použití pravidel vydávajícího státu rozhodnout pouze v případě, že i s tímto dotčená osoba souhlasí. Dané ustanovení dává členským státům možnost zhodnotit, zda dotčená osoba z uloženého trestu v důsledku jeho předání a výkonu v jiném členském státě nevykoná menší část, a pokud ano, zda je tato skutečnost považována za natolik důležitou, aby samotné rozhodnutí vůbec nebylo předáno.

¹⁶¹ Důvodová zpráva k § 307 ZMJS.

Ke změnám, resp. k přípustnosti zpřísnění lhůt pro podmíněné propuštění v důsledku předání rozhodnutí k výkonu do jiného státu se opakovaně vyjádřil Evropský soud pro lidská práva, kdy zřejmě nejzásadnějším rozhodnutím je usnesení ESLP ve věci Veermäe proti Finsku z 15.3.2005, č. 38704/03¹⁶², ve kterém štrasburský soud polemizoval nad tím, zda předání s rizikem delšího trestu (ne)porušuje čl. 5 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a zda ujednání o předání vyžadují řízení nabízející záruky podle čl. 6. Úmluvy, přičemž došel k tomu, že není nezbytné trvat na tom, aby se trest ve vykonávajícím státě řídil pravidly pro výkon odsuzujícího státu, i pokud to v konečném důsledku znamená, že odsouzený z uloženého trestu vykoná více než by z něj vykonal, pokud by rozhodnutí předáno nebylo – jasnou hranicí, kterou při tomto postupu nelze překročit, je délka trestu odnětí svobody, který byl dané osobě uložen v původním trestním řízení. Soud si přitom nechal tzv. zadní vrátka k přezkumu případů, kde by byla skutečná délka výkonu trestu ve dvou zemích v zásadním nepoměru¹⁶³, jenž by mohl vést k zásahu do práva dle čl. 5 Úmluvy. ESLP mj. výslovně uvádí, že pokud by státy měly trvat na vlastních lhůtách pro podmíněné propuštění, byla by tím omezována rozvíjející se mezinárodní spolupráce v trestních věcech, čímž v podstatě jednoznačně směřuje státy k tomu, aby se výkon předaného rozhodnutí vždy řídil právem vykonávajícího státu, a to i v případě, že to bude mít negativní dopad na odsouzenou osobu.

Ve vztahu k trestu odnětí svobody na doživotí (i ve vztahu k přizpůsobování trestu právnímu řádu České republiky) a možností uznání rozhodnutí, které takový trest ukládá, lze odkázat na usnesení Ústavního soudu ze dne 5. 9. 2017, II. ÚS 4105/16¹⁶⁴, ve kterém uvedený soud konstatoval, že takový trest nepředstavuje z hlediska rozhodování o uznání rozhodnutí a jeho výkonu žádnou výjimku, zejména proto, že v rámci řízení o uznání a výkonu rozhodnutí dochází toliko k akceptaci rozhodnutí, které odpovídá právnímu řádu České republiky. Možnost podmíněného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody se nachází až v rovině tzv. podústavního práva, kdy sice možnost podmíněného propuštění nelze z hlediska respektu k lidské důstojnosti úplně popřít, přičemž stát má povinnost ve svém právním řádu zakotvit možnosti podmíněného propuštění z trestu odnětí svobody na doživotí¹⁶⁵, nicméně jedná se toliko o výjimku ze standardního postupu, který představuje

¹⁶² Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 15. 3. 2005 ve věci Veermäe proti Finsku č. 38704/03.

¹⁶³ V anglické verzi rozhodnutí je použito slovní spojení „flagrantly disproportionate“. K tomu viz také rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 27. 6. 2006 ve věci Csoszánzski proti Švédsku, č. 22318/02.

¹⁶⁴ Usnesení Ústavního soudu ze dne 5. 9. 2017, sp. zn. II. ÚS 4105/16.

¹⁶⁵ Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve věci Vinter a další proti Spojenému království ze dne 9. 7. 2013, č. 66069/09, 130/10 a 3896/10.

výkon celého spravedlivě vyměřeného trestu.¹⁶⁶ Ústavní soud uvedl, že ústavní aspekt zde vystupuje jen v případě, že by bylo podmíněné propuštění zcela vyloučeno, což by odporovalo požadavkům promítnutí respektu k lidské důstojnosti do jednotlivých funkcí trestu. Ústavní soud uzavírá, že „*podmínky pro jeho uplatnění [institutu podmíněného propuštění], včetně časových, tak nelze považovat za součást původně ukládaného trestu, jakkoliv jsou od něj odvozeny, nýbrž za součást nápravných snah trestní politiky státu (obdobně srov. rozsudek velkého senátu ESLP ve věci Kafkaris proti Kypru ze dne 12. 2. 2008 č. 21906/04, § 151).*“ ESLP se k této problematice vyjádřil obdobně i v usnesení ze dne 6. 9. 2011 ve věci č. 48058/09 – Müller proti České republice¹⁶⁷, kterým odmítl stížnost stěžovatele, který namítal porušení základního práva na zákonnost trestů (čl. 7 Úmluvy), které mělo spočívat v tom, že byl odsouzen k výkonu trestu doživotí, který český právní řád nestanoví, a že podmínky výkonu trestu doživotně odsouzených jsou těžší v České republice než v Německu, zejména pokud jde o možnost podmíněného propuštění¹⁶⁸. Stížnost byla odmítnuta zejména proto, že nedošlo ke změně samotného trestu, o kterém bylo rozhodnuto soudem v Německu, když české soudy rozhodovaly pouze o způsobu jeho výkonu na vlastním území.

Co se týče odůvodnění rozsudku o uznání a výkonu rozhodnutí, dle náleзовé judikatury Ústavního soudu se „*nelze spokojit s povšechným odůvodněním z něž není dostatečně zřejmé, zda soud věc zkoumal pečlivě a ve všech souvislostech daného případu*“¹⁶⁹. Dle náleзу Ústavního soudu ze dne 22. 5. 2019, sp. zn. II. ÚS 3822/18-2¹⁷⁰, je nutné, aby se soud vypořádal (byť stručně) se všemi námitkami uplatněnými dotčenou osobou v řízení o jeho uznání – v daném případě námitkami proti procesnímu postupu rumunských orgánů činných v trestním řízení. Nedostatek odůvodnění zakládá porušení práva dotčené osoby na spravedlivý proces.

3.6 OPRAVNÉ PROSTŘEDKY

Opravným prostředkem proti rozhodnutí krajského soudu je odvolání, kterým lze napadnout rozsudek, kterým bylo rozhodnuto jak o uznání, tak neuznání rozhodnutí jiného

¹⁶⁶ V předmětné věci stěžovatel nesouhlasil s tím, že v důsledku předání rozhodnutí podle českého práva mohl být podmíněně propuštěn až po uplynutí dvaceti let, zatímco ve Velké Británii mu byla stanovena lhůta pro podmíněné propuštění individuálně, a to v délce 17 let a 6 měsíců.

¹⁶⁷ Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve věci Müller proti České republice ze dne 6. 9. 2011 č. 48058/09.

¹⁶⁸ Srov. Anotace k rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve věci Müller proti České republice ze dne 6. 9. 2011 č. 48058/09.

¹⁶⁹ Nález Ústavního soudu ze dne 3. 1. 2007, sp. zn. III. ÚS 534/06.

¹⁷⁰ Nález Ústavního soudu ze dne 22. 5. 2019, sp. zn. II. ÚS 3822/18-2.

členského státu, ačkoli ne/byly splněny podmínky pro jeho uznání a výkon. Z výkladu výše dále plyne, že odvoláním lze napadnout jak uznávací část rozsudku, tak vykonávací, výrok o částečném uznání a výkonu rozhodnutí a výrok, kterým se stanoví lhůty pro podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody. ZMJS výslovně zakazuje odvoláním napadat důvody uznávaného rozhodnutí (§ 308 odst. 1). Obecná pravidla odvolání jsou doplněna o ustanovení specifická pro dané řízení, např. o možnost rozsudek zrušit také pokud bylo rozhodnuto o uznání či neuznání navzdory zákonem stanoveným podmínkám pro takový postup, nebo pokud došlo k porušení zákona, jež mohlo mít vliv na správnost a zákonnost přezkoumávané části rozsudku.¹⁷¹

ZMJS v § 309 stanoví postup tuzemských soudů pro případě, že bude rozhodnutí spolu s osvědčením vzato zpět, a to až do okamžiku faktického počátku výkonu trestu.

3.7 VÝKON UZNANÉHO ROZHODNUTÍ

Podle článku 17 odst. 1 rámcového rozhodnutí se výkon trestu řídí právem vykonávajícího státu. Dále se stanoví, že pouze orgány vykonávajícího státu jsou příslušné k rozhodování o postupech pro výkon trestu a stanovit veškerá s tím související opatření. Příslušný orgán vykonávajícího státu je podle § 310 odst. 1, poslední věta, ve spojení s § 130 odst. 2 ZMJS povinen provést zápočet celkové doby zbavení osobní svobody dotčené osoby v souvislosti s trestem, jež má být na území tohoto státu vykonán. O zápočtu může být rozhodnuto až v okamžiku, kdy bude osoba reálně převzata k výkonu trestu. K započtení dojde i tehdy, pokud by se vazba ve vydávajícím státě nezapočítávala. Výkon rozhodnutí se řídí obdobně hlavou dvacátou první trestního řádu, s určitými odchylkami, kdy se vymezují specifické důvody pro upuštění od výkonu trestu nebo ochranného opatření. Jde o překážky, pro které by nemohl být trest nadále vykonáván ve vydávajícím státě (amnestie, milost) nebo faktickou překážku spočívající v tom, že není znám pobyt dotčené osoby a nelze ji dodat do výkonu trestu. Předsedovi senátu se ukládají informační povinnosti vůči příslušnému orgánu vydávajícího státu ve vztahu k okolnostem výkonu trestu (upuštění od výkonu, podmíněné propuštění, útěk a výkon trestu). Zajímavostí je, že pokud dotčená osoba z výkonu trestu uteče, je další výkon trestu na území České republiky nepřipustný a právo výkonu trestu přechází zpět na vydávající stát (§ 310 odst. 6 ZMJS). Při rozhodování o přeřazení odsouzeného do mírnějšího typu věznice soud bude přihlížet i k chování odsouzeného ve výkonu trestu v cizině.¹⁷²

¹⁷¹ Důvodová zpráva k § 308 ZMJS.

¹⁷² Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2007, sp. zn. 11 Tz 12/2007.

3.8 ZAJIŠTĚNÍ VÝKONU ROZHODNUTÍ UKLÁDAJÍCÍHO NEPODMÍNĚNÝ TREST ODNĚTÍ SVOBODY NEBO OCHRANNÉ OPATŘENÍ SPOJENÉ SE ZBAVENÍM OSOBNÍ SVOBODY V JINÉM ČLENSKÉM STÁTU

Stejně jako ostatní členské státy, mohou orgány České republiky (tj. soud, který ve věci rozhodoval v 1. stupni) žádat o uznání a výkon rozhodnutí ukládajících předemtný druh trestu, podle ustanovení dílu 2, hlavy VIII, části páté ZMJS, za předpokladu splnění reverzních podmínek, jako když je Česká republika v postavení vykonávajícího státu (podmínky pro přijetí rozhodnutí viz výše). Pro připomenutí, aby bylo možné jinému členskému státu zaslat rozhodnutí spolu s osvědčením se musí dotčená osoba nacházet na území České republiky nebo na území zamýšleného vykonávajícího státu, musí být občanem tohoto státu a mít v něm obvyklé bydliště nebo do něj má být tato osoba vyhoštěna, a dále pokud s tím (s přihlédnutím ke stanovisku osoby) vykonávající stát souhlasí, a takový postup je vhodný z hlediska sociální rehabilitace dotčené osoby – může se jednat o kterýkoli jiný členský stát.

Musí se jednat o rozhodnutí přímo ukládající trest odnětí svobody nebo takové, kterým bylo rozhodnuto o přeměně původně uloženého trestu obecně prospěšných prací, peněžitého trestu, trestu domácího vězení nebo o nařízení výkonu trestu odnětí svobody, jehož výkon byl podmíněně odložen či rozhodnutí ukládajícího ochranné opatření spojené se zbavením osobní svobody nebo ochranná výchova u mladistvých (vše v ústavní formě). Dotčená osoba s takovýmto postupem musí souhlasit, pokud se nejedná o státního příslušníka státu, který má být o uznání a výkon rozhodnutí požádán, osoba má být do tohoto státu později vyhoštěna nebo do něj uprchla z důvodu probíhajícího trestního řízení v České republice nebo z důvodu uznání a výkonu rozhodnutí jiného členského státu na území České republiky – dle důvodové zprávy¹⁷³ se v těchto případech předpokládá úzká vazba osoby na daný stát. Souhlas, který nelze odvolat, musí být písemný a dotčená osoba musí být upozorněna na účinky s ním spojené [vzdání se zásady speciality, viz článek 18, odst. 2, písm. e) rámcového rozhodnutí]. Zjištění stanoviska osoby je na soudu, který ve věci rozhodoval v prvním stupni, přičemž souhlas dotčené osoby s předáním může být zahrnut i v samotné žádosti odsouzené osoby o výkon trestu v jiném členském státě, pokud je na účinky udělení takového souhlasu např. ve formuláři žádosti upozorněna. Pokud je možné rozhodnutí zaslat do vícero států, zašle jej soud tam, kde je pravděpodobnější rehabilitace dotčené osoby. O postoupení rozhodnutí k uznání a výkonu může být soud i požádán orgánem jiného členského státu, nicméně této žádosti nemá povinnost vyhovět. S odkazem na hlavní účel rámcového rozhodnutí

¹⁷³ Důvodová zpráva k § 315 ZMJS.

by se mělo vždy přihlížet ke stanovisku dotčené osoby. Ke své žádosti může soud připojit i žádost o vzetí dotčené osoby do uznávací vazby, nachází-li se osoba v daném státě. Do doby zahájení výkonu trest v jiném členské státě může vzít soud osvědčení s rozhodnutím zpět. Důsledkem předání rozhodnutí je stejně jako u peněžitých sankcí předání pravomoci k výkonu rozhodnutí, fakticky pak odlehčení vězeňskému systému České republiky.

ZÁVĚR

Obsah této práce jednoznačně potvrzuje, že justiční spolupráce členských států v trestních věcech je důležitou součástí trestního práva, nástrojem k naplnění hodnot a cílů Evropské unie a posílení prostoru svobody, bezpečnosti a práva, který může usnadnit řešení leckterých situací, které mohou v řízení nastat. V práci byly popsány vybrané zvláštní postupy spolupráce s jinými členskými státy, avšak základní úvahy v této práci uvedené je možné vztáhnout i na další instituty mezinárodní justiční spolupráce. V práci se v souladu se záměrem práce autor soustředil na objasnění základních pojmů a východisek spolupráce členských států s odkazy na judikaturu zejména Evropského soudního dvora a Nejvyššího soudu České republiky. Práce se spíše soustředí na rozhodnutí o uznání a výkonu rozhodnutí jiných členských států, kdy Česká republika stojí v pozici státu vykonávajícího než na předání rozhodnutí do těchto států, přičemž si autor kladl za cíl poukázat na jednotlivé aspekty řízení o uznání těchto rozhodnutí a nutné úvahy soudu, který toto řízení vede. Práce si úvodem kladla za cíl rozšířit pomyslnou informační základnu, což se dle názoru autora v podstatě podařilo, když práce reaguje na aktuální judikaturu, připravované změny úpravy a může tak být vedle komentářové literatury jakýmsi praktickým vodítkem pro aplikaci předmětných ustanovení ZMJS, pomocí které se bude možné v problematice rychleji zorientovat, popřípadě si při rozhodování o uznání a výkonu rozhodnutí jiných členských států vzít do úvahy některé aspekty, které nejsou na první pohled zřejmé či se na ně zapomíná. S ohledem na novější rozhodnutí Evropského soudního dvora byla zpochybněna dřívější rozhodnutí Nejvyššího soudu, na jejichž základě bylo v konečném důsledku nesprávně rozhodováno o neuznání některých rozhodnutí jiných členských států.

Do budoucna je třeba si připustit, že navyšování požadavků mezinárodní justiční spolupráce je v podstatě nevyhnutelné i co do posílení počtu odborného personálu justice, který se se bude v dané problematice orientovat, krom zvláštní specializace soudců určené v rozvrzích práce je žádoucí i obecné povědomí o jednotlivých institutech, které usnadňují dosažení spravedlnosti, třeba i jen zajištěním výkonu uloženého trestu v jiném členském státě. Pokud by měl autor práce předeštit své úvahy *de lege ferenda*, pak je jednoznačně přesvědčen o správnosti záměru Evropského parlamentu v co možná nejvyšší míře využívat moderní technologie v rámci justiční spolupráce, zejm. v oblasti výměny informací v reálném čase. Tomu je třeba dát prostřednictvím sekundárního práva Evropské unie jasný legislativní rámec, který takovou výměnu informací umožní, nejlépe operativně a bez zbytečných formálních

požadavků. Bohužel, co se týče pořizování informačních technologií orgány veřejné správy za dodržení právní úpravy pro zadávání veřejných zakázek, zadávací řízení na pořízení softwarových i hardwarových produktů na národní úrovni bývají často značně zdlouhavé, protože zadavatelé nejsou vždy schopni promptně reagovat na dynamický vývoj v oblasti IT a umělé inteligence, jakožto technologií, které Evropský parlament zamýšlí v blízkém časovém horizontu hojně využívat. Proto by se autor spíše klonil k variantě, aby správu a zajištění fungování systému zajistila centrálně některá z agentur Evropské unie, nejvhodněji zřejmě agentura eu-LISA. K dalším návrhům se řadí v době, kdy většina členských států již je součástí Evropské unie přes patnáct let a evropská spolupráce se více a více prohlubuje, zhodnocení možnosti přistoupit k používání angličtiny jako univerzálního jazyka při přímém styku justičních orgánů, kdy autor práce se domnívá, že nastupující generace odborného personálu justice (ale i zástupci dalších právnických stavů) by již měla být schopna komunikovat v tomto jazyce na dostatečné úrovni. Tím by se zvýšila efektivita a rychlost spolupráce a snížila by se její nákladovost odbouráním pořizování úředně ověřených překladů. K rozšíření používání angličtiny by jednotlivé členské státy musely „pouze“ učinit prohlášení ve vztahu k jednotlivým rámcovým rozhodnutím. Co se týče zatížení justice při vyřizování agendy mezinárodní justiční spolupráce, minimálně ve vztahu k peněžitým sankcím bych se přiklonil k revizi § 12 písm. d) zákona č. 121/2008 Sb., o vyšších soudních úřednících a vyšších úřednících státního zastupitelství, v platném znění, dle kterého se vyšší soudní úředník ani asistent soudce (v návaznosti na § 36a odst. 5 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích) nemůže podílet na rozhodování ve věcech právního styku s cizinou, a to i s ohledem na současné proklamace o „zastropování“ počtu soudců a naopak navyšování počtu pracovníků podpůrného aparátu. Na úrovni orgánů Evropské unie kvitují snahu Evropské justiční vzdělávací sítě (European Judicial Training Network, EJTN) o organizaci pravidelných seminářů a školení, zaměřených na zvláštní postupy justiční spolupráce s jinými členskými státy. Co se týče aplikačních problémů nastíněných v této práci, pak by dle názoru autora justiční spolupráci dále pomohlo pravidelné setkávání profesionálů (zástupců jednotlivých členských států), kteří mají s aplikací jednotlivých institutů praktické zkušenosti, aby zde mohli se svými protějšky z jiných členských států flexibilně řešit identifikované problémy a najít jejich účinná řešení. O tom, že problémy ve spolupráci s jinými členskými státy existují, svědčí například i to, že ze statistických údajů¹⁷⁴ vyplývá, že např. u Okresního soudu v Ostravě, Opavě a v Olomouci

¹⁷⁴ Výkazy soudů a státních zastupitelství, Infodata justice, Dostupné z: <https://cslav.justice.cz/InfoData/vykazy-soudu-a-statnich-zastupitelstvi.html>.

nebylo téměř polovině žádostí o uznání a výkon rozhodnutí ukládajících peněžitou sankci v roce 2020 vyhověno, ať již je rozhodnuto o tom, že se rozhodnutí neuznává nebo je jen formálně ukončeno.

Využívání právně nevynutitelných nástrojů jako jsou výkladová sdělení, doporučení a memoranda se jeví jako nevhodné z hlediska narušení právního řádu Unie, kdy taková praxe by podřývala autoritu demokraticky zvoleného Parlamentu a znemožňovala přezkum legality prováděný Soudním dvorem.¹⁷⁵

Úplným závěrem si dovoluji apelovat na zvýšení časové dotace pro výuku jednotlivých institutů mezinárodní justiční spolupráce (v rámci možností), kdy těmto se tradičně během studia na fakultě věnuje tradičně jen okrajová část přednášek a seminářů, přičemž i tato skutečnost byla důvodem, proč si autor dané téma rigorózní práce zvolil, když neustálé rozšiřování institutů, zjednodušení a posilování justiční spolupráce členských států v trestních věcech se obsahem této rigorózní práce táhne jako červená nit, a přitom se autor s tímto tématem blíže seznámil až při výkonu zaměstnání.

¹⁷⁵ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 4. září 2007 o institucionálních a právních dopadech používání právně nevynutitelných nástrojů (2007/2028(INI)).

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

4.1 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] POLÁK, Přemysl. Zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních: komentář. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2020. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-838-6,
- [2] HENDRYCH, Dušan. Právní slovník. 3., podstatně rozš. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2009. Beckovy odborné slovníky. ISBN 978-80-7400-059-1,
- [3] ŠÁMAL, Pavel. Trestní řád: komentář. 7., dopl. a přeprac. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0,
- [4] DRAŠTÍK, Antonín. Trestní řád: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-600-7.

4.2 SEZNAM POUŽITÝCH INTERNETOVÝCH ZDROJŮ

- [5] PŘEPECHALOVÁ, Kateřina. Mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech. Brno, 2015. Disertační práce. Právnícká fakulta Masarykovy univerzity. [online] [cit. 7. 5. 2022] Dostupné z: https://is.muni.cz/th/ao8jo/DISERTACE_KP_2015.pdf
- [6] Smlouvy a Evropský parlament. [online] Brusel, 2021, Evropský parlament [cit. 7. 5. 2022] Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/cs/in-the-past/the-parliament-and-the-treaties>
- [7] Justiční spolupráce v trestních věcech. [online] Brusel, 2021, Evropský parlament [cit. 7. 5. 2022] Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/155/justicni-spoluprace-v-trestnich-vecech>
- [8] Eurojust Consolidated Annual Activity Report 2020. [online] Haag, 2021 [cit. 7. 5. 2022] Dostupné z: https://www.eurojust.europa.eu/sites/default/files/Documents/pdf/eurojust_caar_2020_publication.pdf
- [9] Prezentace Evropské justiční sítě. [online] Haag, 2021, EJM Secretariat [cit. 7. 5. 2022] Dostupné z: <https://www.ejm-crimjust.europa.eu/ejnuupload/DynamicPages/EJM2021f.pptx>
- [10] Implementation of Council Framework Decision 2005/214/JHA of 24 February 2005 on the application of the principle of mutual recognition to financial penalties [online] Brusel, 2021, Generální sekretariát Rady [cit. 7. 5. 2022] Dostupné z: <https://www.ejm-crimjust.europa.eu/ejm/libdocumentproperties/EN/3501>
- [11] Diskuse k vybraným problémům spojených s aplikací Rámcového rozhodnutí 2005/214/JHA [online] Brusel, 2016, Rada Evropské unie [cit. 7. 5. 2022] Dostupné z: <https://www.ejm-crimjust.europa.eu/ejm/libdocumentproperties/EN/1788>
- [12] Příloha I k Organizačnímu řádu a struktura Ministerstva spravedlnosti ze dne 22. 2. 2022, České republiky, č. j. MSP-9/2022-ORLZ-ORG/41 – Obsahová náplň činnosti organizačních útvarů Ministerstva spravedlnosti [online] Praha, 2022 [cit. 7. 5. 2022] Dostupné z: <https://www.justice.cz/documents/12681/776358/P%C5%99%C3%ADloha+I+O%C5%98+k+1.3.+2022/a1caf5c0-4178-459e-abf5-5ce083a084b7>

- [13] Oznámení Komise – Příručka k předávání odsouzených osob a trestů odnětí svobody v Evropské unii 2019/C 403/02 [online] Brusel, 2019 [cit. 7. 5. 2022] Dostupné z: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52019XC1129\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52019XC1129(01))
- [14] Revidovaná notifikace České republiky o implementaci rámcového rozhodnutí 2008/909/JHA [online] Brusel, 2016, Rada Evropské unie [cit. 7. 5. 2022] Dostupné z: <https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/libdocumentproperties.aspx?Id=1735>
- [15] Výkazy soudů a státních zastupitelství, Infodata justice [online] [cit. 7. 5. 2022] Dostupné z: <https://cslav.justice.cz/InfoData/vykazy-soudu-a-statnich-zastupitelstvi.html>
- [16] Sbíрка pokynů obecného povahy nejvyššího státního zástupce: Pokyn obecné povahy nejvyššího státního zástupce ze dne 16. prosince 2013, o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, č. 10/2013 Pop [online] Nejvyšší státní zastupitelství, 2013 [cit. 7. 5. 2022] Dostupné z: <https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2022/01/1-SL-904-2021-23w.pdf>
- [17] Usnesení Evropského parlamentu ze dne 20. ledna 2021 o provádění evropského zatýkácího rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy (2019/2207(INI)), [online] Brusel, 2021, Evropský Parlament [cit. 7. 5. 2022] Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0006_CS.html#def_1_37
- [18] Usnesení Evropského parlamentu ze dne 6. října 2021 o umělé inteligenci v trestním právu a jejímu využívání policií a soudními orgány v trestních věcech (2020/2016(INI)), [online] Brusel, 2021, Evropský parlament [cit. 7. 5. 2022] Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0405_CS.html
- [19] Usnesení Evropského parlamentu ze dne 4. září 2007 o institucionálních a právních dopadech používání právně nevynutitelných nástrojů (2007/2028(INI)), [online] Štrasburk, 2007, Evropský parlament [cit. 7. 5. 2022] Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-6-2007-0366_CS.html
- [20] Posudek Soudního dvora (pléna) ze dne 18. prosince 2014, ve věci Avis 2/13, In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=CELEX:62013CV0002>
- [21] Důvodová zpráva k pěti standardizovaným formulářům doprovázejícím postup vymáhání přeshraničních peněžitých trestů a pokut podle rámcového rozhodnutí rady 2005/214/SVV [online] 2017 [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z: <https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/libdocumentproperties/EN/1984>
- [22] Akční plán pro boj s organizovanou trestnou činností přijatý Radou dne 28. dubna 1997, Úřední věstník EU, C 251/1, 15. 8. 1997, In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A51997XG0815>
- [23] Programme of measures to implement the principle of mutual recognition of decisions in criminal matters, Úřední věstník EU, C 12/10, 15. 1. 2001, In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32001Y0115\(02\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32001Y0115(02))
- [24] Společná akce ze dne 29. června 1998 přijatá Radou na základě článku K.3 Smlouvy o Evropské unii o vytvoření Evropské soudní sítě, Úřední věstník EU, L 191/1, 7. 7. 1998, In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:31998F0428>

4.3 SEZNAM POUŽITÝCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

- [25] Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. ze dne 16. 12. 1992, Ústava České republiky
- [26] Usnesení č. 2/1993 Sb., předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky
- [27] Zákon č. 104/2013 Sb. ze dne 20. 3. 2013, o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních
- [28] Zákon č. 141/1961 Sb. ze dne 29. 11. 1961, o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů
- [29] Zákon č. 218/2003 Sb. ze dne 25. 6. 2003, o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů
- [30] Zákon č. 178/2018 Sb. ze dne 19. 7. 2018, kterým se mění zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony
- [31] Zákon č. 280/2009 Sb. ze dne 22. 7. 2009, daňový řád, ve znění pozdějších předpisů
- [32] Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 312/1995 Sb. ze dne 19. 12. 1995, kterou se stanoví paušální částka nákladů trestního řízení, ve znění pozdějších předpisů
- [33] Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 102/1984 Sb. ze dne 24. 7. 1984, o Úmluvě o trestných a některých jiných činech spáchaných na palubě letadla.

Evropské předpisy

- [34] Úmluva o vzájemné pomoci v trestních věcech mezi členskými státy Evropské unie, vypracovaná Radou na základě článku 34 Smlouvy o Evropské unii, Ve sbírce mezinárodních smluv vyhlášená jako sdělení Ministerstva zahraničních věcí pod č. 55/2006 Sb. m. s.
- [35] Úmluva o předávání odsouzených osob ze dne 21. 3. 1983, ve sbírce vyhlášená jako sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí pod č. 553/1992 Sb., o sjednání Úmluvy o předávání odsouzených osob
- [36] Evropská úmluva o mezinárodní platnosti trestních rozsudků ze dne 28. května 1970
- [37] Dodatkový protokol k úmluvě od předávání odsouzených osob ze dne 18. 12. 1997, ve sbírce mezinárodních smluv vyhlášen jako sdělení Ministerstva zahraničních věcí pod č. 26/2003 Sb. m. s., o Dodatkovém protokolu k Úmluvě o předávání odsouzených osob (č. 167)
- [38] Úmluva k provedení Schengenské dohody ze dne 14. června 1985 mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích
- [39] Konsolidovaná znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie Smlouva o Evropské unii, Úřední věstník EU, C 202/01, 7. 6. 2016, In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:12016ME/TXT>
- [40] Listina základních práv Evropské unie ze dne 7. prosince 2000, Úřední věstník EU, C 326/391, 26. 10. 2012, In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace

- Evropské unie. [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:12012P/TXT>
- [41] Rámcové rozhodnutí Rady 2005/214/SVV ze dne 24. února 2005 o uplatňování zásady vzájemného uznávání peněžitých trestů a pokut, ve znění dle rámcového rozhodnutí Rady 2009/299/SVV ze dne 26. února 2009, kterým se mění rámcová rozhodnutí 2002/584/SVV, 2005/214/SVV, 2006/783/SVV, 2008/909/SVV a 2008/947/SVV a kterým se posilují procesní práva osob a podporuje uplatňování zásady vzájemného uznávání rozhodnutí na rozhodnutí vydaná v soudním jednání, kterého se dotyčná osoba nezúčastnila osobně, Úřední věstník EU, L 76/16, 22. 3. 2005, In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:02005F0214-20090328> (konsolidované znění)
- [42] Rámcové rozhodnutí Rady 2008/909/SVV ze dne 27. listopadu 2008 o uplatňování zásady vzájemného uznávání rozsudků v trestních věcech, které ukládají trest odnětí svobody nebo opatření spojená se zbavením osobní svobody, za účelem jejich výkonu v Evropské unii, ve znění dle rámcového rozhodnutí Rady 2009/299/SVV ze dne 26. února 2009, kterým se mění rámcová rozhodnutí 2002/584/SVV, 2005/214/SVV, 2006/783/SVV, 2008/909/SVV a 2008/947/SVV a kterým se posilují procesní práva osob a podporuje uplatňování zásady vzájemného uznávání rozhodnutí na rozhodnutí vydaná v soudním jednání, kterého se dotyčná osoba nezúčastnila osobně, Úřední věstník EU, L 327/27, 5. 12. 2008, In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A02008F0909-20090328> (konsolidované znění)
- [43] Rámcové Rozhodnutí Rady ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy ve znění dle rámcového rozhodnutí Rady 2009/299/SVV ze dne 26. února 2009, kterým se mění rámcová rozhodnutí 2002/584/SVV, 2005/214/SVV, 2006/783/SVV, 2008/909/SVV a 2008/947/SVV a kterým se posilují procesní práva osob a podporuje uplatňování zásady vzájemného uznávání rozhodnutí na rozhodnutí vydaná v soudním jednání, kterého se dotyčná osoba nezúčastnila osobně, Úřední věstník EU, L 190/, 18. 7. 2002, In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A02002F0584-20090328> (konsolidované znění)
- [44] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1862 ze dne 28. listopadu 2018 o zřízení, provozu a využívání Schengenského informačního systému (SIS) v oblasti policejní spolupráce a justiční spolupráce v trestních věcech, o změně a o zrušení rozhodnutí Rady 2007/533/SVV a o zrušení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1986/2006 a rozhodnutí Komise 2010/261/EU, Úřední věstník EU, L 312/56, 7. 12. 2018, In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32018R1862>
- [45] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/816 ze dne 17. dubna 2019, kterým se zřizuje centralizovaný systém pro identifikaci členských států, jež mají informace o odsouzeních státních příslušníků třetích zemí a osob bez státní příslušnosti (ECRIS-TCN), na doplnění Evropského informačního systému rejstříků trestů, a kterým se mění nařízení (EU) 2018/1726, Úřední věstník EU, L 135/1, 22. 5. 2019, In: EUR-Lex [právní

- informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=CELEX%3A32019R0816>
- [46] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1727 ze dne 14. listopadu 2018 o Agentuře Evropské unie pro justiční spolupráci v trestních věcech (Eurojust) a o nahrazení a zrušení rozhodnutí Rady 2002/187/SVV, Úřední věstník EU, L 295/138, 21. 11. 2018, In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32018R1727>
- [47] Rozhodnutí Rady 2008/976/SVV ze dne 16. prosince 2008 o Evropské soudní síti, Úřední věstník EU, L 348/130, 24. 12. 2008, In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A32008D0976>
- [48] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, Úřední věstník EU, L 351/1, 20. 12. 2012, In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32012R1215>
- [49] Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/413 ze dne 11. března 2015 o usnadnění přeshraniční výměny informací o dopravních deliktech v oblasti bezpečnosti silničního provozu, Úřední věstník EU, L 68/9, 13. 3. 2015, In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A32015L0413>

4.4 SEZNAM POUŽITÉ JUDIKATURY

Seznam rozsudků Soudního dvora Evropské Unie

- [50] Rozsudek soudního dvora Evropské unie ze dne 14. listopadu 2013 ve věci C-60/12 Baláž, In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=CELEX:62012CJ0060>
- [51] Rozsudek soudního dvora Evropské unie ze dne 29. ledna 2013 ve věci C-396/11 Ciprian Vasile Radu, In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=CELEX:62011CJ0396>
- [52] Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 29. dubna 2021 ve věci C-665/20 PPU, In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:62020CJ0665>
- [53] Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 6. října 2021 ve věci C-136/20 LU, In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=CELEX:62020CJ0136>
- [54] Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 5. prosince 2019 ve věci C-671/18 Centraal Justitieel Incassobureau, Ministerie van Veiligheid en Justitie, In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=CELEX:62018CJ0671>

- [55] Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 26. září 2013 ve věci C 625/11 P PPG a SNF v ECHA, In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:62011CJ0625>
- [56] Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 2. března 2017 ve věci C 354/15 Henderson, In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=CELEX:62015CJ0354>
- [57] Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 24. května 2016 ve věci C-108/16 Dworzecki, In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=CELEX:62016CJ0108>
- [58] Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 12. října 2017 ve věci C-278/16 Sleutjes, In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=CELEX:62016CJ0278>
- [59] Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 6. října 2021, ve věci C-338/ 20 Prokuratura Rejonowa Łódź-Bałuty, In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:62020CJ0338>
- [60] Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 17. července 2008 ve věci C 66/08 Kozłowski, In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:62008CJ0066>
- [61] Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 16. listopadu 2010 ve věci C 261/09 Mantello, In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=CELEX:62009CJ0261>
- [62] Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 4. března 1999 ve věci C 258/97 HI, In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:61997CJ0258&qid=1652009837187>
- [63] Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 4. března 2020, ve věci C-183/18 Bank BGŻ BNP Paribas, In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=CELEX:62018CJ0183>
- [64] Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 24. června 2019 ve věci C-573/17 Popławski, In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:62017CJ0573>
- [65] Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 25. ledna 2017 ve věci C-582/15 van Vemde, In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/GA/TXT/?uri=CELEX:62015CJ0582>

- [66] Stanovisko generálního advokáta M. Bobek přednesené dne 3. června 2021 ve věci C 919/19 Generálna prokuratura Slovenskej republiky (Résidence du condamné), In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:62019CC0919>
- [67] Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne ze dne 11. ledna 2017 ve věci C-289/15 Grundza, In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:62015CJ0289>
- [68] Stanovisko generálního advokáta A. Rantos přednesené dne 31. března 2022 ve věci C 168/21 KL In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=CELEX:62021CC0168>
- [69] Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 10. srpna 2017 ve věci C-270/17 PPU – Tupikas, In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=CELEX:62017CJ0270>
- [70] Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne z 10. 8. 2017 ve věci C-271/17 PPU – Zdiaszek, In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=CELEX:62017CJ0271>
- [71] Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 22. prosince 2017 ve věci C-571/17 PPU – Ardic, In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=CELEX:62017CJ0571>
- [72] Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 26. února 2013, ve věci C-399/11 Melloni, In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=CELEX:62011CJ0399>
- [73] Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 22. března 2017 ve spojených věcech C-124/16, C-188/16 a C-213/16, Ianos Tranca a další, In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:62016CJ0124>
- [74] Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 17. prosince 2020 ve spojených věcech C 354/20 a C 412/20 Openbaar Ministerie, In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=CELEX:62020CJ0354>
- [75] Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 15. července 2021 ve věci C 791/19 Komise v. Polsko, In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=CELEX:62019CJ0791>
- [76] Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 8. listopadu 2016 ve věci C 554/14 Ognyanov, In: EUR-Lex [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie. [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=CELEX:62014CJ0554>

Seznam rozsudků Evropského soudu pro lidská práva

- [77] Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 8. 11. 2021 ve věci Dolińska-Ficek a Ozimek v. Polsko, č. 49868/19 a 57511/19 [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z: <https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-213200>
- [78] Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 15. 3. 2005 ve věci Veermäe proti Finsku č. 38704/03 [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-68688>
- [79] Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 27. 6. 2006 ve věci Csozászski proti Švédsku, č. 22318/02 [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-76774>
- [80] Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 9. 7. 2013 ve věci Vinter a další proti Spojenému království, č. 66069/09, 130/10 a 3896/10 [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z: <https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-122664>
- [81] Rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ze dne 6. 9. 2011 ve věci Müller proti České republice, č. 48058/09 [cit. 7. 5. 2022]. Dostupné z: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-106408>

Seznam rozhodnutí Ústavního soudu České republiky

- [82] Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl.ÚS 66/04 ze dne 3. 5. 2006, (N 93/41 SbNU 195; 434/2006 Sb.) Dostupné z: <http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=Pl-66-04>
- [83] Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 63/06 ze dne 29. 1. 2008 (N 21/48 SbNU 223; 90/2008 Sb.) Dostupné z: http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=Pl-63-06_1
- [84] Nález Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 144/05 ze dne 29. 8. 2005 (N 166/38 SbNU 327) Dostupné z: <http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=4-144-05>
- [85] Usnesení Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 2699/08 ze dne 29. 3. 2012. Dostupné z: http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=2-2699-08_1
- [86] Nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 1511/18 ze dne 11. 6. 2019 (N 110/94 SbNU 322) Dostupné z: http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=2-1511-18_1
- [87] Usnesení Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2853/08 ze dne 12. 2. 2009. Dostupné z: http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=1-2853-08_1
- [88] Usnesení Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 3519/16 ze dne 30. 1. 2018. Dostupné z: http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=3-3519-16_1
- [89] Usnesení Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 4105/16 ze dne 5. 9. 2017. Dostupné z: http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=2-4105-16_1
- [90] Nález Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 534/06 ze dne 3. 1. 2007 (N 1/44 SbNU 3) Dostupné z: <http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=3-534-06>
- [91] Nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 3822/18-2 ze dne 22. 5. 2019 (N 95/94 SbNU 191) Dostupné z: http://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=2-3822-18_2

Seznam rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu České republiky

- [92] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 10. 2016, sp. zn. 11 Tz 54/2016-II, R 25/2017 tr.
- [93] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 4. 2017, sp. zn. 11 Tz 53/2016
- [94] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. 1. 2020, sp. zn. 11 Tz 97/2019
- [95] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 6. 2021, sp. zn. 11 Tz 16/2021
- [96] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 11. 2017, sp. zn. 11 Tz 84/2017
- [97] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 6. 2019 sp. zn. 11 Tz 57/2019
- [98] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 6. 2014, sp. zn. 11 Tz 18/2014
- [99] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 5. 2019, sp. zn. 11 Tz 33/2019
- [100] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. 12. 2003, sp. zn. 11 Tcu 272/2003
- [101] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 7. 1996, sp. zn. Tcnu 9/96, R 1/1997 tr.
- [102] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2011 sp. zn. 30 Cdo 2244/2011
- [103] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 6. 2005, sp. zn. 30 Cdo 444/2004
- [104] Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2007, sp. zn. Tpjn 303/2007, R 1/2008 tr.
- [105] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2018, sp. zn. 11 Tz 3/2018
- [106] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 1. 3. 2011, sp. zn. 11 Tz 78/2010, R 19/2012 tr.
- [107] Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 1. 12. 2011, sp. zn. Tpjn 301/2011, R 2/2012 tr.
- [108] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 8. 2020, sp. zn. 11 Tz 21/2020, R 11/2021 tr.
- [109] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. 7. 2017, sp. zn. 11 Tz 11/2017
- [110] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2007, sp. zn. 11 Tz 12/2007, R 3/2008 tr.

Seznam rozhodnutí ostatních soudů České republiky

- [111] Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 19. 12. 2014, sp. zn. 14 To 166/2014
- [112] Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 6. 11. 2018, sp. zn. 14 To 148/2014
- [113] Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 25. 6. 2015, sp. zn. 14 To 35/2015
- [114] Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 28.1.1994, sp. zn. 3 To 98/93, R 44/1994 tr.
- [115] Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 25. 11. 2014, sp. zn. 2 To 95/2014
- [116] Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 1. 2020, sp. zn. 14 To 6/2020
- [117] Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 4. 2015, sp. zn. 9 As 12/2014-60.

4.5 SEZNAM OSTATNÍCH ZDROJŮ

- [118] Důvodová zpráva k zákonu č. 104/2013 Sb. o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, Sněmovní tisk 646/0, Vládní návrh zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních – EU [online] 2012. [cit. 7. 5. 2022] Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=646&CT1=0>

- [119] Sněmovní tisk č. 175, Novela zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trest.
– EU [online] 2022. [cit. 7. 5. 2022] Dostupné z:
<https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?t=175>.

Uznání a výkon rozhodnutí členských států Evropské unie a zajištění výkonu rozhodnutí v těchto státech

ABSTRAKT

Tato rigorózní práce se zabývá specifickými formami mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech, konkrétně justiční spoluprací členských států Evropské unie. V první kapitole se práce obecně věnuje účelu a východiskům právní úpravy, částečně se věnuje historickému vývoji evropské spolupráce, dále jsou popsány zvláštní subjekty působící v oblasti mezinárodní justiční spolupráce na evropské i národní úrovni a jsou zde pojmenovány důvody, pro které je spolupráce členských států v trestních věcech potřebná. Dále jsou předestřeny záměry Evropského parlamentu směřující k dalšímu prohlubování spolupráce jednotlivých členských států.

V druhé kapitole se práce zaměřuje na uznání a výkon rozhodnutí jiného členského státu ukládajícího peněžitou sankci nebo jiné peněžitě plnění, jehož právní základ tvoří Rámcové rozhodnutí Rady 2005/214/SVV, které bylo do právního řádu implementováno částí pátou, hlavou VI zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních. Zvláštní pozornost je věnována obecným důvodům pro neuznání rozhodnutí jiných členských států a při jejich rozboru je poukazováno na jednotlivé aplikační problémy, které soudy vedou nebo vedly k neuznání takových rozhodnutí na území České republiky nebo na odlišnosti právních kultur členských států. Obráceně se pak práce zabývá zajištěním výkonu rozhodnutí obecných soudů České republiky ukládajících peněžitě sankce v jiných členských státech Evropské unie.

Rigorózní práce ve třetí kapitole rozebírá úpravu a řízení o uznání o výkonu rozhodnutí ukládajících nepodmíněný trest odnětí svobody nebo ochranné opatření spojené se zbavením osobní svobody, která vychází z Rámcového rozhodnutí Rady 2008/909/SVV. Obdobně jako předchozí kapitola se autor věnuje výkladu základních pojmů, podmínkám převzetí rozhodnutí a důvodům pro neuznání rozhodnutí jiného členského státu, a to zejména s přihlédnutím k aktuální judikatuře Soudního dvora Evropské unie. V této kapitole je popsán i způsob zajištění výkonu rozhodnutí ukládajících tento druh trestu nebo ochranného opatření v jiném členském státě.

Závěr obsahuje zhodnocení dosažené úrovně justiční spolupráce členských států Evropské unie a úvahy, resp. návrhy ke zlepšení a zefektivnění této spolupráce v budoucnu.

Klíčová slova: Justiční spolupráce v trestních věcech, Uznání a výkon rozhodnutí, Rámcové rozhodnutí Rady 2005/214/SVV, Rámcové rozhodnutí Rady 2008/909/SVV

Recognition and enforcement of decisions of Member States and forwarding decisions to other Member States

ABSTRACT

This thesis deals with international judicial cooperation in criminal matters, specifically the judicial cooperation of the Member States of the European Union. In the first chapter, it deals with the purpose and basis of legislation, historical development of European cooperation. It also describes the specific entities acting in the field of international judicial cooperation at European and national level, and also names the reasons why cooperation between Member States in criminal matters is necessary and sets out the European Parliament's intentions to further enhance the cooperation between Member States.

The second chapter focuses on the mutual recognition and enforcement of decisions of another Member State imposing financial penalties, the legal basis of which is the Council Framework Decision 2005/214/JHA, which was implemented into the national law by Part Five, Chapter VI of Act No. 104. / 2013 Coll., On international judicial cooperation in criminal matters. Special attention is given to the grounds for non-recognition of decisions of other Member States; their further analysis points out individual application problems that lead or have led to non-recognition of such decisions in the Czech Republic or differences in the legal cultures of Member States. Conversely, the thesis deals with ensuring the recognition and enforcement of decisions of general courts of the Czech Republic imposing financial sanctions in other member states of the European Union.

In the third chapter the thesis analyzes the regulation and proceedings on the recognition of decisions imposing custodial sentence or measures involving deprivation of liberty, which is based on Council Framework Decision 2008/909/JHA. Similarly to the previous chapter, author of the thesis deals with the interpretation of basic concepts, conditions for forwarding such decisions and reasons for non-recognition of decisions of another Member State, especially taking into account the current case law of the Court of Justice of the European Union. This chapter also describes how to enforce decisions imposing this type of sentence or a measure in another Member State.

The conclusion contains an evaluation of the achieved level of judicial cooperation of the Member States of the European Union and considerations or proposals to enhance and improve efficiency of such cooperation in the future.

Key words: Judicial cooperation in criminal matters, Mutual recognition and enforcement of decisions, Council Framework Decision 2005/214/JHA Council Framework Decision 2008/909/JHA